

Tilinpäätös 2020

Liedon kunta
Kunnanvaltuusto 21.6.2021

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa	5
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	5
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys	9
1.1.4 Kunnan henkilöstö	11
1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	12
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	14
1.1.7 Ympäristöasiat	15
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	16
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	18
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	18
1.3.2 Toiminnan rahoitus	21
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	23
1.5 Kokonaistulot ja -menot.....	26
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	27
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	27
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	27
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	28
1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen	28
1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy	28
1.6.4.2 Liedon Lämpö Oy.....	29
1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	32
1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	32
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	33
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely.....	39
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	41
2.1 Käyttötalousosan toteutuminen	41
2.1.1 Yhteenveto käyttötalouden toteumasta lautakunnittain	41
2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain.....	43
1 Tarkastuslautakunta.....	43
2 Keskusvaalilautakunta	44
3 Kunnanhallituksen alainen toiminta	45
Konsernihallinto	48
Sisäiset palvelut	50
Maaseutupalvelut.....	55
Pelastustoimi.....	57
Työllistäminen ja asiointipalvelu	58
4 Ympäristöterveyspalvelut.....	61
5 Sosiaali- ja terveyspalvelut	65
Sote hallinto	74
Perhe- ja sosiaalipalvelut	76
Vanhus- ja hoivapalvelut.....	80
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	83
6 Sivistystoimi	87
6.1 Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta.....	87
Yleissivistävä opetus.....	93
Varhaiskasvatus.....	94
6.2 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.....	97
7 Tekniset palvelut	104
Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto	107
Toimitilapalvelut	109
Infrapalvelut	113
Liedon Vesi	116
8 Kaavoitus ja rakentaminen.....	119
Kaavoitus ja mittaus.....	128

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.....	129
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	131
2.2.1 Liedon kunnan talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	131
2.3 Investointiosan toteutuminen.....	135
2.3.1 Yhteenveto.....	135
2.3.2 Talonrakennus	137
2.3.3 Tiet, puistot, liikuntapaikat.....	138
2.3.4 Liedon Vesi	140
2.3.5 Irtaimisto	141
2.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	142
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	143
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	145
3.1 Liedon kunnan tuloslaskelma.....	145
3.2 Liedon kunnan rahoituslaskelma.....	146
3.3 Liedon kunnan tase	147
3.4 Konsernituloslaskelma	149
3.5 Konsernirahoituslaskelma	150
3.6 Konsernitase	151
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	154
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	154
4.1.1 Liedon kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	154
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	155
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	157
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	160
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	168
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	171
5 LIEDON VESI	174
5.1 Tilinpäätöslaskelmat.....	174
5.2 Talousarvion toteutumisvertailut.....	178
5.3 Liedon Veden vaikutus kunnan talouteen	181
5.4 Liedon Vesi liitetiedot	183
6 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	188
7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA	190

Toimintakertomus

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Taakse jäänyt vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen. Koronaviruspandemialla oli historiallisen suuret vaikutukset yhteiskunnan toimintaan ja talouteen niin globaalisti kuin kansallisestikin.

Liedon kunnassa koronaepidemiaan liittyvät toimenpiteet on kyetty toteuttamaan suunnitelmallisesti ja hyvässä yhteistyössä henkilökunnan ja eri viranomaistahojen kanssa. Keväällä 2020 siirryttiin etäopetukseen ja etäpalveluihin varsin lyhyellä varoitusaajalla ilman, että lakisääteisten palvelujen tuottaminen kuntalaisille olisi missään vaiheessa vaarantunut. Henkilöstö osoitti suurta mukautuvuutta tilanteeseen ja etätöihin sekä etäpalaverikäytäntöihin siirtyminen sujui ongelmitta.

Taloudellinen kriisi ei vuonna 2020 toteutunut alkuvuoden 2020 pahimpien pelkojen mukaisesti. Vielä syksyllä 2020 BKT:n ennakoitiin laskevan jopa -7 %, mutta tuoreimpien tietojen mukaan Suomen BKT laski vuonna 2020 lopulta noin -3 %. Liedon kunnan talouden ennusteissa varauduttiin verotulojen merkittävään laskuun ja kunnan toimintamenojen kasvuun. Verotulot toteutuivat lopulta vain noin 300.000 euroa alkuperäistä vuoden 2020 talousarviota pienempinä. Kunnan toimintamenot kasvoivat vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna vain noin 0,6 %. Poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta ja osaksi koronatilan aiheuttamien toimintojen alasajojen vuoksi kustannuksia onnistuttiin sopeuttamaan. Valtio tuki kuntia erittäin voimakkaasti. Liedon kunnan osalta valtion yleiskatteelliset koronatuot olivat reilu 6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 merkittävä ylijäämä noin 7 miljoonaa euroa antaa pienen hengähdystauon vaikeuksissa olevalla kuntataloudelle, mutta valitettavasti se ei ratkaise pitkän aikavälin rakenteellisia haasteita. Ennakoitavissa on, että koronaviruspandemia rasittaa julkista taloutta vielä pitkään. Koronasta on aiheutunut hoitovelkaa, jota puretaan vielä pitkään. Jo nyt on nähtävissä, että sosiaaliset ongelmat ovat koronatilan vuoksi lisääntyneet. Julkista taloutta rasittaa tulevaisuudessa erityisesti väestön ikääntyminen ja työikäisten määrän vähentyminen. Liedon kunnan talouteen erityisen haasteen tulevaisuudessa tuo Keskuskouluhanke.

Myös vuonna 2020 Liedon kunta investoi voimakkaasti. Investointimenot olivat noin 12 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2019 olivat noin 10,2 miljoonaa euroa. Kunta investoi erityisesti infraan. Merkittävin rakennushanke vuonna 2020 oli Ilmaristen koulun sisäilma- ja kosteuden korjausurakka (noin 1,5 miljoonaa euroa). Valtion mittavien koronatuotien vuoksi kunnan lainakanta ei kuitenkaan kasvanut vuonna 2020 vaan päinvastoin pieneni noin 2,4 miljoonaa euroa.

Liedon kuntastrategian yksi kriittinen menestystekijä on asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen. Liedon asukasmäärä jatkoi vuonna 2020 kasvuaan. Asukkaita oli vuoden 2020 lopussa ennakkotietojen mukaan 20.150, joka on 156 asukasta enemmän kuin vuoden 2019 lopussa. Koronavuonna 2020 myös Liedon kunnan työllisyystilanne heikkeni vaikean yleisen taloudellisen tilanteen vuoksi: työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Liedossa vuoden 2020 lopussa 9,8 % (joulukuu 2019 5,0 %). Koko Varsinais-Suomen työttömyysprosentti oli vuoden 2020 lopussa 13,5 % (joulukuu 2019 9,5 %).

Vuoden 2021 osalta leimallista on valtuustokauden vaihtuminen kevään kuntavaaleissa valittujen kunnanvaltuuston ja toimielinten käynnistäessä toimintaansa syksyllä 2021. Valtuustokauden aluksi heti syksyllä valmisteltavaksi ja päätettäväksi tulevat kuntastrategian uudistaminen tai vähintäänkin päivittäminen

sekä vuoden 2022 talousarvio ja toimentasuunnitelma. Liedossa luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja henkilöstön yhteistyö on rakentunut keskinäisen luottamuksen ja hyvän yhteistyön varaan. Kuntastrategiatyöhön voidaan siten ryhtyä luottavaisina siihen, että kykenemme yhdessä kuntalaisten kanssa rakentamaan menestyksekkään näkymän Liedon kunnan tulevaisuudelle ja kuntalaisten hyvinvoinnille.

Haluan lämpimästi kiittää kunnan työntekijöitä, luottamushenkilöitä, yhdistysaktiiveja sekä lukuisia yhteistyökumppaneitamme vuodesta 2020.

Esko Poikela

Kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Kunnallisvaaleissa 9.4.2017 valitun 43-jäsenisen valtuuston toimikausi alkoi 1.6.2017 ja päättyi alkuperäisen aikataulun mukaan 31.5.2021. Koronatilanteen vuoksi kunnallisvaalit ovat kuitenkin siirtymässä kesäkuulle 2021. Liedon kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet vuoden 2020 lopulla valtuutettujen lukumäärän mukaan ovat seuraavat: Kansallinen Kokoomus 13 jäsentä, Suomen Keskusta 8 jäsentä, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 7 jäsentä, Vihreä Liitto 5 jäsentä, Vasemmistoliitto 4 jäsentä, Perussuomalaiset 3 jäsentä ja Suomen Kristillisdemokraatit 3 jäsentä. Hallintosäännön 13 luvun 91 § mukaan valtuustossa on puheenjohtajan lisäksi kolme varapuheenjohtajaa.

Jäsenet:	Ylikännö, Minna, pj	sd
	Hallanheimo, Minna, I varapj	kesk
	Hänninen, Auli, II varapj	kok
	Heikkilä, Juha, III pj	vas
	Airas, Ari	kok
	Ala-Nissilä, Simo	kok
	Eronen, Maria	kok
	Friberg, Marko	ps
	Föhr, Matti	vas
	Heikkilä, Martti	kd
	Heininen, Jaakko	kok
	Inkinen, Timo	kok
	Kolkkala Riina	kd (sit.)
	Korhonen, Reijo	vas
	Laaksonen, Timo	kok
	Lindberg, Marko	vihr
	Lindholm, Hannele	kok
	Loponen, Auli	kd
	Metsistö, Matti	sd
	Mikkola, Mari	kok
	Mustamäki, Esa	kesk
	Nieminen-Pihala Vappu	vihr
	Peltola, Minerva	sd
	Piippo, Niina	sd
	Pilpola, Juhani	ps
	Pohjankukka, Tomi	kesk
	Raikasniemi, Marko	kok
	Repo, Sari	ps
	Ristolainen, Birgitta	kok
	Ruottu, Annina	kesk
	Saarin, Ismo	sd
	Sairanen, Jari	kok
	Salmi, Raija	vas
	Savonlahti, Emilia	vihr
	Stenbäck, Johan	kok
	Ström, Rami	sd
	Takatalo, Henna	kesk
	Tikka, Arto	kesk
	Tuimala, Heidi	vihr
	Vainio, Ulla	vihr
	Vuorinen, Jari	kesk
	Vuoristo, Henna	sd
	Vähätalo, Jari	kesk

Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuoden 2020 aikana 9 kertaa ja teki päätökset kaiken kaikkiaan 107 asiakohdasta.

Kunnanhallitus

Liedon kunnanhallituksessa on 11 jäsentä. Kokouksiin voivat osallistua myös kunnanvaltuuston puheenjohtajat ja heillä on kokouksissa puheoikeus. Vuonna 2020 kunnanhallitus kokoontui 35 kertaa ja teki päätöksen 428 asiakohdasta.

Kunnanhallituksen kokoonpano:

Mikkola Mari, pj	kok
Ruottu Annina I varapj	kesk
Kolkkala Riina II varapj	kd (sit.)
Ala-Nissilä Simo	kok
Inkinen Timo	kok
Saarinen Ismo	sd
Vuoristo Henna	sd
Föhr Matti	vas
Pohjankukka Tomi	kesk
Nieminen-Pihala Vappu	vihr
Pilpola Juhani	ps

Lautakuntien ja toimikuntien puheenjohtajat

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	Heininen Jaakko	kok
Keskusvaalilautakunta	Nieminen Pentti	sd
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Loponen Auli	kd
Sosiaali- ja terveystalautakunta	Täckman Sari	kok
Tarkastuslautakunta	Heikkilä Martti	kd
Tekninen lautakunta	Metsistö Matti	sd
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	Lindholm Hannele	kok
Ympäristöterveyslautakunta	Tuominen Sinikka	kesk
Elinkeinotoimikunta	Hänninen Auli	kok
Yhteistyötoimikunta	Puustjärvi Krista	kok

Hallintosääntö

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 27.4.2020 § 28 muutetun Liedon kunnan hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2020. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 2.3.2020 § 19 hyväksynyt Liedon kunnan uuden organisaatiorakenteen. Organisaation muutos edellytti vastaavien muutosten tekemistä kunnan hallintosääntöön. Samassa yhteydessä täsmennettiin kunnanvaltuuston ja toimielinten sähköistä päätöksentekomenettelyä ja sähköistä kokousta koskevia määräyksiä. Lisäksi hallintosääntöön tehtiin eräitä teknisluontoisia ja selventäviä korjauksia ja täsmennyksiä.

1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys

YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Maailmanlaajuisella koronaviruksella on ollut merkittävät vaikutukset Suomen talouteen. Suomen bruttokansantuote (BKT) laski vuonna 2020 lopulta ennakkotietojen mukaan -2,8 %. Loppuvuoden BKT kasvoi, mutta ei saavuttanut pandemiaa edeltänyttä tasoaan. Kevään pahimmat ennusteet laskun jyrkkyydestä eivät näytä toteutuneen. Suomessa pandemian vaikutukset näkyivät erityisesti toisella vuosineljänneksellä, jolloin BKT romahti 4,7 %. Suomen talous heikkeni vuonna 2020 muuta Eurooppaa vähemmän: euroalueen BKT supistui vuonna 2020 ennusteen mukaan -6,8 %.

Tuotanto laski Suomessa vuonna 2020 lähes kaikilla toimialoilla. Palvelualat ovat kärsineet koronatilanteesta eniten. Kysyntä supistui laajasti ja kotitalouksien säästämisaste nousi 5,7 %. Kesän aikana odotukset lähikuukausien talouskehityksestä palautuivat nopeasti entiselle tasolle. Odotukset kuitenkin heikkenivät uudelleen jonkin verran syksyllä. Kotitalouksien saamat palkat ja palkkiot laskivat 0,4 % vuonna 2020. Yksityinen kulutus väheni 5 % vuonna 2020. Julkiset kulutusmenot kuitenkin kasvoivat. Investoinnit vähenivät vuonna 2020 3 %. Investointieristä vain maa- ja vesirakennusinvestoinnit kasvoivat. Vuonna 2020 yksityiset investoinnit vähenivät 5 %, mutta julkiset investoinnit kasvoivat 3 %. Alkuvuodesta 2020 rakentamisen näkymät heikentyivät, mutta loppuvuotta kohden myönnettyjen rakennuslupien väheneminen hidastui. Vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä rakennuslupia myönnettiin 1,9 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuinrakentamisen vahva kehitys jatkui kerrostalorakentamisen vetämänä.

Koronatilanteella on ollut merkittävät vaikutukset myös työllisyystilanteeseen. Noin 500.000 suomalaisen työpaikka on riippuvainen joko suoraan tai epäsuorasti viennistä. Vuonna 2020 sekä viennin että tuonnin volyymi pieneni 7 %. Työllisten määrä kääntyi laskuun vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Lomautettujen määrä lähti voimakkaaseen kasvuun heti kriisin puhjettua maaliskuussa 2020. Työvoimatutkimuksen mukaan 15-64-vuotiaiden työllisyysaste oli 71,6 % vuonna 2020 (72,6). 15-74-vuotiaiden työttömyysaste oli vuonna 2020 keskimäärin 7,8 % (6,7).

Julkisen talouden menot kasvavat ja tulot vähenevät. Alijäämää rahoitetaan ottamalla lisää velkaa. Vuonna 2020 julkiset kokonaismenot nousivat 56,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen (nousua vuodesta 2019 3,5 BKT-prosenttiyksikköä). Verohallinnon vuonna 2020 keräämien verojen nettokertymät olivat 1,6 % vähemmän kuin vuonna 2019. Vuonna 2020 euromääräisesti eniten laskivat yhteisötuloverot. Koronatilanteen vuoksi yrityksille myönnetty verojen huojennetut maksujärjestelyt näkyivät selvimmin arvonlisäverokertymissä.

Paikallishallinto

Vuonna 2020 paikallishallinnon rahoitusasema kohentui huomattavasti ennätyselliseen heikkoon vuoteen 2019 verrattuna. Kohentumista selittää valtion tukitoimet. Myös kuntien verotulojen kasvu on ollut aiemmin arvioitua ripeämpää, sillä ansiotulot ovat kehittyneet arvioitua paremmin ja jako-osuuden oikaisu lisää kuntien saamia verotuloja.

Vaikka paikallishallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan vuonna 2020 tasapainossa, eivät kertaluonteiset koronatuot ratkaise paikallishallinnon pitkän aikavälin rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa. Sosiaali- ja terveydenhuoltomenot kasvavat väestön ikääntyessä ja työikäisten määrä vähenee.

SEUDUN TALOUDELLINEN KEHITYS

Varsinais-Suomen liiton tietojen mukaan koronaviruksen iskenyt Varsinais-Suomessa pahimmin Turun seudun yrityksiin. Vuoden 2020 kolmannelle neljänneksellä yritysten liikevaihto Turun seudulla putosi 6,9 % edellisvuodesta, kun se koko maakunnassa laski 4,8 %. Varsinais-Suomessa liikevaihto on laskenut selvästi eniten matkailuun liittyvillä aloilla, joiden liikevaihto oli heinä-syyskuussa 18 % edellisvuotta alempi. Myös muilla palvelualoilla ja rakentamisessa liikevaihto on pudonnut merkittävästi. Teollisuudessa kuva on kaksijakoinen: kokonaisuutena liikevaihdon lasku oli kolmannelle neljänneksellä palvelualojakin nopeampaa, mutta valmistavassa teknologiateollisuudessa liikevaihdon pudotus oli vain keskimääräisellä tasolla.

ELY-keskuksen joulukuun 2020 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 13,5 % eli 4,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Näin työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (13,6 %). Joulukuussa työttömien määrä kasvoi rajusti viime vuodesta useimmissa Varsinais-Suomen seutukunnissa. Kovinta kasvu oli Turun seudulla (63 %), kun Vakka-Suomessa se väheni (-25 %).

Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2020 9,8 %, kun se vastaavaan aikaan vuonna 2019 oli 5,0 %. Tammikuussa työttömyys yleensä laskee ja Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli tammikuussa 2021 7,5 %.

Varsinais-Suomen väestö on ennakkotietojen mukaan kasvanut vuonna 2020 noin 2.200 asukkaalla. Liedon asukasluku oli ennusteen mukaan vuoden 2020 lopussa 20.150, joka on 156 asukasta enemmän kuin vuoden 2019 lopussa.

1.1.4 Kunnan henkilöstö

Henkilöstön määrä

Vakituisen henkilöstön (palvelussuhteiden) määrä 31.12.2020 oli 987 (1003). Näistä palvelussuhteista kokoaikaisia oli 879 (896) ja osa-aikaisia 85 (107). Virkasuhteessa vakinaisesta henkilöstöstä oli 333 (336) ja työsuhteessa 654 (667) henkeä.

Henkilöstön ikäjakauma

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 47 vuotta (47,3 v). Miesten keski-ikä oli 46,5 vuotta (47,6 v) ja naisten 47,1 vuotta (47,2 v). Naisten osuus henkilökunnasta on 85 % (85 %). Koko kunta-alan keski-ikä oli lokakuussa 2019 KT:n tilaston mukaan 45,7 (45,7) vuotta.

Alkaneet ja päättyneet palvelussuhteet

Vakituisen henkilökunnan palvelussuhteen kesto oli keskimäärin 12 v 9 kk (12 v 11 kk). Vuoden aikana alkoi 81 (52) vakituista palvelussuhdetta ja päättyi 102 (66).

Eläkkeelle siirtyi 17 henkilöä (18); vanhuuseläkkeelle 16 (keski-ikä 64 v 1 kk) ja työkyvyttömyyseläkkeille 1 henkeä (keski-ikä 55 v 7 kk). Vuoden lopulla osa-aikaeläkkeillä oli 8 henkilöä.

Palkkaratkaisujen kustannusvaikutus ja palkkakustannukset

KVTES sopimusalan palkkoihin osoitettiin yleiskorotus 1.8.2020 lukien. Viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa tai siihen rinnastettavaa kuukausipalkkaa korotettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella. Korotuksen suuruus on 26 euroa kuitenkin vähintään 1,22 prosenttia. Palkkausluvun 11 §:n mukaista henkilökohtaista lisää korotettiin 1,22 prosentilla.

TS sopimusalan palkkoihin osoitettiin yleiskorotus 1.8.2020 lukien, jolloin viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa tai siihen rinnastettavaa kuukausipalkkaa korotettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella. Korotuksen suuruus on 26 euroa kuitenkin vähintään 1,22 prosenttia.

TS-20:n 12 §:n mukaista henkilökohtaista lisää ja 14 §:n mukaista erillislisää korotettiin 1,22 prosentilla.

OVTES sopimusalan palkkoihin osoitettiin yleiskorotus 1.8.2020 lukien. Viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa tai siihen rinnastettavaa kuukausipalkkaa korotettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella. Korotuksen suuruus oli OVTES osiossa B (yleissivistävä koulutus) 0,87 Osio A 11 §:n mukaista henkilökohtaista lisää korotettiin vastaavalla prosentilla.

LS sopimusalan palkkoihin osoitettiin yleiskorotus 1.8.2020 lukien liitteissä 1 ja 2. Viranhaltijan tehtäväkohtaista palkkaa tai siihen rinnastettavaa kuukausipalkkaa korotettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella. Korotuksen suuruus oli terveyskeskuslääkäreillä 1,24 prosenttia ja terveyskeskushammaslääkäreillä 1,65 prosenttia. KVTES:n palkkausluvun 11 §:n mukaista henkilökohtaista lisää korotettiin vastaavasti 1,24 prosenttia tai 1,65 prosenttia.

Kilpailukyky sopimuksen mukainen työajan pidennys päättyi 31.8.2020 (OVTES 1.8.2020)

Kaikki ylläolevat huomioiden henkilöstön kokonaispalkkakulut olivat 44 147 641 €, henkilösivukulut olivat 10 342 424 €.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolopäiviä oli keskimäärin 14,24 (17,0) kalenteripäivää / työntekijä

Koko henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2020 laski 1 698 (828) kalenteripäivällä.

Sairauspoissaoloprosentti oli 4,09 % (4,41%). Henkilökunnasta 28%:lla ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja.

Liedon kunta on laatinut erillisen henkilöstöraportin.

1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Koronaviruspandemia on vaikuttanut merkittävästi myös Liedon kunnan toimintaan ja talouteen.

Maaliskuussa 2020 koronakriisin puhjettua kunnan toiminnassa keskityttiin turvaamaan asukkaiden lakisääteiset palvelut myös poikkeustilanteen aikana. Kunnan henkilöstöä siirrettiin poikkeustilanteen edellyttämällä tavalla kriittisiin tehtäviin. Kunnan toimintatapoja muutettiin ripeästi vastaamaan uusia olosuhteita. Härkätien terveyskeskus perusti oman infektiövastaanoton ja erillisen koronaneuvontapuhelimen. Näytteenottoa Liedon infektiövastaanotolla toteutettiin epidemian varhaisessa vaiheessa. Tiedottamisen tärkeys korostui poikkeustilanteessa. Ohjeita ja tiedotteita päivitettiin jopa päivittäin. Sähköiset kokouskäytännöt otettiin käyttöön demokratian turvaamiseksi. Kouluissa etäopetusjaksot pakottivat oppilaat ja opettajat sopeutumaan uusiin digitaalisiin opetusmenetelmiin nopealla aikataululla. Kunnan henkilöstöä myös lomautettiin toimintojen alasajon tai volyymin laskun vuoksi sivistys-, työllisyys- ja ympäristöterveyspalveluissa.

Koronatilanteella oli merkittävät vaikutukset kunnan asukkaisiin ja heidän saamiinsa palveluihin. Palveluja siirrettiin mahdollisuuksien mukaan sähköisiksi ja etänä tuotetuiksi. Vierailuja jouduttiin rajoittamaan. Terveysasemien vastaanottojen ja päivystysten toimintaa vähennettiin ja puhelinpäivystykseen lisättiin lääkäriyövoimaa. Koronatilanteen edetessä kiireetön vastaanottotoiminta loppui toistaiseksi Tarvasjoella, Marttilassa ja Koskella 27.3.2020 alkaen. Näiden tilalle perustettiin puolikiireellinen eli lähivastaanotto Tarvasjoelle, joka palveli Tarvasjoen, Marttilan ja Kosken asukkaita terveysasioissa. Liedossa oli toinen lähiaika-vastaanotto. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita (esim. kirjasto, Lieto-opisto) jouduttiin rajoittamaan. Useita tapahtumia jouduttiin perumaan.

Koronatilanne on pysynyt Liedossa suhteellisen rauhallisena. Ensimmäiset koronarokotteet saatiin Suomeen aivan loppuvuodesta 2020. Härkätien yhteistoiminta-alueella rokotukset aloitettiin heti alkuvuonna 2021 viikolla 1. Nähtävissä kuitenkin on, että myös Liedossa koronatilanne on lisännyt sosiaalipalvelujen tarvetta. Koronatilanteella tulee olemaan vielä kauaskantoiset vaikutukset monen lietolaisenkin elämään.

Koronatilanteella on ollut merkittävä vaikutus työllisyystilanteeseen myös Liedossa. Työttömiä työnhakijoita oli Liedossa joulukuussa 2020 962, kun vuotta aiemmin joulukuussa 2019 työttömiä työnhakijoita oli 481. Erityisesti lomautettujen määrä kasvoi koronavuoden aikana. Työttömistä työnhakijoista lomautettuja oli joulukuussa 2020 419, kun joulukuussa 2019 heitä oli 50. Pitkäaikaistyöttömyys on ollut kasvussa koko vuoden. Myös nuorten sekä yli 50-vuotiaiden työttömyys on lisääntynyt.

Kunnanhallituksen kokouksessaan 4.11.2019 § 325 hyväksymän kunnan talouden tasapainottamisohjelman mukaisia toimenpiteitä toteutettiin vuoden 2020 aikana. Tarvasjoen uimahallin ja kirjastoauton toiminta lakkautettiin 1.8.2020 alkaen. Vuonna 2020 toteutettiin kunnan organisaatiouudistus. Kunnanvaltuusto hyväksyi Liedon kunnan uuden organisaatorakenteen kokouksessaan 2.3.2020 § 19.

Organisaatiouudistuksella tavoiteltiin esimiestyön selkiyttämistä, prosessien parantamista ja toiminnan tehostamista. Helmikuussa 2020 päättyneiden yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena kunnan vakituinen henkilöstö vähentyi 3-4 työntekijällä. Yleinen kiinteistöveroprosentti nostettiin vuonna 2020 1 %:sta 1,2 %:iin. Lisäksi vuonna 2020 myytiin käyttämättömiä/tyhjiä kiinteistöjä: Postilinna, Tarvasjoen vanha kunnantalo ja lääkäritalo.

Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön kokouksessaan 27.4.2020 § 28 ja se astui voimaan 1.6.2020. Organisaation muutos edellytti vastaavien muutosten tekemistä kunnan hallintosääntöön. Samassa yhteydessä täsmennettiin kunnanvaltuuston ja toimielinten sähköistä päätöksentekomenettelyä ja sähköistä kokousta koskevia määräyksiä.

Koronakriisistä huolimatta kunnan väkiluku jatkoi vuonna 2020 kasvuaan 156 asukkaalla ja Liedossa oli asukkaita ennakkotietojen mukaan vuoden 2020 lopussa 20.150.

Vuoden 2020 alkuperäinen talousarvio oli ylijäämäinen 0,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 tilinpäätöksen jälkeen kunnan taloustilanne oli heikko: ylijäämää jäi taseeseen vain noin 1,5 miljoonaa euroa. Koronatilanne muutti kunnan taloustilanteen siitä, mitä sen ennakoitiin talousarviota 2020 laadittaessa olevan.

Pahimmillaan tuloksen ennakoitiin kääntyvän vuonna 2020 verotulojen laskun ja toimintamenojen kasvun vuoksi jopa 4 miljoonaa alijäämäiseksi. Pahimmat pelot eivät kuitenkaan toteutuneet: verotulot toteutuivat lopulta vain noin 300.000 euroa alkuperäistä vuoden 2020 talousarviota pienempinä ja kunnan toimintamenot kasvoivat vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna vain noin 0,6 %. Lisäksi valtio tuki hyvin voimakkaasti kuntia koronatilanteen vuoksi. Liedon kunnan osalta valtion yleiskatteelliset koronatuot olivat reilu 6 miljoonaa euroa sisältäen valtionosuudet sekä yhteisöveron määräaikaisen jako-osuuden korotuksen 10 %-yksikköä. Hyvin poikkeuksellinen vuosi 2020 päättyi lopulta noin 7 miljoonan euron ylijäämään.

Syksyllä 2020 nähtiin, että vaikka vuodelta 2020 ei odotettu merkittävää alijäämää, kunnan oli varauduttava siihen, että talous voi epävarman koronatilanteen vuoksi kääntyä alijäämäiseksi jo vuoden 2020 aikana. Ennusteiden mukaan vuodet 2021-2023 tulisivat olemaan raskaasti alijäämäisiä. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 5.10.2020 § 313 käynnistää Liedon kunnan tulevaisuusohjelman valmistelun vuosille 2021-2025 sekä käynnistää yhteistoimintamenettelyn henkilökunnan lomauttamisesta. Kokouksessaan 23.11.2020 § 375 kunnanhallitus päätti lomauttaa osan Liedon kunnan henkilökunnasta vuoden 2021 aikana 2-3 viikon ajaksi. Kunnan tilinpäätösennusteen sekä vuoden 2021 talousennusteen parannuttua kunnanhallitus perui lomautukset kokouksessaan 1.2.2021 § 37u.

Koronakriisistä huolimatta kunta investoi myös vuonna 2020 voimakkaasti. Alkuperäisessä talousarviossa 2020 investointimenot olivat noin 10,6 miljoonaa euroa. Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2020 aikana yhteensä noin 3,1 miljoonan euron lisämäärärahat investointeihin. Toteutuneet vuoden 2020 investointimenot olivat noin 12 miljoonaa euroa. Investoinnit painottuivat infraan. Merkittävin rakennushanke vuonna 2020 oli Ilmaristen koulun sisäilma- ja kosteuden korjausurakka (noin 1,5 miljoonaa euroa). Mittavien koronatukien vuoksi Liedon kunnan lainakanta laski vuonna 2020 noin 2,4 miljoonaa euroa.

Keskuskouluhanketta vietiin eteenpäin koko vuoden 2020 ajan. Kunnanhallitus perusti 1.6.2020 laaja-alaisen hankeryhmän, joka sai työnsä päätökseen marraskuussa 2020. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 22.2.2021 § 19, että Keskuskoulun hankesuunnittelua jatketaan uuden koulun vaihtoehdolla.

Vuoden 2020 alussa otettiin käyttöön uudet talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistot. Uusien ohjelmien käyttöönotto ja siihen liittyvät haasteet työllistivät kunnan hallintohenkilöstöä merkittäväällä tavalla.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liedon kunnan talousarviossa 2021 kuntakonsernin riskit on jaoteltu neljään pääryhmään, jotka ovat:

- strategiset
- taloudelliset ja
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin
- Koronatilanteen vaikutukset kunnan toimintaympäristöön ja taloudelliseen tilanteeseen

Taloudelliset riskit

- Väestönkasvun tuottamaa palvelujen kysynnän kasvua ei pystytä hallitsemaan ja yksikkökustannukset kasvavat.
- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakoiminen ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kunta velkaantuu
- Korkoriskit
- Koronatilanteen aiheuttama epävarmuus

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus
- Koronatilanteen aiheuttama epävarmuus

Koronakriisin tuoma epävarmuus tuo haasteen kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun. Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Koronatilanne edellyttää kunnalta normaalitilannetta nopeampaa päätöksentekoa ja sopeutumista muuttuviin olosuhteisiin.

Koronapandemialla ennakoidaan olevaan vielä kauaskantoiset vaikutukset kunnan toimintaan ja talouteen. Jo nyt on nähtävissä, että sosiaalipalvelujen tarve on kasvanut. Terveystalouteen on kertynyt hoitovelkaa. Etäopetuksella ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen alasajolla on myös todennäköisesti ollut negatiiviset vaikutukset osaan oppilaista ja kunnan asukkaista. Koronapandemian vuoksi taloudessa näkyvyys on poikkeuksellisen heikko erityisesti verotuloennusteen osalta. Tuleva kehitys riippuu erityisesti siitä, miten nopealla aikataululla rokotukset saadaan toteutettua.

Koronatilanteen lisäksi pideämmällä aikavälillä sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset kunnan toimintaympäristöön, rahoituspohjaan ja investointikykyyn ovat edelleen epävarmoja.

1.1.7 Ympäristöasiat

Kunnan kiinteistöihin on tehty energiatehokkuutta parantavia investointeja sekä jatkettu yksittäisten kiinteistöjen siirtämistä öljylämmityksestä kaukolämpöverkostoon. Liedon kunta käyttää 100 % uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä. Kunnan mittaustoimeen hankittiin vuonna 2020 sähköpakettiauto.

Ympäristöministeriön vuonna 2020 käynnistämä Helmi –elinympäristöohjelma vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Samalla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Liedon kunta sai Kunta Helmi -erityisavustusta suon ennallistamista varten, joka käynnistyi vuonna 2020. Lisäksi ELY-keskukselta pyydettiin soveltuvuusarviointia METSO-kohteeksi viidestä metsäalueesta ja osallistuttiin Taimiteko –kampanjaan tarjoamalla muutamia hehtaareja kunnan omistuksessa olevia joutomaita metsitettäväksi.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kunnanhallituksella.

Liedon kunnanvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kunnan sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassaolevia kunnanvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kunnanhallitus on hyväksynyt voimassaolevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kunnan hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kuntakonsernissa. Kunnanhallitus on hyväksynyt 13.2.2017 korkoriskien hallintaperiaatteet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kunnanhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kunnanhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Käytännössä kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toimivuudesta koko kunnan tasolla sekä asettaa sen tavoitteet. Kunnanjohtajalla on riskienhallinnan toteuttamis- ja valvontavastuu. Osastopäälliköt vastaavat oman toimialansa riskienhallinnasta. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Sisäiseen valvontaan kuuluu viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon vastuulla oleva ja organisoima valvonta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat osa Liedon kunnan tavanomaista suunnittelu-, johtamis- ja toimintaprosessia, jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta- ja arviointitoimenpiteistä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Hallituksen kannanotto sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA

Ulkoiset tuotot ja kulut 1 000 €	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot	21 974	23 417
Toimintakulut	-118 534	-117 810
Toimintakate	-96 560	-94 393
Verotulot	82 718	79 437
Valtionosuudet	28 410	20 637
Rahoitustuotot ja -kulut	-188	-318
Korkotuotot	33	39
Muut rahoitustuotot	127	141
Korkokulut	-338	-492
Muut rahoituskulut	-10	-6
Vuosikate	14 380	5 363
Poistot ja arvonalentumiset	-7 367	-7 820
Poistot	-7 225	-7 286
Arvonalentumiset	-142	-534
Tilikauden tulos	7 013	-2 457
Poistoeron muutos	5	5
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	7 018	-2 452

Vuodet 2020 ja 2019 eivät ole vertailukelpoiset erityisesti alkuvuonna 2020 alkaneen koronaviruspandemian taloudellisten seurausten vuoksi. Kaikki muutokset vuosien 2020 ja 2019 välillä eivät kuitenkaan johdu koronatilanteesta. Tilikauden 2020 **toimintakate** on noin -96,6 miljoonaa euroa eli toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna noin 2,2 miljoonaa euroa (-94,4).

Toimintatuottoja kertyi vuonna 2020 noin 22,0 miljoonaa euroa (23,4). Toimintatuotot laskivat noin 1,4 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Koronatilanne vähensi toimintatuottoja välittömästi noin 950.000 euroa. Myyntituotot vähenivät koronatilanteen vuoksi noin 200.000 euroa (ateriatuotot, kierrätyksen ja liikuntatoimen tuotot). Maksutuotot vähenivät koronatilanteen vuoksi noin 560.000 euroa (varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksut, hammashoidon maksut, iltapäivätoiminnan maksut, Lieto-opisto, ympäristöterveys ja vanhuspalvelujen toiminta Ruskassa). Tuet ja avustukset vähenivät noin 180.000 euroa erityisesti työllistämistukien laskun vuoksi (vastaavasti työllistämisen palkkakustannukset pienenevät). Toisaalta yhteistoimintakorvaukset muilta kunnilta kasvoivat sosiaali- ja terveystaloudissa noin 300.000

euroa edellisvuoteen verrattuna. Osa kasvusta muodostui suorien koronatestauskustannusten edelleenveloituksesta (noin 67.000), joiden osalta kustannukset sisältyvät vastaavasti palvelujen ostoihin.

Koronatilanteen lisäksi vuoden 2020 toimintatuotot jäivät vuoden 2019 tasosta erityisesti siksi, että Tarvasjoen yhdistymisavustukset loppuivat vuonna 2019, jolloin tukea saatiin vielä noin 550.000 euroa. Tontinmyyntivoitot olivat noin 370.000 euroa edellisvuotta pienemmät. Toisaalta vesi- ja jätevesimaksut kasvoivat noin 100.000 euroa edellisvuoteen verrattuna.

Toimintakulut olivat vuonna 2020 noin 118,5 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,7 miljoonaa euroa (117,8). Koronatilanteen vaikutukset toimintakuluihin jäivät lopulta kokonaisuutena arviolta neutraaleiksi tai jopa kuluja vähentäväksi. Osassa toimintoja koronatilanne on kasvattanut kuluja, mutta osassa toimintoja kustannuksia on pystytty sopeuttamaan tai koronatuotot ovat pienentäneet yhteistoimintaosuuksia (sairaanhoitopiiri, joukkoliikenne). Olennaisin yksittäinen koronakustannus on palvelujen ostoihin sisältyvät testauskustannukset noin 0,6 miljoonaa euroa. Kunnille testaamisesta aiheutuneet kustannukset kompensoitiin valtionosuuksiin sisältyvänä koronatukena. Samaan aikaan, kun koronatilanteella on ollut merkittävät ja poikkeukselliset vaikutukset kunnan toimintakuluihin, kunnassa on toteutettu myös koronasta riippumattomia talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Näiden sopeuttamistoimenpiteiden euromääräistä vaikutusta ei ole kaikilta osin mahdollista erottaa koronan taloudellisista vaikutuksista.

Henkilöstökulut pienenevät vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna noin 0,6 miljoonaa euroa. Palkkojen yleiskorotukset kasvattivat kunnan henkilöstökuluja arviolta hieman yli 0,5 miljoonaa euroa, joten ilman yleiskorotuksia henkilöstökulut olisivat pienentyneet jopa noin 1,1 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan henkilöstökuluja vähensi se, että koronatilanteen vuoksi koulut olivat keväällä 2020 etäopetuksessa, iltapäiväkerhot kiinni ja päiväkodit vain osittain täytettynä. Tämä pienensi sijaishenkilöiden ja määräaikaisten tarvetta. Koronatilanteesta johtuva toimintojen alasajo pienensi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan henkilöstökuluja (esimerkiksi Lieto-opisto, kirjastot). Lisäksi Tarvasjoen uimahallin ja kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen 1.8.2020 alkaen on pienentänyt henkilöstökuluja. Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstökulut kasvoivat haastavasta koronavuodesta ja yleiskorotuksista huolimatta vain noin 125.000 euroa. Esimerkiksi kotihoidon henkilöstökustannukset laskivat koronatilanteen aiheuttamista ylitystarpeista huolimatta hieman yli 80.000 euroa. Vastaanottopalvelujen henkilöstökustannukset kasvoivat noin 440.000 euroa. Koronatilanteen vuoksi ylitoita jouduttiin tekemään ja sijaisia käyttämään normaalivuotta enemmän. Esimerkiksi ruokapalvelut on pystytty sopeuttamaan kustannuksiaan koronatilanteen vallitessa ja henkilöstökustannukset toteutuivat noin 70.000 euroa edellisvuotta pienempinä. Työllistettyjen henkilöstökustannukset pienenevät noin 270.000 euroa: erityisesti edelleensijoituksia ei voitu aikaisempaan tapaan toteuttaa koronatilanteen vuoksi. Vuonna 2020 ei järjestetty vaaleja ja keskusvaalilautakunnan henkilöstökustannukset pienenevät noin 75.000 euroa.

Palvelujen ostot kasvoivat noin 1,1 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Erikoissairaanhoidon palvelujen ostot kasvoivat noin 0,6 miljoonaa euroa, vaikka kunta ei joutunut sairaanhoitopiiriin saamien koronatuotot vuoksi maksamaan palvelujen käyttöön perustuvaa lisämaksua. Lisäksi vuoden 2020 palvelujen ostot sisältävät koronatestauskustannuksia noin 0,6 miljoonaa euroa. Esimerkiksi kunnan ICT-kustannukset ovat kasvaneet noin 280.000 euroa edellisvuodesta. Koronavuonna 2020 kuljetus-, matkatarjoilu- ja koulutuskustannukset pienenevät yhteensä noin 400.000 euroa. Aine-, tarvike- ja tavarakustannukset kasvoivat noin 60.000 euroa. Elintarvikekustannuksia pystyttiin sopeuttamaan ja ne vähenivät noin 150.000 euroa. Lääke-, hoitotarvike- ja puhdistustarvikekustannukset kasvoivat noin 190.000 euroa erityisesti koronatilanteen edellyttämien tarvikkeiden vuoksi. Avustuskustannukset pienenevät noin 100.000 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuudet kasvoivat koronapandemian heikentämän taloustilanteen vuoksi noin 80.000 euroa. Esimerkiksi lasten kotihoidon tuet laskivat hieman yli 100.000 euroa. Muut toimintakulut kasvoivat noin 100.000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannuksia kasvatti erityisesti pääterveysaseman remontin väistötilat (120.000 euroa).

Tilikauden 2020 **vuosikate** on noin 14,4 miljoonaa euroa eli noin 9 miljoonaa euroa edellistä vuotta suurempi (5,4). Toimintakate heikkeni 2,2 miljoonalla eurolla, mutta verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) historiallisen suuri kasvu edelliseen vuoteen verrattuna paransi vuosikatetta. Verotulot olivat vuonna 2020 noin 3,3 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2019. Verotulokertymä oli lopulta vuonna 2020 selvästi pelättyä parempi, kun ansiotulot kehittyivät arvioitua paremmin ja jako-osuuden oikaisu lisäsi kuntien saamia verotuloja. Vuonna 2019 kunnallisveroon muodostui verokorttiuudistuksen vuoksi noin 350 miljoonan euron kertymävaje. Tämä korjaantui kokonaisuudessaan vuonna 2020 ja paransi omalta osaltaan kertymää vuonna 2020. Kuntien jako-osuuden 10 prosenttiyksikön nosto paransi yhteisöverototeumaa. Jako-osuuden nosto oli osa valtion koronatuksia ja se kasvatti Liedon yhteisöverotuloa vuonna 2020 noin 780.000 euroa.

Valtionosuudet kasvoivat vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna noin 7,8 miljoonaa euroa. Koronatuot muodostivat tästä kasvusta noin 5,3 miljoonaa euroa. Lisäksi verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatio on noin 0,4 miljoonaa euroa (maksetaan takaisin vuonna 2021). Valtionosuuksia kasvatti lisäksi vuonna 2020 kilpailukyky sopimuksen päättymisen vuonna 2019, indeksikorotuksen jäädytyksen päättymisen, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus sekä muutokset kuntien tehtävissä ja velvoitteissa vuonna 2020.

Korkokulut laskivat edellisvuodesta noin 150.000 euroa ennätyksellisen alhaisen korkotason vuoksi.

Poistot olivat vuonna 2020 noin 60.000 euroa edellisvuotta pienemmät. Investointimenot toteutuivat vuonna 2020 noin 1,8 miljoonaa euroa vuotta 2019 suurempina. Keskeneräisiä hankkeita oli kuitenkin vuoden 2020 lopussa noin 1,5 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2019 lopussa ja niistä ei kirjata poistoja. Arvon alentumiset olivat vuonna 2020 noin 0,4 miljoonaa euroa vuotta 2019 pienemmät. Näin ollen poistot ja arvonalentumiset toteutuivat kokonaisuudessaan noin 0,5 miljoonaa vuotta 2019 pienempinä.

Valtion mittavien koronatuksien vuoksi vuodelta 2020 syntyi lopulta ylijäämää noin 7 miljoonaa euroa. Liedon kunnan tilikauden 2019 alijäämä oli noin -2,45 miljoonaa euroa ja tilikauden 2018 alijäämä noin -4,5 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämästä kunnan osuus on noin 7 miljoonaa euroa ja Liedon Veden osuus noin 66.000 euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	18,5 %	19,9 %
Vuosikate / Poistot, %	195,2 %	68,6 %
Vuosikate € / asukas	714	268
Asukasmäärä	20 150	19 994

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista. Tilikaudella 2020 maksurahoituksella toimintamenoista katettiin 18,5 % (19,9 %).

Vuosikate osoittaa tulo- ja investointien, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tilikauden 2020 vuosikate per asukas on 714 euroa, kun se vuonna 2019 oli 268 euroa per asukas.

Perusoletus on, että mikäli vuosikate riittää poistojen kattamiseen, tulo- ja investointien on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Tilikaudella 2020 kunnan vuosikate riitti kattamaan poistot ja tilikauden tulos oli selvästi ylijäämäinen. Tulo- ja investointien rahoittamiseen. Tilikauden 2020 vuosikate oli noin 14,4 miljoonaa ja investointimenot noin 12 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2020	2019
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	14 380	5 363
Tulorahoituksen korjauserät	-1 856	-2 188
	12 525	3 176
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-12 005	-10 176
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514	19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 254	2 851
	-9 237	-7 305
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	3 288	-4 129
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	18	23
	18	23
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	12 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 441	-2 441
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-5 500
	-2 441	4 559
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-910	982
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-3 333	5 564
RAHAVAROJEN MUUTOS	-45	1 435
Rahavarat 31.12.	7 533	7 578
Rahavarat 1.1.	7 578	6 143
	-45	1 435

Tilikauden 2020 toiminnan rahavirta oli positiivinen noin 12,5 miljoonaa euroa (3,2). Vuosikate oli noin 9 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi.

Tilikauden 2020 investointimenot olivat noin 12 miljoonaa euroa eli noin 1,8 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2019 (10,2). Nettona rahoitusosuuksien ja luovutustulojen jälkeen tilikauden 2020 investointien rahavirta oli noin -9,2 miljoonaa euroa (-7,3).

Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä oli noin 3,3 miljoonaa euroa positiivinen (-4,1). Toiminnan rahavirtaa paransi vuonna 2020 valtiolta saadut yleiskatteelliset koronatuot (6,1 miljoonaa euroa).

Liedon kunnan lainakanta laski noin 2,4 miljoonaa euroa vuonna 2020. Rahavarat olivat 31.12.2020 noin 7,5 miljoonaa euroa eli olennaisesti samalla tasolla kuin 31.12.2019 (7,6).

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-21 207 440	-24 682 205
Investointien tulorahoitus, %	125	53
Lainanhoitokate	5,3	2,0
Kassan riittävyys (pv)	21	21
Asukasmäärä	20 150	19 994

Toiminnan ja investointien rahavirta-tunnusluku kertoo kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Luvun ollessa negatiivinen menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Liedon kunnan lainakanta laski vuonna 2020 noin 2,4 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2019 kasvoi noin 4,6 miljoonaa euroa, vuonna 2018 9,0 miljoonaa euroa, vuonna 2017 noin 6,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 6,3 miljoonaa euroa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno})$ -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $((\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset}))$, kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	121 500	117 793
Aineettomat hyödykkeet	175	204
Aineettomat oikeudet	0	0
Tietokoneohjelmistot	61	156
Muut pitkävaikutteiset menot	114	48
Aineelliset hyödykkeet	111 298	107 477
Maa- ja vesialueet	22 353	21 557
Rakennukset	58 985	59 807
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	24 380	22 001
Koneet ja kalusto	684	764
Ennakkomaksut ja keskeneneräiset hankinnat	4 896	3 348
Sijoitukset	10 027	10 112
Osakkeet ja osuudet	9 387	9 454
Muut lainasaamiset	472	490
Muut saamiset	168	168
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	567	577
Valtion toimeksiannot	105	118
Lahjoitusrahastojen varat	404	404
Muut toimeksiantojen varat	58	55
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 899	13 409
Vaihto-omaisuus	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Saamiset	6 366	5 831
Pitkäaikaiset saamiset	290	354
Muut saamiset	290	354
Lyhytaikaiset saamiset	6 076	5 477
Myyntisaamiset	3 760	3 007
Muut saamiset	1 054	1 163
Siirtosaamiset	1 262	1 308
Rahoitusarvopaperit	1	1
Osakkeet ja osuudet	1	1
Rahat ja pankkisaamiset	7 532	7 577
VASTAAVAA YHTEENSÄ	135 966	131 779

1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	40 213	33 195
Peruspääoma	31 654	31 654
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 540	3 992
Tilikauden yli-/alijäämä	7 018	-2 452
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	36	41
Poistoero	36	41
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	646	656
Valtion toimeksiannot	105	118
Lahjoitusrahastojen pääomat	404	404
Muut toimeksiantojen pääomat	137	134
VIERAS PÄÄOMA	95 071	97 887
Pitkäaikainen	44 024	45 794
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 823	37 179
Lainat julkisyhteisöiltä	92	172
Liittymismaksut ja muut velat	9 109	8 443
Lyhytaikainen	51 047	52 093
Joukkovelkakirjalainat	34 000	34 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 356	2 350
Lainat julkisyhteisöiltä	80	91
Saadut ennakot	484	501
Ostovelat	4 337	5 642
Liittymismaksut ja muut velat	1 090	969
Siirtovelat	8 700	8 539
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	135 966	131 779

Liedon kunnan taseen loppusumma 31.12.2020 on kasvanut noin 4,2 miljoonaa euroa verrattuna taseen loppusummaan 31.12.2019. Taseen aineelliset hyödykkeet ovat kasvaneet noin 3,8 miljoonaa euroa. Vieraan pääoman määrä pieneni noin 2,8 miljoonaa euroa ja oma pääoma kasvoi noin 7 miljoonaa euroa (tilikauden ylijäämä).

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta:

TASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	30	25
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	71	79
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	8 559	1 540
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	425	77
Lainakanta 31.12., 1 000 €	71 351	73 792
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 541	3 691
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	79 894	82 877
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 965	4 145
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	472	490
Asukasluku	20 150	19 994

Omavaraisuusaste, $(100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, $(100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot})$, kertoo, miten paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), $(\text{Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)})$. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana.

Liedon kunnan ylijäämä kasvoi vuonna 2020 noin 7 miljoonaa euroa erityisesti valtiolta saatujen koronatukien (6,1 miljoonaa euroa) vuoksi. Liedon kunnan ylijäämä pieneni erityisesti tilikaudella 2018 (4,5 miljoonan euron alijäämä). Tilikaudella 2019 ylijäämä pieneni noin 2,5 miljoonaa euroa (tilikauden alijäämä).

Lainakanta, $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}))$. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12., $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) + \text{Vuokravastuut}$

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kunnan rahan lähteet ja käytön. Se sisältää kaikki kunnan ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	21 974	Toimintakulut	118 534
Verotulot	82 718	Valmistus omaan käyttöön	0
Valtionosuudet	28 410		
Korkotuotot	33	Korkokulut	338
Muut rahoitustuotot	127	Muut rahoituskulut	10
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-1 856	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514	Investointimenot	12 005
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 254		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	18		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 441
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Kokonaistulot yhteensä	134 192	Kokonaismenot yhteensä	133 327

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 134 192 – 133 327 = **865**

Rahavarojen muutos – Muut maksuvalmiuden muutokset = -45 + 910 = **865**

Kunnan toimintatuottojen osuus kokonaistuloista on 16,4 % (17,1 %) ja vastaavasti toimintakulujen osuus kokonaismenoista noin 88,9 % (86,4 %).

Verotulojen osuus kunnan toimintojen rahoituksesta on 62 % (58 %), valtionosuudet kokonaistuloista noin 21 % (15 %).

	lainat 1.1.	lisäykset	lyhennykset	lainat 31.12.	korkomenot	asukkaat 31.12.	lainat/as 31.12.
31.12.2019	69 232 401	12 500 000	7 940 845	73 791 556	491 982	19 994	3 691
31.12.2020	73 791 556	0	2 440 845	71 350 711	338 257	20 150	3 541

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Liedon Asunnot Oy	X	
Liedon Lämpö Oy	X	
Säätiöt		
Nautelankoski-säätiö		X
Kuntayhtymät		
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	X	
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiiri	X	
Varsinais-Suomen Liitto	X	
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri	X	
Osakkuusyhteisöt		
Parravahan Vesi Oy	X	
Tilikunta Oy	X	
Yhteisyhteisöt		
Littoistenjärven säännöstely-yhtiö		X
Yhteensä (kpl)	8	2

Liedon kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä tytäryhtiöitä ovat Liedon Asunnot Oy ja Liedon Lämpö Oy.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto on 25.9.2017 hyväksynyt Liedon kunnan konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.10.2017. Konserniohjeen tarkoituksena on parantaa kunnan omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutena. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Kunnanvaltuusto on 11/27.1.2020 hyväksynyt Liedon kunnan omistajapolitiittiset linjaukset 2020-2024. Kunnan omistajapolitiikka on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikalla määritetään ja linjataan missä tehtävissä, hankkeissa ja toiminnoissa kunta on mukana omistajana ja/tai sijoittajana. Samalla tuodaan esiin niitä periaatteita, joilla määritellään omistukselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä pääoman käytön ja palvelutuotannon hankinnan toteuttamistavat. Konserniohjeeseen sisältyviin määräyksiin ja ohjeisiin on kirjattu, miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Liedon Asunnot Oy

Tilikaudella valmistui uusi vuokrarivitalo Liedon asemalle loppukesästä 2020. Kohteeseen tuli 5 asuntoa, joiden yhteispinta-ala on 202 m². Kisakukkulan ikkuna- ja oviremontti.

Liedon Lämpö Oy

Kaukolämpöverkon laajentaminen, uuden höyrylämpölaitoksen rakentaminen Luolakalliolle ja käyttöhenkilöstön kasvattaminen käyttöpäälliköllä.

1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntään nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa	n. 0-1 %:n vuokrien korotus	Vuokratason nousu vuodesta 2019 vuoteen 2020 ollen km. n. 0,3 %.
Asukasviihtyvyys	Huoneistojen hyvä kunto -tarvikekulut yhtiöltä Häiriöiden poisto	Asukkaiden pieni vaihtuvuus (alle 50 /vuosi)	Haltijavaihtoja tapahtui vuoden aikana 56 kpl.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	2 094	0	2 094	2 075	-19	-1 %
Menot, poistot, rahoituserät, varaukset	-2 092	0	-2 092	-2 078	14	1 %
Tulos	2	0	2	-3	-5	-250 %

Kiinteistöjen korjaussuunnitelmat eli PTS-hankkeissa edettiin suunnitelmien mukaisesti: Vuosikorjauksiin oli budjetoitu 217.000 €, joista käytettiin vuosikuluina n. 218 000 €. Mukana on hankitut rikki menneet jääkaapit, hellat ym. pienkalusto ja asukkaiden itse huoneistoista tehtyjen korjausten tarveaineet sekä huoneistoremontit. Tilikaudella tehtiin lisäksi yhden talon ikkuna- ja oviremontti.

1.6.4.2 Liedon Lämpö Oy
TOIMINTA-AJATUS

Liedon Lämpö Oy tuottaa ja toimittaa kohtuuhintaista kaukolämpöä toiminta-alueensa sopimusasiakkaille. Liittymismaksuilla ja perusmaksutuloilla katetaan verkostojen rakentamiskulut. Lämpöyhtiön verkostoa kasvatetaan huomioon ottaen kaavoituksen ja alueen taloudellisen kehityksen vaatimukset. Kasvua haetaan vain taloudellisesti kannattavalla tavalla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Toteuma
Kohtuuhintaisen lämmönmyynnin toimintamallin toteuttamisen jatkaminen	Vuonna 2020 lämmön hintaa nostettiin 2,6%, eli 0,15 snt/kWh. Edellinen hinnankorotus tehtiin vuonna 2015.
Uuden hakelämpölaitoksen toteutus Avantiin Luolakallion alueelle	Hakelaitoksen suunnitelmia tarkennettiin kilpailutusta varten.

Vastataan kasvaneeseen teollisuushöyryn kysyntään Avantin alueella toteuttamalla uusi lämpökeskus höyryntuotantolaitoksena	Nestekaasulaitos valmistui syksyllä 2020 ja teollisuushöyryä on tuotettu marraskuusta 2020 alkaen.
Markkinoidaan teollisuushöyryä potentiaalisille asiakkaille, vuodesta 2021 eteenpäin	Potentiaalisia asiakkaita on etsitty ja teollisuushöyryvaihtoehtoa on markkinoitu.
Parannetaan tiedotusta ja nostetaan kaukolämmön profiilia paikallisena, ekologisena ja kannattavana lämmitysratkaisuna	Toimitusjohtaja on ollut aktiivinen valtakunnallisissa kaukolämpöfoorumeissa, joiden tavoitteena on kaukolämmön positiivisen ja ympäristöystävällisen energiatuotantomuodon korostaminen.
Tavoitellaan 3-5 % kasvua vuositasolla kaukolämmönmyynnissä mitattuna. Aloitetaan höyrymyynti vuonna 2020 nestekaasulla asiakkaan tarpeen mukaisesti.	Vuoden 2020 poikkeuksellisen alhainen lämmitystarve vaikutti lämmön myyntiin, mutta uusien liittymien ansiosta myynti ei vähentynyt niin paljon kuin lämmitystarpeen muutos olisi muuten vaikuttanut lämmönmyyntiin. Alhainen lämmöntarve vähensi myös polttoaineen ostotarvetta ja etenkin kevyen polttoöljyn tarve väheni merkittävästi. Höyryntoimitus aloitettiin marraskuussa 2020.

TALOUS

Liedon Lämpö Oy
Y-tunnus: 0241182-3

Talousarviovertailu 2020

	Toteutunut 2020	Talousarvio 2020	% talous- arviosta
LIKEVAIHTO	2 702 505	2 918 800	93 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1 086	0	
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-1 442 405	-1 662 200	87 %
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	-863	0	
Ulkopuoliset Palvelut	-72 642	-55 000	132 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 515 910	-1 717 200	88 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-149 049	-178 000	84 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-22 013	-30 600	72 %
Muut henkilösivukulut	-3 386	-3 150	107 %
Henkilöstökulut yhteensä	-174 448	-211 750	82 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-606 478	-462 400	131 %
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-606 478	-462 400	131 %
Liiketoiminnan muut kulut			
Vapaaeht. henkilösivukulut	-8 818	-10 000	88 %
Toimitilakulut	-28 251	-22 750	124 %
Irtaimistokulut	-160 263	-147 500	109 %
Matka- ja kuljetuskulut	-3 437	-6 500	53 %
Mainos- ja edustuskulut	-5 788	-9 500	61 %
Muut liiketoiminnan kulut	-79 193	-68 800	115 %
Liiketoiminnan muut kulut	-285 751	-265 050	108 %
LIKEVOITTO JA TAPPIO	121 003	262 400	46 %
Rahoitustuotot ja kulut			
Muilta	530	0	
Muille	-89 478	-127 224	70 %
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-88 948	-127 224	70 %
VOITTO (-TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA	32 055	135 176	24 %
Tuloverot	-6 509	-27 035	24 %
Muut välittömät verot	0	0	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	25 546	108 141	24 %

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liedon Asunnot Oy

Normaalit perusparannusremontit.

Liedon Lämpö Oy

Vuonna 2021 ja 2022 toteutetaan Luolakallion hakelaitos, joka on Lämmön historian suurin investointi.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeen 2. luvun mukaan konsernijohton edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3 mukaan osavuositarkastukset annetaan kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Ne laaditaan kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja määrittämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohton pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan säännöllisesti. Toimialajohtajien kesken on jaettu vastuut tytäryhtiöiden asioiden seuraamisesta ja he raportoivat säännöllisesti kunnan johtoryhmälle. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle on erikseen selvitetty toiminnan kannalta merkittäviä muutoksia ja tapahtumia. Konserniin kuuluvien yhteisöjen esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettu tiedoksi kunnanhallitukselle.

Esityslistoista on keskusteltu kunnanhallituksessa ja tarvittaessa kunnanhallitus on ohjeistanut kunnan edustajia ja antanut lausuntoja käsiteltävinä olevissa asioissa.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 €	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot	51 388	52 462
Toimintakulut	-146 427	-145 349
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	29	23
TOIMINTAKATE	-95 010	-92 863
Verotulot	82 718	79 437
Valtionosuudet	29 886	21 943
Rahoitustuotot ja -kulut	-513	-622
Korkotuotot	9	13
Muut rahoitustuotot	71	78
Korkokulut	-568	-706
Muut rahoituskulut	-25	-8
VUOSIKATE	17 081	7 895
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 678	-9 617
Arvonalentumiset	-143	-537
TILIKAUDEN TULOS	7 261	-2 259
Laskennalliset verot	-31	-51
Vähemmistöosuudet	-7	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	7 222	-2 309

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,1	36,1
Vuosikate/Poistot, %	173,9	77,8
Vuosikate €/asukas	848	395
Asukasmäärä	20 150	19 994

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista ($100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$). Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka jää katettavaksi verotuloista.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista ($100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$). Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Poistoilla tarkoitetaan investointien omahankintamenoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2020	2019
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	17 081	7 895
Satunnaiset erät	-1	-3
Tulorahoituksen korjauserät	-1 922	-2 225
	15 158	5 667
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-16 208	-12 784
Rahoitusosuudet investointimenoihin	588	34
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 348	2 951
	-13 272	-9 799
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 886	-4 132
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 617	12 691
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 995	-3 420
Lyhytaikaisten lainojen muutos	562	-5 079
	185	4 193
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5	2
Vaihto-omaisuuden muutos	-170	66
Saamisten muutos	-281	-1 281
Korottomien velkojen muutos	-418	2 728
	-874	1 515
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-689	5 709
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 197	1 576
Rahavarat 31.12.	12 167	10 971
Rahavarat 1.1.	10 971	9 394
	1 197	1 576

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-21 028 235	-22 994 971
Investointien tulorahoitus, %	109,3	61,9
Lainanhoitokate	4,3	2,1
Kassan riittävyys (pv)	26,7	24,7

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus ($100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$), tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella, loppuosa on rahoitettu joko pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate ($(\text{Vuositote} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$), kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys ($365 \times \text{Kassavarat} / \text{Kassasta maksut}$), konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE

1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	143 914	138 525
Aineettomat hyödykkeet	215	270
Aineettomat oikeudet	71	205
Muut pitkävaikutteiset menot	144	64
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	138 895	133 672
Maa- ja vesialueet	23 305	22 448
Rakennukset	77 584	78 761
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 916	25 316
Koneet ja kalusto	2 552	2 784
Muut aineelliset hyödykkeet	7	7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 531	4 355
Sijoitukset	4 804	4 583
Osakkuusyhtiöosuudet	496	102
Osakkeet ja osuudet	4 163	4 342
Muut saamiset	145	140
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	934	952
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 436	20 695
Vaihto-omaisuus	815	645
Saamiset	9 454	9 079
Pitkäaikaiset saamiset	1 112	1 092
Lyhytaikaiset saamiset	8 342	7 987
Rahoitusarvopaperit	313	313
Rahat ja pankkisaamiset	11 854	10 657
VASTAAVAA YHTEENSÄ	167 285	160 172

1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	42 097	34 788
Peruspääoma	31 654	31 654
Arvonkorotusraho	0	0
Muut omat rahastot	20	20
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	3 200	5 422
Tilikauden yli-/alijäämä	7 222	-2 309
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	33	26
PAKOLLISET VARAUUKSET	1 033	1 033
Eläkevaraukset	3	4
Muut pakolliset varaukset	1 030	1 029
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 037	1 059
VIERAS PÄÄOMA	123 085	123 267
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	54 464	54 814
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	9 719	9 009
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	38 460	37 976
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	20 441	21 468
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	167 285	160 172

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	25	22
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	75	80
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	10 422	3 113
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	517	156
Konsernin lainakanta, 1 000 €	92 924	92 790
Konsernin lainakanta, €/asukas	4 612	4 641
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	106 865	106 644
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 303	5 334
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Kunnan asukasmäärä	20 150	19 994

Omavaraisuusaste $(100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus $(100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot})$, kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Konsernin lainakanta (Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat), tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut) saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainasaamiset, tarkoittaa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnanhallitus tekee tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavan esityksen:

Tilikauden ylijäämä 7.018.084,12 euroa kirjataan oman pääoman muutoksena taseeseen ylijäämäksi, josta Liedon kunnan osuus on 6.952.544,23 euroa ylijäämää ja Liedon Veden osuus on 65.539,89 euroa ylijäämää.

Kirjausten jälkeen taseessa olevan ylijäämän määrä on 8.558.564,33 euroa.

Talousarvion toteutuminen

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt nettobudjetin käyttötalouden osassa kunnanhallitukselle ja lautakunnille. Kunnanhallitusta ja lautakuntia sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate. Sitovuustasoon voidaan tehdä muutoksia vain valtuuston päätöksellä.

Käyttötalouden toteutumisessa selvitetään tavoitteiden ja toimintakatteiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

2.1.1 Yhteenveto käyttötalouden toteutumisesta lautakunnittain

1 000 €		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkema €	Poikkeama %
Tarkastuslautakunta	Tuotot	0	0	0	0	0	0 %
	Kulut	-40	0	-40	-28	13	32 %
	Toimintakate	-40	0	-40	-28	13	32 %
Keskusvaalilautakunta	Tuotot	0	0	0	0	0	0 %
	Kulut	-5	0	-5	-2	3	61 %
	Toimintakate	-5	0	-5	-2	3	61 %
Kunnanhallitus	Tuotot	9 880	0	9 880	9 628	-252	-3 %
	Kulut	-10 077	-98	-10 175	-9 813	362	4 %
	Toimintakate	-198	-98	-296	-185	111	37 %
Ympäristö-terveyslautakunta	Tuotot	1 619	0	1 619	1 517	-101	-6 %
	Kulut	-1 828	0	-1 828	-1 712	116	6 %
	Toimintakate	-210	0	-210	-195	15	7 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Tuotot	8 311	-350	7 961	8 908	947	12 %
	Kulut	-63 451	-4 536	-67 987	-66 380	1 607	2 %
	Toimintakate	-55 140	-4 886	-60 026	-57 472	2 554	4 %
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	Tuotot	2 760	0	2 760	2 527	-234	-8 %
	Kulut	-40 065	0	-40 065	-38 879	1 186	3 %
	Toimintakate	-37 305	0	-37 305	-36 352	952	3 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Tuotot	458	0	458	321	-137	-30 %
	Kulut	-3 900	0	-3 900	-3 305	595	15 %
	Toimintakate	-3 442	0	-3 442	-2 985	458	13 %

Tekninen lautakunta	Tuotot	16 186	0	16 186	16 029	-157	-1 %
	Kulut	-16 838	0	-16 838	-16 573	266	2 %
	Toimintakate	-652	0	-652	-543	109	17 %
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	Tuotot	2 253	0	2 253	2 702	449	20 %
	Kulut	-1 573	0	-1 573	-1 500	73	5 %
	Toimintakate	680	0	680	1 202	522	77 %
Yhteensä	Tuotot	41 466	-350	41 116	41 631	514	1 %
	Kulut	-137 778	-4 634	-142 412	-138 191	4 222	3 %
	Toimintakate	-96 312	-4 984	-101 296	-96 560	4 736	5 %

Vuosi 2020 oli talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta koronatilanteen vuoksi erittäin poikkeuksellinen. Epävarmuuden vallitessa talouden ennusteissa käytettiin varovaisuuden periaatetta. Talouteen vaikuttavat eri tekijät toteutuivat lopulta kautta linjan ennakoitua positiivisemmin ja kaikkien lautakuntien toimintakate toteutui lopulta muutettua talousarviota parempana. Kokonaisuutena koko kunnan toimintakate toteutui lopulta noin 250.000 euroa alkuperäistä talousarviota heikompana ja noin 4,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana.

Erityisesti sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin koronatilanne loi poikkeuksellista epävarmuutta. Kunnanvaltuusto hyväksyi sosiaali- ja terveystalouden toimintakatteeseen vuoden 2020 aikana merkittävät, noin 4,9 miljoonan euron muutokset. Lisämäärärahoista vain osa oli lopulta tarpeen: sosiaali- ja terveystalouden toimintakate toteutui lopulta noin 2,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana.

Lautakuntakohtaiset poikkeamat talousarvioon verrattuna on käsitelty lautakuntien raporteissa kohdassa 2.1.2.

2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain

1 Tarkastuslautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Valtuusto on kuntalain 121 §:n mukaisesti asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kunnan ulkoista tarkastustoimintaa ja tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kunnanvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kunnan hallintoelimiltä.

Liedon kunnan tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Tilintarkastuspäivät	32	32	31,2	-3 %
€ / tilintarkastuspäivä	943	1 250	885	-29 %
Lautakunnan kokouksia	11	10	10	0 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-40	0	-40	-28	13	32 %
Toimintakate	-40	0	-40	-28	13	32 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Tarkastuslautakunnan toimintamenot alittivat talousarvion noin 13.000 euroa. Palvelujen ostot toteutuivat noin 9.000 euroa ja kokouspalkkiot noin 4.000 euroa talousarviota pienempinä.

2 Keskusvaalilautakunta

Toimialajohtaja Rauno Peltola

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kunnanvaltuuston on Vaalilain 13 §:n mukaan asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähintään viisi varajäsentä). Keskusvaalilautakunnan tehtäviin valtiollisissa vaaleissa kuuluvat vaalien erinäiset valmistelutoimet ja ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen. Kuntavaalissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat laajemmat käsittäen edellä olevan lisäksi ehdokashakemusten vastaanoton ja tarkastamisen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen, ennakkoäänten laskemisen ja kaikkien äänien tarkastuslaskennan suorittamisen sekä vaalien tuloksen vahvistamisen ja julkistamisen.

Vuonna 2020 ei ollut säännönmukaisia vaaleja. Vuoden 2021 kuntavaalien valmistelevat toimet aloitettiin loppuvuodesta 2020.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0 %
Toimintamenot	-5	0	-5	-2	3	61 %
Toimintakate	-5	0	-5	-2	3	61 %

3 Kunnanhallituksen alainen toiminta

Kunnanjohtaja Esko Poikela
Toimialajohtaja Rauno Peltola

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan sisältyvät seuraavat tulosalueet:

Konsernihallinto
Sisäiset palvelut
Maaseutupalvelut
Pelastustoimi
Työllistäminen ja asiointipalvelu

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet kunnan ylimmälle päätöksenteolle sekä ohjata ja tukea toimialoja talouden, juridiikan sekä henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä asioissa. Toimenpiteillään hallintopalvelut edistää ja ohjaa hallinnon tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Liedon kunnan päätöksenteon ja valmistelun sekä hallinnon tukipalvelujen kehittämistä on päämäärätietoisesti jatkettu useamman tilikauden ajan. Kehittäminen on pitänyt sisällään uusien ohjelmien käyttöönottoon ja toimintatapojen muuttamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Vuosina 2019 – 2020 on hankittu ja käyttöön otettu muiden muassa seuraavat ohjelmistot:

- Sähköisen asianhallinnan ohjelmisto (Tweb)
- Viranhaltijapäätösten valmisteluohjelmisto (Valmu)
- Sähköinen sopimusten valmistelu ja hallinnointiohjelmisto (Cloudia Sopimus)
- Projektihallinnan ohjelmisto (Ruuti)
- Luottamushenkilöportaali
- Tilikunta Oy:n talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmisto (Unit4 ja Populus)
- Johdon työpöytä

Lisäksi vuoden 2020 aikana käynnistettiin M365 lisenssien mahdollistamana siirtyminen pilvipalveluiden hyödyntämiseen siten, että kunnan sähköpostipalvelimet ja asiakirjojen säilytys siirretään omilta palvelimilta pilvipalveluihin vuoden 2021 aikana. Samanaikaisesti viranhaltijoiden työskentelyä ohjataan tapahtuvaksi enenevin osin Teams –sovelluksen tarjoamia ratkaisuja hyödyntäen. Vielä sähköisen arkiston projekti vuosille 2020 -2023 käynnistettiin.

Vuoden 2020 alusta Koronaepidemia ja eräiden ohjelmistojen käyttöönotossa ilmenneet ongelmat ovat hidastaneet uusien toimintatapojen käyttöönottoa ja prosessien kehittämistä sekä tiedolla johtamisen vaatimusten toteuttamista. Toisaalta uusien ohjelmistojen mahdollistamien työskentelytapojen avulla kyettiin hyvin vastaamaan Koronaepidemian edellyttämään työskentelytapojen muuttamiseen erityisesti sähköisen viestinnän ja päätöksenteon valmistelun sekä etäkokoustamisen avulla.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon kuntastrategian 2018–2025 painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan osalta konsernihallinnon ja hallintopalveluiden tärkeimpinä strategisena painopistealueena ovat olleet edelleen talouden ja toiminnan kehys ja siihen liittyvät kriittiset menestystekijät ”Kerralla kuntoon” ja ”Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous”.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan ja sen tulosalueiden toiminnalliset tavoitteet ovat johdettu kuntastrategiasta ja ovat hyvin toteuttaneet sen mukaisia tavoitteita.

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan ydintehtäviä ovat kunnanvaltuuston ja –hallituksen päätöksenteon sekä hallinnontukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja –pääöksentekoon liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin. Lisäksi toimialalle kuuluvat työllisyyspalvelut ja ylikunnalliset maaseutupalvelut.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan valvonnan ja riskienhallinnan toimivuus ja riittävyys ovat hyvällä tasolla. Vuoden 2020 aikana päivitettiin hallintosääntöä ja kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 1.6.2020 § 195 vaikutusten ennakoarviointia koskevan ohjeen. Liedon kunnan tietoturva ja –suojapolitiikkaa koskeva asiakirja valmisteltiin vuoden 2020 aikana ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 18.1.2021.

INVESTOINNIT

Kustannus- paikka	Irtaimistotyyppi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Toteuma
Tiedottaminen	Verkkosivustojen uusi alusta	31 196	20 000	12 184	Projekti on valmistunut. Kokonaismääräraha oli 2019-2020 55.000 euroa ja lopullinen toteuma 43.380 euroa.
Asiahallinta	Sähköinen arkisto	0	54 000	0	Projekti on aloitettu, mutta toimitus tapahtuu vuoden 2021 puolella. Talousarvio 2021 sisältää määrärahan 40.000 euroa.
Tietohallinto	Päätelaitteet, Vanhenevien koneiden uusinta	51 908	90 000	73 530	Toteutui

Tietohallinto	Verkkolaitteet	34 008	45 000	45 164	Toteutui
Taloushallinto ja henkilöstöhallinto	Tilikunnan ohjelmistojen käyttöönotto: Unit4, Populus, OpusCapita	0	60 000	65 285	Talousarviota 2020 laadittaessa ei ollut vielä sopimusta Tilikunnan kanssa uusiin ohjelmistoihin liittyvistä veloituksista. Lisämääräraha KV 58/31.8.2020.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	9 880	0	9 880	9 628	-252	-3 %
Toimintamenot	-10 077	-98	-10 175	-9 813	362	4 %
Toimintakate	-197	-98	-296	-185	111	37 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-6 860	0	-6 860	-2 129	4 731	69 %
Tilikauden tulos	-7 057	-98	-7 156	-2 314	4 842	68 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

*) Lisämääräraha 98.000 euroa KV 14.12.2020 § 100

Toimintatulot

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintatulot toteutuivat noin 252.000 euroa muutettua talousarviota pienempinä. Työllistämistuet jäivät noin 191.000 euroa alle talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia toteutui koronatilanteen vuoksi selvästi talousarviossa ennakoitua vähemmän. Lisäksi koronasulku vähensi kierrätyksen myyntituottoja, jotka jäivät noin 73.000 euroa alle talousarvion.

Toimintamenot

Toimintamenot toteutuivat noin 362.000 euroa muutettua talousarviota pienempinä. Työllistämisen edelleensijoituksia toteutui koronatilanteen vuoksi selvästi talousarviossa ennakoitua vähemmän ja työllistettyjen henkilöstökustannukset jäivät noin 260.000 euroa talousarviota pienemmiksi. Kesätyöntekijäkustannukset jäivät myös koronatilanteen vuoksi noin 33.000 euroa alle talousarvion. Henkilöstökuluja vähensi myös oppisopimuskoulutusten toteutumatta jääminen (noin 40.000 euroa). Myös maaseutupalveluiden toimintamenot alittivat talousarvion (noin 25.000 euroa). Toisaalta työmarkkinatukimaksut ylittivät koronavuonna 2020 talousarvion selvästi: noin 83.000 euroa. Työmarkkinatukimaksujen ylitys huomioitiin joulukuun 2020 lisämäärärahaesityksessä.

Toimintakate

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintakate toteutui noin 111.000 euroa muutettua talousarviota parempana. Erityisesti työllistämisen vastuualueen talous toteutui lopulta selvästi muutettua talousarviota parempana.

Konsernihallinto

Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja Esko Poikela

Toimialajohtaja Rauno Peltola

TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, elinkeinotoimi ja tiedottaminen. Kunnanvaltuusto päättää voimavarojen käytöstä, kuntastrategiasta ja kunnan toimintaan keskeisesti vaikuttavista asioista. Kunnanhallitus ja valtuusto edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kunnan ja sen asukkaiden hyvinvointia kuntastrategian mukaisesti.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Talouden ja toiminnan kehys: Kulut kurissa	Talouden tasapainottamis- ohjelman täytäntöönpano.	Kunnanhallituksen päättämät toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi on toteutettu ja niiden vaikuttavuus arvioitu 12/2020.	Pääosin toteutunut. Talouden tasapainottaminen on osaltaan vähentänyt toimintakulujen kasvua.
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Päätöksenteon valmistelun ja projektinhallinnan uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen osaksi projektien, hankkeiden ja päätöksenteon valmistelua.	Toimenpiteet: Projektinhallinnan toimintatapoja tukevien ohjelmien (Thinking Portfolio, asianhallinta, kilpailutusjärjestelmä, sopimushallinta) käytön vakiinnuttaminen koko organisaatiossa. Uusien toimintatapojen kuvaaminen viitearkkitehtuurissa. Mittarit: Toimintatapojen prosessit kuvattu ja toiminnan muutoksen itsearviointi suoritettu	Osittain kesken ja siirtynyt vuoden 2021 talousarvion toiminnan tavoitteisiin.

Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hallinnon tukipalveluiden prosessit kuvattu siten, että ne muodostavat toiminnan ajantasaisen kokonaisarkkitehtuurin .	Mittari: Kokonaisarkkitehtuuri hyväksytty kunnanhallituksessa.	Toteutumatta. Toimialarajat ylittävä matriisiorganisaatio jatkaa prosessien kehittämistä 2021.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Yrittäjyyden edistäminen	Valituilla hankkeilla edistetään yrittäjyyttä ja yritysten toimintaedellytyksiä.	Matkailun kehittämishanke – hanke päättyy 12/2020 Mobiilit yrityspalvelut – hanke päättyy 12/2020 Elinkeino-ohjelman toteuttaminen ja raportointi 08/ ja 12/2020.	Toteutunut.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Avoin ja aktiivinen viestijä	Kunnan verkkosivujen sisältö päivitetty ja sisällöntuotanto järjestetty siten, että viestintä ja tiedottaminen on aktiivista ja monikanavaista	Liedon kunnan uusien internet-sivujen (verkkoalustan) sisällöt uudistettu sekä jatkuva sisällöntuotanto ja päivittäminen ohjeistettu.	Toteutunut.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	94	87	92	6 %
Asukasluku	19 994	20 250	20 150	-0,5 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	6 282	0	6 282	6 279	-3	0 %
Toimintamenot	-1 770	-70	-1 840	-1 854	-15	-1 %
Toimintakate	4 513	-70	4 443	4 425	-18	-0,4 %

Konsernihallinnon tulosalueen talous toteutui olennaisesti muutetun talousarvion mukaan.

Sisäiset palvelut

Asiahallinta, henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto, henkilöstöpalvelut

Toimialajohtaja Rauno Peltola
Talousjohtaja Silja Ruusu
Henkilöstöpäällikkö Katja Laalo
Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

TOIMINTASUUNNITELMA

Sisäisten palvelujen tulosalue edistää osaltaan kuntastrategian toteutumista sekä tuottaa päättäjille ja kunnan muille toimialoille sekä kuntalaisille laadukkaita palveluita. Toimialojen tuloksellisuutta tuetaan muun muassa talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon neuvonnalla ja yhteistyöllä. Lisäksi toimialojen käytettävissä on asiantuntijapalveluita liittyen asiahallintaan, kilpailutuksiin sekä sopimus- ja lakiasioihin.

Sisäisten palvelujen keskeisenä pitkän aikavälin tavoitteena on edesauttaa ja mahdollistaa kunnan toimintatapojen ja niitä tukevien kyvykkyyksien suunnitelmallinen kehittäminen.

Sisäisten palvelujen keskeisenä tavoitteena vuodelle 2020 oli uusien järjestelmien ja työtapojen käyttöönotto. Tavoite täyttyi vain osittain järjestelmien käyttöönoton ja uusien toimintatapojen omaksumisen viivästyessä. Kysymys on kuitenkin useamman vuoden kehitystyöstä, jota jatketaan vuoden 2021 toimintasuunnitelman mukaisesti.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vuoden 2020 aikana saatiin uudet talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistot käyttöön sekä jatkettiin asianhallinnan ja päätöksenteon uusien työkalujen mukaisten toimintatapojen kehittämistyötä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon. Kulut Kurissa. Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Projektijohtamiseen perustuvat työskentelytavat ja niitä tukevat järjestelmät ovat käytössä kaikilla toimialoilla.	Mittarit: Laajennetulle johtoryhmälle toimintatavoista ja ohjelmistojen käytöstä suunnattavan kyselyn tulokset. Ohjelmistojen käytön seuranta.	Osittain toteutunut. Projektijohtamisen työkalut käyttöön otettu, mutta niiden laajamittainen hyödyntäminen siirtyy vuodelle 2021.
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon. Kulut Kurissa. Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hallintopalvelujen prosessit ajantasaistettu ja kuvattu asianhallinnassa, taloudessa, henkilöstöhallinnossa ja tietohallinnossa.	Prosesseista koostuva kokonaisarkkitehtuuri hyväksytty kunnanhallituksessa 12/2020.	Osittain toteutunut. Prosessiorganisaatiot perustettu (KH 6/2020) ja työskentely aloitettu.

Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon	Taloushallinnon prosessien tehostaminen	Taloushallinnon prosessit kuvataan ja analysoidaan läpi organisaation. Luodaan selkeät yhteiset prosessit. Hyödynnetään mahdollisuudet tehostaa prosesseja yli toimialarajojen. Modernisoidaan toimintatapoja ja luovutaan mahdollisuuksien mukaan manuaalisista työvaiheista. Mittari: Tositemäärän alentuminen 3 % vs. vuoden 2019 toteuma	Taloushallinnon prosessien kuvaukset on aloitettu. Prosessityö on toistaiseksi keskittynyt vasta uuteen Unit4-ohjelmaan ja Tili-kuntaan liittyviin tekniisiin työvaiheisiin: erityisesti ostolaskujen käsittely ja myyntilaskutus. Marraskuussa taloushallinto järjesti kertauskoulutukset ostolaskujen käsittelyprosessista. Uusi laskutus- ja perintäohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 11.1.2021. Kehitystyö prosessien alkupäässä jatkuu matriisiorganisaation taloushallintotiimissä. Kirjanpitolovientien määrä on laskenut 9 %.
		Uudet taloushallinnon ohjelmistot otetaan käyttöön 1.1.2020 alkaen. Huolehditaan siitä, että taloushallinnon uudet ohjelmat ja toimintatavat saadaan otettua käyttöön sujuvasti ja käyttäjiä tukien. Mittari: Palaute toimialoilta (kysely)	Ohjelmiston käyttöönotto (Unit4) on aiheuttanut suuria haasteita kunnan työntekijöille. Erityisesti myyntilaskutuksen viivästyminen alkuvuonna on työllistänyt merkittäväällä tavalla toimialojen hallintoa. Taloushallinto on pyrkinyt minimoimaan ohjelmistovaihdoksen haitat yhteistyössä Tili-kunta Oy:n ja ohjelmistotoimittajan kanssa. Taloushallinto on aktiivisella tiedottamisella ja perehdytystilaisuuksilla pyrkinyt tukemaan Unit4:n käyttäjiä.

Talouden ja toiminnan kehys: Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilökunnan työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen sekä poissaolojen vähentäminen	Toimenpiteet: Työsuojelurahaston tukeman työhyvinvoinnin lisäämiseen ja sairauspoissaolojen vähentämiseen liittyvän projektin toteuttaminen vuoden 2019-2020 aikana. Työkyvyttömyyden kustannusten ennaltaehkäiseminen. Mittarit: Työhyvinvointikyselyjen tuloksissa esimiestyön osion keskiarvo paranee 0,2 % Kehityskeskustelujen lkm min. 80 % Keskimääräisten sairauspoissaolojen määrän lasku vuoden 2019 toteumasta - Sairauspoissaolojen toteuma 13 kpv/tt - Työhyvinvointikysely ka yli 3,5 - Työterveyshuollon kustannukset laskevat vähintään 10%:ia	Toteutunut Tyhy-kyselyn esimiestyön osion ka 3,75 (3,78) Toteutuneet 75 % Sairauspoissaolot laskivat 17,0 -> 14,25 kpv/tt Työhyvinvointikyselyn ka 3,35 (3,37) Työterveyshuollon kustannukset kasvoivat 2 % (mielen hyvinvoinnin palvelut
Talouden ja toiminnan kehys: Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Talouden suunnittelun, analysoinnin ja raportoinnin laadun parantaminen	Johdon työpöydän käyttöönotto siten, että kaikki toimialat raportoivat kuukausittain yhteisesti sovitun mallin mukaisesti keskeiset talouden ja toiminnan toteumat ja ennusteet. Mittari: Palaute toimialoilta (kysely)	Johdon työpöytä on perustettu talouden mittaristo ja rakenne. Henkilöstötiedot puuttuvat vielä, koska liittymän rakentaminen henkilöstöhallinnon ohjelmasta johdon työpöytä on viivästynyt. Toimintaan liittyvien mittarien rakentaminen on viivästynyt. Vuosi 2020 on toimialoilla poikkeuksellisen haastava koronatilanteen ja organisaatiouudistuksen vuoksi. Johdon

			työpöydän hallittu käyttöönotto siten, että se sisältää myös henkilöstöhallinnon tiedot toteutetaan vuoden 2021 aikana.
		Potter-ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa käymään läpi talouden tilanteen ja olennaiset toimenpiteitä edellyttävät mahdollisuudet ja riskit.	Toteutunut

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

SUORITTEET	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Työntekijöiden määrä*	1 161	1 150	1 272	11 %
Työntekijöiden määrä 31.12.	1 283	1 350	1 328	-2 %
Sairauspoissaolot pv	19 820	15 500	18 122	17 %
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö*	17,0	13,5	14,25	6 %
Asukasluku	19 994	20 250	20 150	-0,5 %

* Työterveyshuollon piirissä olevat henkilöt ka/kk

VERTAILUHINNAT	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Työterveyshuolto € / työntekijä**	157	156	214***	37 %
Maksetut sairauspäivien palkat	1 378 047	1 400 000	1 147 720	-18 %
Hallintopalvelut (sisäiset palvelut) toimintamenot €/asukas	142	144	154	7 %

** Työntekijöiden määrä 31.12.

*** Työterveyshuollon Kela-korvaukset jäivät noin 36.000 euroa alle talousarvion erityisesti vuoteen 2019 kohdistuneiden hyvitysten huomioimisen vuoksi. Työterveyshuollon kustannukset ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 38.000 euroa (influenssarokotukset ja mielen hyvinvoinnin palvelut).

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 425	0	2 425	2 408	-17	-1 %
Toimintamenot	-2 911	-150	-3 061	-3 093	-32	-1 %
Toimintakate	-487	-150	-637	-685	-48	-8 %

Toimintakate

Sisäisten palvelujen toimintakate ylittää muutetun talousarvion noin 48.000 euroa. Sisäisten palvelujen lisämäärärahatarpeeksi laskettiin joulukuussa 2020 150.000 euroa (KV 14.12.2020 § 100). Olennaisin poikkeama lisämäärärahasääntöjen jälkeen on ollut se, että työterveyshuollon Kela-korvaukset jäivät noin 36.000 euroa alle talousarvion erityisesti vuoteen 2019 kohdistuneiden hyvitysten huomioimisen vuoksi. Muilta osin sisäisten palvelujen tulosalueen talous toteutui olennaisesti muutetun talousarvion mukaan.

Maaseutupalvelut

Toimialajohtaja Rauno Peltola
Vs. maaseutupäällikkö Ulla Nummila

TOIMINTASUUNNITELMA

Vastaamme Liedon yhteistoiminta-alueella (Aura, Koski TI, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Turku) maaseutuelinkeinoviranomaistehtävistä. Tavoitteena on turvata EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen, huolehtia tulvavahinkojen ja riistavahinkojen arvioinnista, pitää eläinrekisteriasiat ajan tasalla sekä tehdä hukkakaurakatselmuksia.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Koronapandemia vaikeutti viljelijöiden kouluttamista ja palvelu hoidettiin pääosin etätyönä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Hyvällä palvelulla on kasvot	Asiakastyön laadun vahvistaminen	Nettisivuille henkilöstön kuvat Jatkuvan palautteen antaminen, Hallintotyön tasapainottaminen, tehostaminen työkierron avulla. Etätyöpäivät	Ei toteutunut Palautteen antamista on lisätty. Työ on tehty pääosin etänä, tarpeen mukaan lähipalveluna.
Avoin ja aktiivinen viestijä	Ajankohtainen, tehokas viestintä	Säännölliset koulutukset Tiedottaminen verkkosivujen kautta. Facebook	Koulutuksia ei järjestetty (korona), Varsinais-Suomen yhteisiin koulutuksiin osallistuttiin asiantuntijoina. Tiedotus sähköpostilla, verkkosivuilla ja Facebookissa.
Yrittäjyyden edistäminen	Rakentaa aloittavan yrittäjän tiedonportaati	Koulutuspäivät Tilaisuudet, mm. maaseutuyrittäjäriseily Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.	Yhteistyötä lisättiin jonkin verran

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

SUORITTEET	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 245	1 258	1 217	-3 %

VERTAILUHINNAT	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
€/ tila	321	335	326	-3 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	360	0	360	336	-23	-6 %
Toimintamenot	-422	0	-422	-397	25	6 %
Toimintakate	-63	0	-63	-60	2	3 %

Maaseutupalvelujen tulosalueen talous toteutui talousarvion mukaan.

Pelastustoimi

Kunnanjohtaja Esko Poikela

TOIMINTASUUNNITELMA

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina. Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti. Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

TULOSALUEEN VERTAILUHINNAT

Vertailuhinnat	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Toimintakulut € / asukas	71	72	74	3 %
Asukasluku	19 994	20 250	20 150	-0,5 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-1 450	-28	-1 478	-1 486	-8	-0,5 %
Toimintakate	-1 450	-28	-1 478	-1 486	-8	-0,5 %

Toimintakate

Vuodelta 2020 tulee Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunnan tilinpäätöksen 2020 mukaisesti lisämaksua noin 5.000 euroa.

Työllistäminen ja asiointipalvelu

Toimialajohtaja Rauno Peltola
Työllisyyspäällikkö Heidi Elo

TOIMINTASUUNNITELMA

Työllistämispalveluiden tehtävänä on edistää työllisyyttä Liedossa ja Liedon työssäkäyntialueella, nostaa alueen työllisyysastetta, turvata muuttuvan työelämän työvoimatarpeita, luoda työmahdollisuuksia erilaisille työnhakijoille, alentaa rakenteellista työttömyyttä, edistää eri toimijoiden yhteistyötä, sekä nostaa kunnan alueella toimivien yritysten tunnettavuutta ja rekrytointiedellytyksiä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Koronapandemia on vaikuttanut työllistämisyksikön toimintaan: työllisyyteen liittyvien menojen kasvulla, ja rajoittaen yksikön käytössä olevien toimenpiteiden toteuttamista.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Liikenneyhteydet ja saavutettavuus	Föli –kustannusten hillitseminen	Kk / talouden toteutumat - alle ta-arvion	Föli-kustannukset alittivat alkuperäisen talousarvion noin 170.000 euroa erityisesti valtion koronatukien vuoksi.
Henkilökohtainen palvelu	Vastataan henkilökohtaisen palvelun kasvavaan kysyntään	Palautteita vähintään 10 kpl / kk.	Toteutunut
Yrittäjyyden edistäminen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Hyvä ja toimiva yritysyhteistyö Työpajatöiden opinnollistaminen	Yritystapaamisia väh. 500/ vuosi. Suoritettuja osatutkintoja väh. 5.	Yrityskontakteja yhteensä 995. Suoritettuja osatutkintoja 21.
Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastustoiminnan edistäminen	Yhdistystoiminnan tukeminen	Edelleensijoitus yhdistyksiin, 25 henkilöä/v	Kaksi edelleensijoitusta yhdistyksiin ja kaksi edelleensijoitusta yrityksiin. Kaksi osa- aikaista työllistetty kunnan sisäisiin tehtäviin.

Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Mahdollisimman pienet kunnan osarahoittamat työmarkkinatukimaksut. Työllistämispalveluiden asiakkaat eivät palvelun päättyessä jää työttömäksi; hyvinvoivat kuntalaiset.	Kunnan maksamat työmarkkinatukimaksut ovat alle 330 000 €/v. Vähintään 50 % palvelun päättävistä asiakkaista on muualla kuin työttömänä. Vähintään 50 % palvelun päättävistä nuorista on muualla kuin työttömänä. Etsivän nuorisotyön asiakkaista vähintään 95 % on ohjattu muihin palveluihin.	Kunnan työmarkkinatukimaksut 423 000€/v. Palvelun päättäneistä 56 % on muualla kuin työttömänä. Palvelun päättäneistä nuorista 68 % on muualla kuin työttömänä. Etsivän nuorisotyön asiakkaista 94% on ohjattu muihin palveluihin.
--	---	---	---

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Työttömyys %*) /Työvoima/Työttömät	4,7 / 9 650 / 454	5,6 / 9520 / 540	8,2 / 9767 / 804	+46/ +2,5 / +48
Työllistämisen asiakkaat (sis.etsivän asiakkaat)	588	590	488	-17
€ / työllistämisen asiakkaat, brutto/netto	3 571 / 2 315	3590 / 2212	3690 / 2452	+2,7 / +6,6
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki €/v ja €/as	340 212 / 17,00	320 000 / 15,69	423 000 / 21,07	+32 / +34
Liedon Föli nousut / € / vuosi	455 000	500 000	ei saatavilla	ei saatavilla
Föli laskennalliset matkamäärät**)	791 580	-	noin 540 000	-32,5 %
Asiointipisteen fyysiset asiakkaat (sis.ja ulk.) / pv	100	100	110	10 %
puhelut / pv	70	60	50	-17 %
Föli-kortit € / kk -keskiarvo	3 700	4 500	2 200	-51 %
kassa € / kk -keskiarvo	7 800	11 000	7 000	-36 %

*) Työttömyys-% = vuoden keskiarvo

**) Korvattu Liedon Föli-nousut suoritteella Föli laskennalliset matkamäärät, koska tietoa Föli-nousuista ei ole saatavilla. Poikkeama esitetty suhteessa tilinpäätökseen 2019.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	813	0	813	605	-208	-26 %
Toimintamenot	-3 524	150	-3 374	-2 982	391	12 %
Toimintakate	-2 711	150	-2 561	-2 377	183	7 %

Toimintatulot

Työllistämisen ja asiointipalvelun tulosalueen toimintatuotot jäivät noin 208.000 euroa alle talousarvion. Työllistämistuet jäivät noin 191.000 euroa alle talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia toteutui koronatilanteen vuoksi selvästi talousarviossa ennakoitua vähemmän. Koronan aiheuttaman sulun ja rajoitettujen työtoiminnan paikkamäärien tähden myös kuntouttavan työtoiminnan tulot sekä palkkatukimäärärahat ovat odotettua alhaisemmat. Kierrätyksen tuottoja on koronasulun tähden jäänyt toteutumatta ja Lounais-Suomen Jätehuollolta laskutettavaa kierrätysneuvontaa ei ole voitu pandemian tähden toteuttaa suunnitelmien mukaisesti. Nuorten työpaja-avustusta on saatu kuitenkin ennakoitua enemmän Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta.

Toimintamenot

Toimintamenot jäivät noin 391.000 euroa alle muutetun talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia toteutui koronatilanteen vuoksi selvästi talousarviossa ennakoitua vähemmän ja työllistettyjen henkilöstökustannukset jäivät noin 260.000 euroa talousarviota pienemmiksi. Pandemiasta johtuen ei olla voitu täysimääräisesti toteuttaa nuorten kesätöitä ja pitkäaikaistyöttömien edelleensijoituksia. Kunnan työmarkkinatukimaksut vuodelle 2020 ovat ylittäneet talousarviossa olevan määrärahan. Työmarkkinatukimaksuihin vaikuttaa koronapandemian aiheuttamat poikkeustilan sulut, työttömyyden ja lomautusten kasvu sekä yrittäjille annettu työmarkkinatukioikeus. Poikkeustilan sulusta johtuen palvelujen ostot ovat alittuneet. Föli-kustannukset alittivat alkuperäisen talousarvion noin 170.000 euroa erityisesti valtion koronatukien vuoksi. Alittuminen huomioitiin joulukuun 2020 lisämäärärahaesityksessä.

Toimintakate

Koronapandemia on vaikuttanut työllistämisyksikön toimintaan: työllisyyteen liittyvien menojen kasvulla, ja rajoittaen yksikön käytössä olevien toimenpiteiden toteuttamista.

4 Ympäristöterveyspalvelut

Toimialajohtaja Johanna Mäkinen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2020 on ollut koronavirusepidemian johdosta poikkeuksellinen. Poikkeusolot kaikkiaan kirkastivat tehtävänkuvamme ja tehtävien tärkeysjärjestystä sekä nostivat keskiöön zoonoosit sekä eläinten ja ihmisten terveyden yhteyden ei vain Liedossa vaan myös valtakunnallisesti. Epidemia pakotti muuttamaan tarkastus- ja kokouskäytäntöjä ja kehittämään uudenlaisia työtapoja. Hygieenisten toimintatapojen ja esimerkiksi käsienspesun tärkeyden korostaminen on kaikkiaan edistänyt terveydensuojelunkin tavoitteita. Koronaepidemian vaikutukset eläinlääkäripalveluihin olivat lopulta kokonaisuudessaan varsin vähäiset. Eläinlääkintähuollon ensisijaisena tavoitteena poikkeusoloissa on varmistaa elintarvikehuoltoa. Tämän vuoksi eläinlääkäripalvelujen resurssit tulee ohjata tuotantoeläinten kiireelliseen eläinlääkäriavun saatavuuden ja elintarviketurvallisuuden ja ruokaturvallisuuden varmistamiseen. Lisäksi eläinlääkäripalvelujen tavoitteena on varmistaa eläinten hyvinvointia. Eläinlääkintähuollon osalta Liedon kunnan tehtävien tärkeysjärjestys on normaalioloissakin Ruokaviraston koronaepidemiaohjeen mukainen, joten siltä osin toiminta on jatkunut entiseen tapaan. Terveysvalvonnan osalta tarkastustoiminta keskeytettiin 13.3.2020. Vain välttämättömät tarkastuskäynnit tehtiin ja tarkastuksia pyrittiin tekemään asiakirjatarkastuksina. Näytteenotossa ja muussa toiminnassa noudatamme Ruokaviraston ja muiden viranomaisten ohjeita. Terveysvalvonnassa tämä kuitenkin käytännössä tarkoitti tehtävien vähenemistä, joka huomioitiin myös henkilöresurssissa. Huhtikuussa henkilöstö veloitettiin käyttämään vuosilomat 2019 ja toukokuussa resurssi sopeutettiin lomautusten kautta toiminnan supistuneeseen volyymiin. Kesäkuusta alkaen kohteessa tehtävien valvontojen määrää lisättiin asteittain huomioiden Ruokaviraston ja Valviran ohjeistus erityistilanteen aikaisen tarkastuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Talouden ja toiminnallisten tavoitteiden arvioidaan kokonaisuutena toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti. Tarkastusmäärissä ja valvontamaksuissa ei ehkä aivan päästä talousarvion tavoitteisiin, mutta myöskään toimintamenot eivät toteudu täysimääräisesti.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys. Ympäristöterveyslautakunnan toimialalla strategisten tavoitteiden toteutumista tuetaan seuraavien painopistealueiden ja menestystekijöiden osalta: Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: yrittäjyyden edistäminen, hyvällä palvelulla on kasvot sekä talouden ja toiminnan kehys. Näiden tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden toteumaa seurataan puolivuositain (ks. taulukko valtuustoon nähden sitovat tavoitteet). Kokonaisuutena voidaan todeta tavoitteiden pääsääntöisesti toteutuneen. Varsinais-Suomessa maakunnallinen pieneläinpäivystys järjestetään vuodesta 2020 alkaen ns. käyttöoikeussopimuksena. Palvelusta ei aiheudu kustannuksia kunnille vaan palvelun tuottaja perii asiakkaalta maksun päiväystyöpalvelusta, sillä hankintayksikkö on siirtänyt siirtää käyttöoikeuden ohella oikeuden peria rahavastike tai maksu kilpailutuksessa sovituin palveluhinnoin. Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan toiminnassa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järkeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Valvontatyössä on mahdollista hyödyntää ulkopuolista asiantuntijaa ja myös tätä vaihtoehtoa kannattaa hyödyntää silloin, kun se on taloudellisesti järkevää.

Ympäristöterveyslautakunta

Toimialajohtaja, Johanna Mäkinen

TOIMINTA-AJATUS

Hoidamme kuntien lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yritysmyönteisesti ja laadukkaasti.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Yrittäjyyden edistäminen	Neuvotaan, ohjataan ja edistetään yritystoimintaa – valvojasta valmentajaksi	Tasapuolinen, riskiperusteinen ja yhdenmukainen valvonta: sisäiset ja ulkoiset auditoinnit valvontakäytäntöjen yhtenäisyyden kehittämiseksi. Mittari: asiakaspalaute, tavoitetaso > 8 asteikolla 1-10 ja toimintaa tukeva laatujärjestelmä, auditointitulokset, ulkoiset auditoinnit kolmen vuoden välein	Toteutunut sisäinen auditointi ja asiakastytyväisyys terveysvalvonta > 8 Aluehallintoviraston ulkoinen auditointi nk. AJO-käynti siirtynyt vuodelle 2021
Hyvällä palvelulla on kasvot	Työ tehdään suurelta osin asiakkaiden luona, yrittäjät tuntevat valvojansa ja eläinlääkäriinsä. Laadukas palvelu	Toimenpide: Selkeät vastuualueet ja tehtävänkuvat, jotka löytyvät asiakkaille mm. www-sivuilta. Sujuvat sisäiset sijaistuskäytännöt. Mittari: asiakaspalaute, tavoitetaso > 8 asteikolla 1-10 ja toimintaa tukeva laatujärjestelmä, auditointitulokset, ulkoiset auditoinnit kolmen vuoden välein	Toteutunut vastuualueet ja toimivat sijaistuskäytännöt asiakastytyväisyys > 8 ulkoiset auditointitulokset
Talouden ja toiminnan kehys	Kulut kurissa, Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Toimenpide: Resurssointia tarkastellaan suhteessa tehtävämäärän kehitykseen. Kustannuskehitystä ja koulutustoteumaa	Toteutunut resurssia sopeutettu toimintaympäristön muutoksiin. Koulutuspäiviä ka 5/hlö TP2020 eläinlääkintä Lieto ka. 8,1 €/asukas

		arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Mittari: kustannusvertailu, tavoitetaso: kuntien maksuosuus ei kasva ja kustannusvertailussa Liedon kustannukset €/asukas keskimääräistä edullisemmat, kun huomioidaan eläinlääkintähuollon palvelurakenne	muut TP2019 12.1€/as terveysvalvonta 5,7€/as TP 2018 muut 10€/as
--	--	---	--

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tavoitteiden toteutumisen varmistamisen ja resurssien oikean kohdentamisen suhteen vertailu valtakunnallisiin tilastoihin antaa tukea johtamistyölle. Valtakunnallisen Vati-järjestelmän käyttöönoton myötä myös erilaisten vertailujen tekeminen on jatkossa helpompaa. Vuoden 2018 aikana otettiin käyttöön uusi valtakunnallinen sähköinen laatujärjestelmä ja tämän järjestelmän kehitys ja käyttöönotto jatkuvat edelleen. Laatujärjestelmä on lakisääteinen vaatimus elintarvikevalvonnalle, sen tarkoituksena on tukea organisaatiota toiminnan ja prosessien jatkuvassa kehittämisessä ja auttaa vastaamaan asiakkaiden laatuodotuksiin. Tavoitteen asettelussa huomioidaan resurssien tehokas käyttö. Asiakaspalaute on tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta ja palautteen käsittely kirjataan sekä huomioidaan toiminnan kehittämisessä. Suunnitelmallisen valvonnan riittävä ja riskiperusteinen kattavuus ja kohdentaminen antaa riittävän varmuuden ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön määräysten noudattamisesta ja mm. elintarviketurvallisuudesta toimialueella. Yksikkömme vahvuus on suunnitelmalliseen valvontaan painottuva toiminta sekä oman, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman täysipainoinen toteuttaminen. Henkilöstöriskit muodostavat ehkä suurimman riskin, koska pienellä osastolla tiettyjä tehtäviä ja valvonnan osa-alueita hoitavat yksittäiset henkilöt, joiden sairastapaukset muodostavat riskin. Olemmekin solmineet yhteistyösopimuksia muiden yhteistoiminta-alueiden kanssa erityistehtävien hoidon turvaamiseksi. Vuonna 2020 kilpailutimme elintarvikevalvonnan tarkastuspalvelun ja käyttämällä ulkopuolista asiantuntijaa meillä on mahdollisuus myös laajentaa käytössämme olevaa osaamispohjaa. Vuonna 2020 on tehty sisäinen auditointi tarkastusten laatuun liittyen toimintatapojen yhdenmukaisuuden, toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun ja hallintolain mukaisen menettelyn varmistamiseksi. Havaitut puutteet, lähinnä tarvittavien toimenpiteiden kirjaamisessa ja perusteluissa, on käsitelty yhdessä ja huomioitu toiminnan kehittämiseksi.

INVESTOINNIT

Ei investointeja

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	1 619	0	1 619	1 517	-101	-6 %
Toimintamenot	-1 828	0	-1 828	-1 712	116	6 %
Toimintakate	-210	0	-210	-195	15	7 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatulot

Poikkeama oli terveysvalvonnassa koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilanteen ja tupakanmyyntipisteiden vähenemisen johdosta valvontamaksutuotot olivat 88% arvioidusta.

Toimintamenot

Poikkeama oli lähinnä terveysvalvonnassa. Liedon kunta on vaikeasta taloustilanteesta johtuen edellyttänyt säästötoimenpiteitä ja toiminnallisia muutoksia koko talousarviovuoden ajan. Ympäristöterveyspalveluissa on noudatettu ohjeistusta. Lisäksi koronaepidemia aiheutti poikkeuksellisen tilanteen ja terveysvalvonnan henkilöstöä lomautettiin keväällä tarkastustoiminnan keskeytymisen johdosta, lisäksi yksi keväällä vapautunut tarkastajan vakanssi jätettiin täyttämättä. Myös matka- kokous- ja koulutuskuluissa kertyi säästöä koronan vaikutuksesta.

Toimintakate

Toimintakate on Liedon kunnan maksuosuus. Yksittäisen kunnan maksuosuus riippuu asukasluvusta 20% ja suoritteiden määrästä 80%. Kuntien maksuosuus oli 1 274 190 € eli käytännössä vuoden 2019 tasolla 1 220 198€.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Terveysvalvonta €/asukas*	6,1	6,5	5,7	-12
Eläinlääkintähuolto €/asukas*	7,6	8,3	8,1	-2
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit	12 295	12 000	12 540	4,5
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäynnit	483	500	453	9,4
Terveysvalvonnan tarkastukset ja muut toimenpiteet*	1502*	1340*	1571*	17%

*Elintarvike ja terveydensuojelu, kirjauskäytännöt ovat tietojärjestelmämuutoksen myötä muuttuneet 2019 alusta ja aikana. Asukasluku yhteistoiminta-alueella 31.12.2020 yht. 123 263 asukasta. Kesäasutusta ei ole huomioitu luvuissa.

5 Sosiaali- ja terveystalvet

Vs. toimialajohtaja Krista Ryödi

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Sosiaali- ja terveystalvaeluilla edistetään ja seurataan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä järjestetään lakisääteiset sosiaali- ja terveystalvet yhteistoiminta-alueella kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystalvetuissa panostetaan asiakaslähtöisyyteen ja osallisuuteen. Mahdollisimman suuri osa työajasta on välitöntä sekä moniammatillista asiakastyötä, jota toteutetaan asiakkaan omassa arkiympäristössä sekä huomioidaan myös asiakkaan omaiset ja läheiset.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan painopisteet talousarviolle 2020 ovat edelleen palveluiden saavutettavuus ja saatavuus etenkin lääkäri- ja hoitajavastaanotoilla sekä kotiin tuotavissa palveluissa, perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen sekä maakunnalliseen sote-valmisteluun osallistuminen. Kuntien keskeistä yhteistyötä lisätään, esimerkkinä erikoissairaanhoidon hankintarengas, yhteinen valvontayksikkö, maakunnallinen perhehoitoyksikkö (1.3.2020 alkaen) ja alueellinen apuvälinehuolto (1.1.2020 alkaen). Lääkärin vastaanotolle pääsy myös ei-kiireellisissä asioissa pyritään pitämään max 21 arkipäivässä. Kiireettömän vastaanoton jonotilanne oli tavoitteiden mukaisesti 4 - 24 arkipäivää eri toimipisteissä. Päivystys ja akuuttiasiat hoidetaan edelleen samana päivänä ja lähiaika noin 14 arkipäivässä. Lääkäri- hoitajavastaanottoa ja sen työnjakoa kehitetään edelleen siten, että resurssi olisi mahdollisimman maksimaalisessa käytössä. Sähköisten palveluiden käyttöä terveyspalveluissa hyödynnetään asiakaspalvelussa.

Vuosi 2020 alkoi Liedon kunnan tasapainottamisohjelman toteuttamisella, johon sisältyi organisaatiomuutos ja uusi tehtäväjako. Yhteistoimintamenettely eteni siten, että vanhuspalvelujohtajan ja terveystieteiden johtajan virat lakkautettiin 1.6. alkaen. TVA-muutosten käsittely koski hoito- ja hoivapalvelupäällikön- ja johtavan ylilääkärin virkoja sekä monien muiden esimiesten työn vaatavuuden arviointeja. Hoito- ja hoivapalvelupäällikön virkaa ei laitettu sisäiseen hakuun, koska toimialajohtajalle osoitettiin ko. tehtävä hoitaakseen. Johtava ylilääkärin virka laitettiin sisäiseen hakuun 5/2020. Henkilöstön, järjestöjen ja luottamusmiesten lausuntoja ja kannanottoja kuultiin sekä vastaanotettiin kunnan johtoryhmässä ja hallituksessa. Henkilöstölle pidettiin YT-infoja- ja neuvotteluja sekä henkilökohtaisia neuvotteluita irtisanomisuhan alaisille viranhaltijoille ja työntekijöille. Sosiaali- ja terveystieteiden hallinnosta irtisanominen koski kahta työntekijää. Vanhuspalveluiden toinen asumispalveluiden esimiehen virka muutettiin hankinta- ja laatupäällikön viraksi 1.6.2020 alkaen. Vuoden alusta alkaen sosiaali- ja terveystieteiden hallinnossa ei ollut enää talouspäällikköä, jonka viralle saatiin täyttölupa ja nimike muutettiin controlleriksi 6/2020. Hankinta- ja laatupäällikkö irtisanoutui tehtävästään 10/2020. Controller aloitti tehtävässään 11/2020.

Vuoden alusta alkaen heinäkuulle asti uuden taloushallinnon ohjelma (Unit4) aiheutti haasteita talouden seurantaan ja laskutukseen, mikä aiheutti lisätyötä taloudesta vastaavalle henkilöstölle. Lisäksi henkilöstöhallinnon ohjelma (Populus) muuttui 1.1.2020 alkaen. Maaliskuun alussa käyttöön otettiin uusi sopimushallintajärjestelmä Cloudia.

Härkätien sosiaali- ja terveystalveluiden 1. ylläpitoauditointi toteutettiin 4. – 5.3.2020 välisenä aikana. Ylläpitoauditoinnin tavoitteena on arvioida organisaation laadunhallinnan tilannetta sovitun ohjelman mukaisissa toiminnoissa ja prosesseissa. Ulkopuoliset auditoijat arvioivat eri osa-alueita koko sosiaali- ja terveystalveluorganisaation osalta. Laaduntunnusten välillä ylläpitoauditoinnit toteutetaan vuosittain, mikä

varmistaa, että kehittämistyö on jatkuvaa. Ylläpitoauditoinnissa nostettiin esiin 13 havaintoa, jotka vaativat toimenpiteitä 5.6.2020 mennessä. Lisänäyttöpöytäntöihin vastattiin määräaikaan mennessä.

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirustartunnan saamisen riski nousi koko Euroopassa ja muualla maailmassa. Kansalaiset olivat alttiita tartunnalle, ja heillä oli riski tartuttaa muita. Tämän johdosta terveyspalveluissa tehtiin muutoksia. Sairaalaosastoilla ei sallittu omaisten vierailuita lukuun ottamatta saattohoitopotilaita. Sama vierailukieltosuositus koski myös ikäihmisten tehostetun palveluasumisen yksiköitä. Terveysasemien vastaanottojen ja päivystysten toimintaa vähennettiin ja puhelinpäivystykseen lisättiin lääkäri työvoimaa. Infektioiden leviämisen estämiseksi henkilöstöä ohjeistettiin välttämään lähikontakteja kodin ulkopuolella sekä noudattavan käsi- ja yskimishygieniaohjeita. Härkätien terveyskeskus perusti oman infektiövastaanoton ja erillisen koronaneuvontapuhelimen 17.3.alkaen, joka toimi ajanvarauksella. Kunnan verkkosivujen ohjeita ja tiedotteita päivitettiin lähes päivittäin. Sairaala-osasto valmistautui erilliseen infektiio-osastoon, johon tuli 12 vuodepaikkaa osasto 1 tiloihin. Kohortti-osastoa ei kuitenkaan tarvittu. Koronatilanteen edetessä kiireetön vastaanottotoiminta loppui toistaiseksi Tarvasjoella, Marttilassa ja Koskella 27.3.2020 alkaen. Näiden tilalle perustettiin puolikiireellinen eli lähivastaanotto Tarvasjoelle, joka palveli Tarvasjoen, Marttilan ja Kosken asukkaita terveysasioissa. Liedossa oli toinen lähiaika-vastaanotto. Näytteenottoa Liedon infektiövastaanotolla toteutettiin epidemian varhaisessa vaiheessa. Korona-epidemia pysyi rauhallisena viidestä positiivisesta tapauksesta huolimatta, vaikka altistuneita oli kuitenkin koko kevään ajan. Otettujen koronanäytteiden määrä oli korkea verrattuna ympäristökuntien- ja kaupunkien näytteiden määrään kesä-aika huomioiden.

Mobiiliyksikkö (lääkäri-hoitaja) osoittautui tarpeelliseksi yhteistoiminta-alueelle, erityisesti palvelutaloille ja kotisairaanhoidon. Sairaalatoinnassa toimintaa suunnattiin entistä enemmän kuntouttavaan hoitoon, saattohoitoon ja haavojen hoitoon. Paljon palveluita käyttävien kuntalaisia kartoitettiin selvittämällä yksittäisesti heidän palvelutarpeensa ja mahdollisuuksia vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa. Liikunta- ja elintapaohjaus-ryhmät (LEO) aloitettiin kuntalaisille. Fysioterapeuttien suoravastaanottotoiminta aloitettiin tammikuussa ja lääkkeenmäärämisohitajien (ns. reseptihoitaja) koulutus toteutettiin. Sähköisiä palveluita kehitettiin Omaolo-projektissa vuoden aikana, jonka lopputuotoksena joulukuun alussa otettiin käyttöön Omaolo viestintäpalvelu terveyskeskuksen ja asiakkaan välillä.

Tyhjilleen jääneen sairaalaosaston tilojen uudistus toteutettiin syksyllä -20 ja tiloihin muuttivat kotihoidon henkilöstö, kotisairaala, kotikuntoutus ja geriatrinen poliklinikka 12/2020. Pääterveysaseman sisäilman parantamiseen tähtäävät toimet saatettiin lähes loppuun teettämällä ilmastointikanavien laajamittainen puhdistus. Yhdessä mitatussa huoneessa todettiin vielä kuitulöydöksiä terveyskeskuksessa. Meneillään olevien remonttien jälkeen teetetään kanavien puhdistus vielä uudelleen ja remontin yhteydessä kartoitetaan rakenteissa mahdollisesti olevia kuitulähteitä, jotka poistetaan.

Koronaviruksen johdosta vallinneet poikkeusolot Suomessa päättyivät 16.6.2020. Tämän jälkeen valmiuslain nojalla annetut päätökset, viranomaisohjeet ja suositukset eivät enää olleet voimassa. Suomessa poikkeustila jatkui ainakin heinäkuun loppuun asti. Ennustettiin, että rajoitusten purkaminen touko-kesäkuussa voi aiheuttaa koronan aktivoitumisen uudelleen, ja toinen aalto iski loppusyksyllä. Valtakunnallisesti tautitapausten ja sairaalassa olijoiden määrät kasvoivat hitaasti elokuusta suunnilleen marraskuun kolmannelle viikolle. Epidemia eteni eri tahdissa eri puolella maata.

Suojatarvikkeiden määrän tarve henkilökunnalla lisääntyi päivittäin ja suojatarvikkeita oli jatkuvassa tilauksessa sairaanhoidopiirin logistiikkakeskuksesta. Kankaisia kasvomaskeja tilattiin 6 000 kpl paikallisesta yrityksestä tarjouksen perusteella sosiaalipalveluiden henkilöstön käyttöön, kuten kotihoitoon, tehostettuun palveluasumiseen, lastensuojeluun, aikuissosiaalityöhön ja vammais- sekä kehitysvammapalveluihin. Uutta kankaista maskitilausta valmisteltiin pitkään kilpailutuksena, joka oli haastava prosessi, koska kankaisten kasvomaskeiden käytöstä ei ollut luotettavia tutkimustuloksia.

Koronaviruksesta johtuneet lomautukset ja työnteon estyminen eivät koskeneet sosiaali- ja terveysalan toimialaa, mutta joidenkin työntekijöiden työtehtävät vähentyivät koronapandemian johdosta. Näille työntekijöille pyrittiin löytämään korvaavia tehtäviä väliaikaisesti poikkeusolon ajaksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön sijaistarpeen varautumisessa huomioitiin henkilöstön sairauspoissaolot, vuosilomat ja muut poissaolot. Tehtäväsiirroilla ja sijaisuuksilla helpotettiin varsinaisen hoitohenkilökunnan työkuormaa, ja siten tuettiin jaksamista pandemian aikana. Kouluterveydenhoitajat palasivat omiin töihinsä ennen koulujen alkamista.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa otettiin käyttöön VideoVisit etävastaanotto- ja sähköinen asiointipalvelu.

Vanhuspalveluiden lyhytaikaishoitojaksoja käynnistettiin pienimuotoisesti Peltolan tiloissa vapun jälkeen. Kotihoidon ja tukipalveluiden asiakkaila oli mahdollisuus saada käyttöönsä Kauko-palvelu etäseurantaan.

Kotihoito, omaishoidon tukitiimi, ikäihmisten palveluohjaus, tehostettu palveluasuminen, aikuissosiaalityö, lastensuojelu, vammais- ja kehitysvammapalvelut toimivat kesän aikana normaalisti, ja asiakkaiden oli mahdollista saada palveluita kesäsulusta huolimatta myös syksyn ja loppuvuoden aikana. Perhe- ja sosiaalipalveluissa lainsäädännön edellyttämässä määrärajoissa on pysytty ilmoitusten, päätösten ja palveluiden järjestämisen suhteen. Asiakasmäärien lisääntyminen ja koronapandemia ovat tuoneet haasteita perhe- ja sosiaalipalveluiden toimintaan.

Koronasulun jälkeen työllistämispalveluiden toiminta oli syksyllä jälleen täydessä vauhdissa. Loppuvuotta kohden työttömyysprosentit ja työmarkkinatukimaksut laskivat. Joulukuussa työttömyys kuitenkin lisääntyi lomautusten tähden 9,8 %:iin. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi kesäkuusta joulukuuhun tasaisesti. Myös nuorten sekä yli 50-vuotiaiden työttömyys on lisääntynyt.

Varsinais-Suomen kunnat ja sote-kuntayhtymät saivat 30.6.2020 valtionavustusta soten vapaaehtoiseen valmisteluun yhteensä n. 15 miljoonaa euroa. Valtionavustusta myönnettiin kahdelle erilliselle hankkeelle: sote-keskus –hankkeelle 5,5 miljoonaa euroa ja soten rakenneuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun 9,7 miljoonaa euroa.

Kuntastrategian pohjalta tarkasteltiin HVK:n toimintaa kunnallisena palveluna edelleen ja mahdollisuuksia tehostaa palvelutuotantoa ja tilojen käyttöä. Hyvinvointikeskuksen selvityksen toimenpiteinä päätettiin jatkaa Tarvasjoen HVK toimintaa pääsääntöisesti nykyisillä palveluilla vuoteen 2030 asti, jolloin Tarvasjoen palvelurakennetta tarkastellaan uudelleen väestökehitykseen perustuen. Selvitetään ulkoistamisen mahdollisuudet HVK ateriapalvelut ja kiinteistöhuolto liikkeenluovutuksella, mikäli palveluntuottaja saadaan tiloihin ja aukioloaikoja voidaan laajentaa kilpailukyysisin hinnoin. Tämä edellyttää markkinavuoropuhelun järjestämistä. Tuetaan Start up –sivuelinkeinoja, pienyrityksiä, perheyriä ja yhdistyksiä palveluyritystoimintaan sekä yhdistysten mahdollisuutta tuottaa palveluita ikääntyvälle väestölle.

Vuoden 2020 aikana uhkana oli, että kunta joutuu turvautumaan henkilöstön lomautuksiin vuoden 2021 aikana. Lomautuksiin arvioitiin joutuvan turvautumaan tilanteessa, jossa tilikauden tulos oli päätymässä vain lievästi ylijäämäiseksi ja talouden näkymät tilikaudelle 2021 ja suunnitteluvuosille 2022 – 2023 näyttivät vahvasti alijäämäisiltä. Tilinpäätösvalmistelun yhteydessä kunnan tulos huomattiin kuitenkin jäävän selvästi ylijäämäiseksi. Liedon kunnanhallitus päätti kokouksessaan 1.2.2021 peruuttaa henkilökunnan lomautukset vuodelle 2021 koko henkilöstön osalta. Perusteena lomautusten perumiselle on kunnan tilinpäätösennusteen olennainen paraneminen. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat osaltaan ennakoitua parempi verotulokertymä, valtion maksama koronatuki sekä kunnan vuoden aikana toteuttamat sopeuttamis- ja kehittämistoimenpiteet. Positiivisesta tuloksesta huolimatta sosiaali- ja terveyspalveluissa tarvitaan edelleen jatkuvaa kehittämistyötä, suunnitelmallisuutta ja uudistumista.

Loppuvuodesta sairaalaosasto oli täynnä, ja paikkoja jouduttiin ostamaan muista kunnista. Henkilöstövaje ja sijaisten saamisen vaikeus on koskenut erityisesti kotihoitoa, sairaala-osastoa ja tehostettua palveluasumistakin. Ylityöt ja erilliskorvaukset ovat nousseet korkeaksi, koska henkilöstö on joutunut ja

jäänyt tuplavuoroihin tai ovat tulleet vapaapäiviltä töihin. Suun terveydenhuollossa oli loppuvuodesta myös paljon poissaoloja. Koronan henkinen kuormittavuus alkoi näkymään etenkin terveyspalveluiden ja hoivapalveluiden henkilöstön jaksamisessa. Koronan aiheuttamat jatkuvat kulut rasittivat myös taloutta. Kuluja syntyi testien lisäksi henkilöstöstä, testaus- suojavälineistä, laitoshuollon lisätyöstä ja tartunnan jäljityksestä (joka päivä klo 8-20).

Ensimmäiset Covid-19 -rokotteet saapuivat Suomeen loppuvuodesta 26.12.2020. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri aloitti rokotteiden antamisen 28.12.2020. Rokottaminen aloitettiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen linjauksen mukaisesti koronapotilaita hoitavasta henkilöstöstä. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueelle saatavista rokotteista valtaosa toimitetaan kuntiin, jotka huolehtivat rokotuksista alueillaan. Varsinais-Suomessa rokotteet jaetaan kuntiin kansallisesti määritellyin perustein. Rokotteita annetaan ja jaellaan sitä mukaa, kun rokotetta saadaan käyttöön.

Covid-19 rokotukset aloitettiin Härkätien yhteistoiminta-alueella (Lieto, Marttila ja Koski TI) heti alkuvuodesta 2021 viikolla 1. Alkuun rokotteita saatiin 48 kpl. Rokotteita annetaan sitä mukaan kuin niitä saadaan Lietoon noudattaen Thl:n antamaa rokotusjärjestystä. Viikoilla 2-6 saatiin 170- 210 rokoteannosta viikoittain. Tämän hetkisten tietojen mukaan rokotuksia jatketaan koko vuoden 2021 ajan, sillä rokotteiden saatavuudessa on hitautta. Kaksivaiheinen Pfizerin ja Biontechin rokote antavat molempien annosten jälkeen noin 95 prosentin suojan koronavirustaudin vakavilta muodoilta

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on Liedon kunnan kuntastrategia 2018-2025. Liedon strategia 2025 kuvaa kunnan tavoitteet sekä keinot, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

Liedon kunnan tulevaisuudenkuvassa 2025 tavoitellaan *unelmien turvallista pikkukaupunkia*, joka muodostuu *viihtyisästä ja vireästä keskustasta sekä omaleimaisista kylistä*. Liedon tulevaisuutta rakennetaan *avoimella ja oivaltavalla otteella* siten, että *kulut pidetään kurissa* ja asiat tehdään *kerralla kuntoon*. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitsemiseksi on keskeytettävä tuottavuuden parantamiseen ja palvelurakenteen kriittiseen tarkasteluun ja uudistamiseen kuitenkin siten, että palvelujen yhdenvertaisuus turvataan. Sotessa toteutettu rakennemuutos- ympärivuorokautisten laitospaikkojen ja asumispaikkojen vähentäminen, riittävien ja vaikuttavien kotiin tuotavien palvelujen turvaaminen, varhaisen tuen palvelujen lisääminen ja sujuvoittaminen ovat keinoja kustannusten hillitsemisessä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan linjaukset strategian toteuttamiseksi ovat: Matkalla mukana – ihmistä tukien, Me teemme hyvinvointia – arki on arvokasta ja Meillä on hyvä fiilis tehdä töitä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi palvelujen tulee olla asiakaslähtöisiä, henkilöstöllä tulee olla myönteinen palveluasenne ja uusi oivaltava ote sekä arvostava kohtaaminen työyhteisössä ja asiakastyössä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vs. toimialajohtaja Krista Ryödi

TOIMINTA-AJATUS

Sosiaali- ja terveyspalveluilla edistetään ja seurataan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä järjestetään lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut yhteistoiminta-alueella kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan painopisteet talousarviolle 2020 ovat edelleen palvelujen saavutettavuus ja saatavuus etenkin lääkäri- ja hoitajavastaanotoilla sekä kotiin tuotavissa palveluissa, perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen sekä maakunnalliseen sote-valmisteluun osallistuminen. Kuntien keskeistä yhteistyötä lisätään, esim. erikoissairaanhoidon hankintarengas, yhteinen valvontayksikkö, maakunnallinen perhehoitoyksikkö, alueellinen apuvälinehuolto.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Unelmien turvallinen pikkukaupunki/ Matkassa mukana, ihmistä tukien	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen ja erojen kaventaminen. Elinympäristöä kehitetään väestön omaa kunnon ja toimintakyvyn ylläpitämistä tukevaksi.	Ryhmäneuvolat ja fysioterapeutin suoravastaanotot käynnistetty.	Toteutunut 1/20 alkaen
		Kattava seulontoihin osallistuminen 96%.	Ei täysin toteutunut koronapandemian vuoksi
		Karieksen ehkäisyn tavoite DMF –indeksi 7v<0.15, 12v<1.5, 15v<2.8	Toteutunut
		Sairastuvuusindeksi alle 92	Toteutunut
		Sähköiset palvelut käytössä matalan kynnyksen palveluohjauksen ja nopean yhteydensaannin turvaamiseksi.	Uusi sähköinen palvelu Oma olo- palvelusta otetaan käyttöön syksyllä -20. Koulutukset meneillään
Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen/ Me teemme hyvinvointia, arki on arvokasta.	Kuntalaisten hyvinvointia ja kohtaamista turvaa monialaiset palvelut.	Perhekeskuksen toiminta vakiintuu, päällekkäinen työ vähentyy, sujuvat prosessit lapsiperheille.	Vakiintumassa
	Sosiaali- ja terveyspalvelujen keinoin tuetaan	Systeeminen malli käytössä lastensuojelun asiakastyössä.	Vakiintunut

	kuntalaisten työ- ja toimintakykyä.	Terveystarkastukset toteutuvat 100%.	Ei täysin toteutunut koronapandemian vuoksi.
		Ryhmäneuvolatoiminta käynnistynyt.	
		Kotona asumista tuetaan, kotihoitoa kehitetään ja palveluita monipuolistetaan.	Osittain toteutunut, käynnissä.
		Sairaalapaikat riittävät, sujuvat yhdyspintaprosessit vanhus- ja terveys- ja sairaanhoitopalveluiden kesken.	Sairaalapaikkoja on jouduttu ostamaan myös muilta kunnilta.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen/ Meillä on hyvä fiilis tehdä töitä.	Henkilöstön työhyvinvointia lisätään. Esimiehen tuki saatavilla, esimiesosaamista lisätään. Vaikutusmahdollisuudet oman työn kehittämiseen turvataan.	Sairauspoissaoloja < 18 päivää/vakanssi keskimäärin.	Tieto henkilöstöraportin yhteydessä.
		Työhyvinvointihanke toteutuu v. 2020	Työhyvinvointihanke on toteutunut, loppuraportti esitelty lautakunnalle 6/2020. Uusi hanke aloitetaan hoivapalveluissa
		Esimiesten vertaistukiverkostoa ylläpidetään, esimieskoulutusta tarjotaan.	Vanhuspalveluiden esimiehet ovat käyneet esimieskoulutuksen ja osallistuneet työnohjaukseen. Yksiköiden tiimipalaverit ja henkilöstökokoukset toteutuneet säännöllisesti. Koronaepidemian aikana teams-kokouksina.
		Säännölliset henkilöstökokoukset, kehityskeskustelut käydään 100%.	Kehityskeskustelut on käyty syksyn ja loppuvuoden aikana.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Härkätien sosiaali- ja terveystalouksissa sisäistä valvontaa ja siihen liittyvää riskienhallintaa toteutetaan SHQS-laatuohjelman mukaisesti (vuosikello). SHQS-laatuohjelma on sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden käyttöön tarkoitettu johtamista ja prosessien jatkuvaa kehittämistä tukeva laatujohtamisen

työkalu. Sosiaali- ja terveystalouden toimintaan liittyvä auditointi toteutetaan kerran vuodessa ulkoisten auditointien toimesta.

Vuoden 2020 aiheena oli turvallisuus: turvallisuusjohtaminen, asiakas- ja potilasturvallisuus ja sekä henkilöstön työturvallisuus ja -hyvinvointi. Yksiköt toteuttivat prosessikriteeristön mukaisesti itsearvioinnin, ja laativat yksikölleen aikataulutetut ja vastuutetut kehittämissuosituksia. Yksiköissä arvioitavat kriteeristökohtat turvallisuusnäkökulmasta olivat turvallisuusjohtaminen, asiakas/potilasturvallisuus, tiedonhallinta, laadunhallinnan ohjaus, voimavarojen hallinta ((henkilöstösuunnittelu, osaamisen ja kehittymisen varmistaminen, tilat, työvälineet ja tietopalvelut). SoTe-jorin arvioitavat turvallisuuden kriteeristökohtat olivat johtaminen, strateginen suunnittelu, toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta, turvallisuusjohtaminen, tiedonhallinta, laadunhallinta, voimavarojen hallinta, osaamisen ja kehittymisen varmistaminen, tilat, työvälineet ja tietopalvelut. Organisaation sisäiset auditointitarkistivat ko. arvioinnit ja kehittämissuosituksia, sekä antoivat tarvittaessa lisää kehittämissuosituksia.

Härkätien sosiaali- ja terveystalouksissa toteutetaan 9. – 10.3.2021 ylläpitoauditointi, jossa edellä mainittuja arviointia ja kehittämissuosituksia tarkastellaan. Tarvittaessa ulkoiset auditointitarkistavat organisaatiolle lisänäyttöpöytä tai kehittämissuosituksia, joiden toteutumista seurataan. Uusi tilanteen arviointi toteutetaan maaliskuussa 2022 toteutuvassa laaduntunnustus auditoinnissa.

Laatupoikkeamia seurataan säännöllisesti toimintayksiköissä sekä laadunhallinnan ohjausryhmässä, jossa painotetaan juurisyy-selvittelyn tärkeyttä.

Jatkuvaa seurantaa toteutetaan henkilöstön tekemien HaiPro (läheltä piti –tilanteet, haattatapahtumat, asiakasturvallisuus- ja työturvallisuus) ilmoitusten avulla. Korjaavista toimenpiteistä sovitaan yksikkötasolla, ja tarvittaessa muutetaan prosesseja. Tehdyistä HaiPro ilmoituksista laaditaan vuosittain yhteenvetoraportit SOTE-jorille.

INVESTOINNIT

Investointisuunnitelmana oli:

Talorakennusinvestoinnit: Pääterveysaseman peruskorjaus/tilamuutokset, HVK:n vanhan osan korjaussuunnittelu

Irtaimistoinvestoinnit: Pääterveysaseman vastaanottohuoneiden ja odotustilan kalusteet, kuvantamisen tutkimuspöytä, hampaiston skannausjärjestelmä, hammashoitoyksikkö, residuaalimittari. Em. irtaimistoinvestoinnit hankitaan leasing-rahoituksella.

Hammashoidon paineilmapressori.

IT-hankinnat: Life Care potilaskertomussovelluksen käyttöönotto ja käyttöoikeudet.

Toteutus vuonna 2020:

Pääterveysaseman peruskorjaus/tilamuutokset ovat edenneet ja tilat ovat käytössä. Lifecare kehittäminen ei ole toteutunut suunnitelman mukaan, investointi on viivästynyt. Lifecareen on tulossa isot panostukset vuoden 2021 aikana.

Pääterveysaseman kalusteet hankittiin leasingillä 3 Step IT:n kautta. Hammashuollon laitteita hankittiin kaksi. Intraoraaliskanneri (Unident Oy) 2Shape Trios 4 mobile, hankintahinta 29 100 € ja hammashoitokone (Plandent Oy) Planmeca Compact i5, hankintahinta 28 990 € (leasing).

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma ¹	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	8 311	-350	7 961	8 908	947	11,9 %
Toimintamenot	-63 451	-4 536	-67 987	-66 380	1 607	2,4 %
Toimintakate	-55 140	-4 886	-60 026	-57 472	2 554	4,3 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-200	0	-200	-73	127	64 %
Tilikauden tulos	-55 340	-4 886	-60 226	-57 545	2 681	4,5 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatulot

Vuoden 2020 aikana avoterveydenhuollon toimintatuottojen arvioitiin laskevan Covid-19 pandemian vuoksi. Pandemian alkuvaiheessa ja syksyllä toimintatuotot olivat aikaisempia vuosia alhaisemmat. Näihin arvioihin perustuen tehtiin syksyllä toimintatuottoihin avoterveydenhuollon osalta -100 000 euron ja suun terveydenhuollon osalta -150 000 euron määrärahamuutos. Lisäksi toimintatuottovähennystä saatiin pakolaishuollon avustustuottoihin 100 000 €. Avoterveydenhuollon toimintatuotot kasvoivat kuitenkin loppu vuonna ja toteutuivat arvioitua suuremmiksi. Suun terveydenhuollon toimintatuotot jäivät arvioitua pienemmiksi -183 000 €. Perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä vanhus- ja hoivapalvelujen toimintatuotot olivat arvioitua korkeammat. Toimintatuottojen toteuma oli 111,9 %.

Toimintamenot

Lisämäärärahaa saatiin yhteensä 4 536 000 €. Toimintamenojen toteuma oli 97,62 %.

Sote hallinto

Sote hallintoon saatiin lisämäärärahaa yhteensä 80 000 € vuonna 2020. Lisämäärärahaa saatiin henkilöstökuluihin 60 000 € ja palvelujen ostoihin (erityisesti ICT-palvelut) 20 000 €. Toimintamenot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Toimintamenojen toteuma 100,18 %.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalveluihin lisämäärärahaa saatiin kehitysvammaisten laitoshoidokustannuksiin (560 000 €) ja lastensuojelun jälkihuoltokustannuksiin (200 000 €). Lisäksi tehtiin budjettimuutos pakolaishuollon avustustuottoihin (-100 000 €) ja palvelujen ostoihin (vammaisten palveluasuminen -80 000 € ja mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen -130 000 €). Henkilöstökulut ylittyivät sairauslomien ja sijaisten palkkaamisen vuoksi n. 218 000 €. Palvelujen ostot jäivät alle arvioidun n. 600 000 €. Toimintakulut alittuivat yhteensä n. 275 000 €. Toimintamenojen toteuma 97,73 %.

¹ Sosiaali- ja terveyslautakunnan toteumaan on lisätty sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston käsittelyn § 8 23.2.2021 jälkeen 12.000 euron varaus vuoteen 2020 kohdistuvia yksityisten palveluntuottajien suojavarustelaskuja varten (viranhaltijapäätös vs. toimialajohtaja sosiaali- ja terveyspalvelut 8/2021 19.2.2021).

Vanhus- ja hoivapalvelut

Vanhus- ja hoivapalveluihin lisämäärärahaa saatiin yhteensä 802 000 € (280 000 € palveluasumisen palvelusetelikulut, 450 000 € kotihoidon henkilöstökustannukset, 200 000 € tehostetun palveluasumisen henkilöstökustannukset, 100 000 € suojaustarvikkeet) Vanhus- ja hoivapalveluissa määrärahamuutoksena vähennettiin -128 000 € palveluasumisen yksityisistä ostopalveluista ja -100 000 € henkilöstökulujen yleiskorotuksista. Henkilöstökulut jäivät arvioitua pienemmiksi. Toimintamenojen toteuma 97,40 %.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Terveys- ja sairaanhoitopalveluihin saatiin vuoden 2020 aikana lisämäärärahaa yhteensä 3 104 000 €. Avoterveydenhuoltoon saatiin yhteensä 1 449 000 € (henkilöstökulut 679 000 € ja palvelujen ostot 770 000 €). Covid-19 pandemian vuoksi vastaanottopalveluissa jouduttiin tekemään ylitoita ja käyttämään sijaisia enemmän kuin normaalin toimintavuoden aikana. Henkilöstökulut jäivät kuitenkin arvioitua alhaisemmiksi (-260 371 €), sillä henkilöstö itse ei sairastunut Covid-19 virustautiin pahimpien arvioiden mukaisesti. Avoterveydenhuollon palvelujen ostot ylittivät lisämäärärahasta huolimatta mm. ICT-kustannusten ja asiakaspalvelujen ostojen ylitysten vuoksi.

Sairaalapalveluihin saatiin lisämäärärahaa 100 000 € asiakaspalvelujen ostoihin ja 55 000 € rakennusten ja huoneistojen vuokriin. Vuodeosastopaikkoja jouduttiin ostamaan myös muilta kunnilta yhteensä 92 389 eurolla. Osa näistä kustannuksista on terveyskeskusvaihettajien kustannuksia (n.12 000 €).

Erikoissairaanhoidon kustannuksiin saatiin lisämäärärahaa yhteensä 1 500 000 euroa. Covid-19 pandemian vuoksi V-S sairaanhoitopiirin ostot vähenivät ja sillä oli suotuisa vaikutus erikoissairaanhoidon kustannuksiin verrattuna tasaerälaskutukseen. Elokuusta lähtien koko loppuvuoden ajan Liedon kunnan erikoissairaanhoidon ostot ylittivät sairaanhoitopiirin osalta arvioidun tason. Suurimpina syinä kustannusten nousuun olivat syöpäsairauksien ja sydänsairauksien esiintyvyyden nousu kuntalaisilla. Nämä erikoissalat vaativat kalliita tutkimuksia ja hoitoja sekä pitkiä osastohoitojaksoja.

Erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät kuntaviuhkassa tasaerälaskutuksen määrän 2,6 prosentilla, mutta tätä käytön mukaista lisälaskua ei jouduttu maksamaan sairaanhoitopiirille. Valtio nosti sairaanhoitopiirien valtionosuuksia ja ne kattoivat lisämaksujen tarpeen. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lopullisen kuntalaskun mukaan Liedon kunnalle palautettiin 55 508 €, Marttilan kunnalle 114 499 € ja Kosken Ti kunnalle 249 181 €. Palautusta maksettiin huolimatta siitä, että Liedon kunnan erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 932 246 € (4,4 %). Toimintamenojen toteuma 97,62 %

Toimintakate

Toimintakatteen toteutuma oli 95,73 %.

Sote hallinto

Vs. toimialajohtaja Krista Ryödi

Controller Kirsi Koski-Pärnä

TOIMINTASUUNNITELMA

Sosiaali- ja terveystalouden hallinnon tavoitteena on vastata laadukkaista, joustavista sekä monipuolisista hallinnon ja talouden tukipalvelutehtävistä. Hallinto järjestää toimialan keskitetysti hoidettavat hallinto-, suunnittelu-, talous-, laskutus-, maksatus-, laatu- ja sisäisten palveluiden tehtävät. Hallinto valmistelee sosiaali- ja terveystalouden kokoukset, vastaa täytäntöönpanosta, tiedottamisesta sekä toiminnan laillisuudesta.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Liedon kunnan tavoite talouden tasapainosta vuonna 2020 on edellyttänyt aktiivisten, konkreettisten ja pitkäjänteisten talouden sopeuttamistoimenpiteiden jatkamista. Väestön ikääntymisestä johtuvat kustannuspaineet ovat kohdistuneet etenkin ikäihmisten palveluiden järjestämiseen. Kotona asumista tuetaan edelleen kotihoidon, avosairaalan, kotikuntoutuksen ja kotiutustiimin palveluilla.

Sosiaali- ja terveystalouksissa jatketaan edelleen kuntien keskinäistä yhteistyötä. Valmistautuminen sote-maakuntaudistukseen on edennyt Varsinais-Suomessa hallituksen määrittelemän aikataulun mukaisesti, mutta rakenneuudistushanke pääsi vuoden 2020 aikana suunnitellusta aikataulusta myöhemmin käyntiin.

Vuoden 2020 aikana alueen kunnille ja kuntayhtymille seutukohtaisissa esittelytilaisuuksissa on esitelty asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämiseen liittyvää kokonaisuutta. Aptj-järjestelmien yhtenäistämisen valmistelu on tarkoitus käynnistää vuoden 2021 alussa. Varsinais-Suomessa on suositeltavaa valita järjestelmien yhtenäistämisen periaatteeksi malli, jossa Varsinais-Suomen kunnissa ja sote-kuntayhtymissä siirrytään mahdollisimman nopeasti yhteen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuteen tai terveydenhuollon potilastietojärjestelmäkokonaisuuteen ja yhteen sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen. Konsolidoinnin valmistelu voidaan toteuttaa vuonna 2021 osana rakenneuudistushanketta, johon STM on myöntänyt avustusta noin 2,9 miljoonaa euroa. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämisen toimeenpanoajankalenterin tavoite on, että suurin osa kuntien järjestelmistä on yhtenäistetty vuoteen 2023 mennessä.

Sosiaali- ja terveystalouden johtoryhmä oli hyvin rikkonainen ja pieni ryhmä vuoden 2020 aikana, joka koostui toimialajohtajan lisäksi johtavasta ylläkäristä sekä perhe- ja sosiaalipalvelujohtajasta. Toukokuun loppuun asti johtoryhmässä olivat mukana ylihoitaja sekä vanhuspalvelupäällikkö. 11/2020 alkaen johtoryhmään liittyi controller.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Vertailuhinnat	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Sosiaalipalveluiden kustannukset €/asukas;	1 094	1 071	1 072	0 %
Perusterveydenhuollon kustannukset €/asukas	586	540	505	-6,5 %
Erikoissairaanhoidon kustannus €/asukas (Lieto)	1 149	1 121	1 171	4,5 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma ²	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	166		166	166	-	-
Toimintamenot	-597	-80	-677	-690	-13	-2 %
Toimintakate	-431	-80	-511	-524	-13	-2 %

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintatuottojen toteuma oli 100,31 %.

Toimintamenot

Sote hallintoon saatiin lisämäärärahaa yhteensä 80 000 € vuonna 2020. Lisämäärärahaa saatiin henkilöstökuluihin 60 000 € ja palvelujen ostoihin (erityisesti ICT-palvelut) 20 000 €. Toimintamenot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Toimintamenojen toteuma oli 100,18 %.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma oli 100,14 %.

² Sosiaali- ja terveyslautakunnan toteumaan on lisätty sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston käsittelyn § 8 23.2.2021 jälkeen 12.000 euron varaus vuoteen 2020 kohdistuvia yksityisten palveluntuottajien suojavarustelaskuja varten (viranhaltijapäätös vs. toimialajohtaja sosiaali- ja terveyspalvelut 8/2021 19.2.2021).

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Vs. Perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja, Paula Laukamo

TOIMINTASUUNNITELMA

Järjestämme lakisääteisiä sosiaali- ja terveyspalveluita, jotka tukevat yksilöiden ja perheiden itsenäistä suoriutumista, osallisuutta ja turvallisuutta. Järjestämme yksilöille ja perheille tarvittavia tukitoimia ja palveluja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sosiaalipalveluiden asiakkaille pyritään luomaan riittävät palvelu- ja tukiverkostot ensisijaisesti kunnan omina palveluina. Palvelut järjestetään yhteistyössä muiden tulosalueiden, hallintokuntien, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Perhe- ja sosiaalipalveluiden asiakkaina ovat kaikenikäisiä. Asiakasryhmät tulevat mm. aikuissosiaalityöstä, työllistämispalveluista, perhekeskuksesta, vammaispalveluista, terveyskeskussosiaalityöstä, lastensuojelusta, mielenterveys- ja päihdetyöstä, sosiaalihuollon asiakkaista, kotouttamisesta, perhepalveluista ja kehitysvammaisista.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan painopisteet talousarviolle 2020 ovat palvelujen saavutettavuus ja saatavuus, kotiin tuotavat palvelut ja perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen sekä maakunnalliseen sote-valmisteluun osallistuminen. Perhe- ja sosiaalipalveluissa lisätään edelleen kuntien keskeistä yhteistyötä. Esimerkkinä yhteistyöstä ovat maakunnallinen perhehoitoyksikkö, seutukunnalliset kilpailutukset mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluissa, vaikeavammaisten palveluasumisessa, tilapäishoidossa ja päivätoiminnassa sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon tukipalveluissa ja sijaishuollon ostopalveluissa (kilpailutus 2019-2020). Yhteistoimintasopimus Ankkuri-mallin mukaisesta toiminnasta (moniviranomaistyö) on myös tehty vuoteen 2020.

Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueella vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta huomioimalla lapset aikuisten palveluissa ja aikuiset lasten palveluissa. Työntekijöillä on kasvot, mikä tarkoittaa sitä, että mahdollisimman suuri osa työajasta on välitöntä sekä moniammatillista asiakastyötä ja toteutetaan asiakkaan omassa arkiympäristössä. Palvelujen saatavuutta seurataan perhe- ja sosiaalipalveluiden kaikissa vastuualueilla. Perhe- ja sosiaalipalveluissa kehitetään toimintamalleja, joilla on todettu olevan vaikuttavuutta. Toimintamalleja käytetään myös valtakunnallisesti ja seudullisesti. Sähköisten palvelujen käyttöä myös edistetään matalan kynnyksen palveluohjauksena ja nopean yhteydenaannin turvaamiseksi.

Tiukka talousraami asettaa sosiaali- ja terveyspalveluiden tulos- ja vastuualueiden esimiehiltä jatkuvaa ja yksityiskohtaista toiminnan ja talouden seurantaa, ja tulojen mahdollista lisäystä. Perhe- ja sosiaalipalveluiden tulosalue on toteutunut talousarvion mukaan, ja tavoite pysyy samana vuosittain.

Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeiden arviot ja asiakasmäärät ovat lisääntyneet. Perus- ja varhaisen tuen palveluita vahvistamalla tilanteeseen voidaan vaikuttaa. On tärkeää tukea työntekijöiden hyvinvointia kohtuullisella asiakasmäärällä, ja tällä hetkellä ne kestävät maakunnallisen vertailun. Lastensuojelun osalta jopa valtakunnallisen vertailun. Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan työnohjauksella, työparityöllä, säännöllisillä tiimeillä ja esimiehen tuella.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Lainsäädännön edellyttämässä määrääjoissa on pysytty ilmoitusten, päätösten ja palveluiden järjestämisen suhteen. Asiakasmäärien lisääntyminen ja koronapandemia ovat tuoneet haasteita perhe- ja sosiaalipalveluiden toimintaan. Koronapandemia on vaikuttanut perhe- ja sosiaalipalveluihin siten, ettei toiminnan kehittäminen ole toteutunut kaikilta osin suunnitellusti. Tavoitteena oli, että mahdollisimman suuri osa työajasta on välitöntä sekä moniammatillista asiakastyötä ja toteutetaan asiakkaan omassa arkiympäristössä. Sosiaalipalvelut ovat toimineet asiakaslähtöisesti ja välttämättömät palvelut on pystytty turvaamaan pandemiasta huolimatta. Etätyötä on tehty mahdollisuuksien mukaan ja erityisesti

verkostoneuvotteluja on siirtynyt etäyhteyksin pidettäviksi. Käyttöön otettiin VideoVisit palvelu etäneuvotteluja- ja tapaamisia varten. Kokemukset ovat olleet hyviä ja digitaalisia palveluita tullaan jatkossakin hyödyntämään kaikissa palveluissa. Sähköisten palvelujen käyttö ja kehittäminen pysyvät edelleen tavoitteena.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa on osallistuttu maakunnallisiin työryhmiin ja kuntien välistä yhteistyötä tehdään yhtenäisten toimintakäytäntöjen luomiseksi. Esimerkkinä yhteistyöstä ovat maakunnallinen perhehoitoyksikkö, seutukunnalliset kilpailutukset mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluissa, vaikeavammaisten palveluasumisessa, tilapäishoidossa ja päivätoiminnassa sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon tukipalveluissa ja sijaishuollon ostopalveluissa. Ankkuri-toiminta on alkanut ja lastenvalvojan palvelut ovat siirtyneet maakunnalliseen yksikköön.

Työnohjaukset on järjestetty kaikille perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueiden tiimeille, osalla työnohjaukset olivat kevään poikkeusolojen vuoksi tauolla. Koulutuksiin on osallistuttu koronapandemian vuoksi vähemmän ja pääsääntöisesti etäyhteyksin.

Vammaispalveluiden ja kehitysvammaispalveluiden yhdistäminen aloitettiin käytännössä vuonna 2019, virallisesti vuonna 2020. Organisaatiomuutos on sujuvoittanut asiakasprosesseja, kuten palvelutarpeenarviointia sekä päätöksentekoa. Vuoden 2020 alusta mielenterveys- ja päihdeyksikön työntekijät jakaantuivat aikuissosiaalityöhön ja vastaanottopalveluihin. Muutoksen johdosta palveluita on voitu kehittää aiempaa tiiviimmin sekä terveydenhuollon että aikuissosiaalityön kanssa.

Lisätalousarviossa lisämäärärahaa tarvittiin kehitysvammaisten laitoshoidokustannuksiin 560.000 euroa. Olennainen osa ylityksestä aiheutui kahdesta uudesta laitoshoidon asiakkaasta. Lisäksi talousarvio ylittyi osittain talousarviossa huomioimatta jääneiden hinnankorotusten vuoksi. Lisätalousarviossa lastensuojelun jälkihuollon kustannusten ylityksen arvioitiin olevan noin 200.000 euroa sekä budjetointivirheen, että kasvaneen palvelutarpeen vuoksi. Muutetussa talousarviossa ei kuitenkaan pysytty, jälkihuollon kustannuspaikka ylitti muutetun talousarvion lähes 60.000 euroa. Pakolaishuollon avustustuotot jäivät 100.000 euroa alle arvion. Kustannuspaikalla on kuitenkin 40.000 euron säästöt asiakaspalveluiden ostoista. Lastensuojelun sijaishuollon osalta oli budjetoitu 300.000 tuotot, joita ei saatu kokonaisuudessaan. Sijaishuollon tulot olivat kuitenkin korjattua talousarviota suuremmat ja ostopalvelun menot pienemmät.

Henkilöstökulut ovat ylittyneet sairauslomien ja sijaisten palkkaamisen vuoksi. Samanaikaisesti on virkoja ja toimia on ollut täyttämättä ja osassa yksiköitä henkilöstömenot on alitettu. Lastensuojelu, perhepalvelut, Mäntykoti ja mielenterveys- ja päihdeyksikkö ovat toimineet osan vuotta vajain resurssein. Kokonaisuudessaan perhe- ja sosiaalipalveluissa jäätin noin 400.000 euroa alle muutetun talousarvion (toteuma 96,55%) ja säästöt asiakaspalveluiden ostoissa ovat olleet suuremmat, kuin alkuperäiseen talousarvioon nähden arvioitiin.

Uudet taloushallinnon ohjelmat ovat aiheuttaneet haastetta talouden seurantaan. Esihenkilö on vaihtunut 1.4.2020, johtava sosiaalityöntekijä toimi virkansa ohella vs. perhe- ja sosiaalipalvelujohtajana vuoden 2020 loppuun asti.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Työttömyys%	4,7	6,0		
Vammaispalveluasiakkaiden määrä (sis. kehitysvammaiset)	379	382	413	8,1 %
Kehitysvammaisten asiakkaiden määrä	97	98	100	2,0 %
Kehitysvammaisia laitoshoidossa	4	2	4	50,0 %
Avohuollon tukitoimien piirissä olevat lapset (ei sis. lastensuojelutarpeen arviointeja)	82	100	111	11,0 %
Sijaishuollossa olleiden lasten määrä vuoden aikana	12	8	10	25,0 %

Vertailuhinnat	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Vammaispalveluiden kustannukset €/asiakas (sis. kehitysvammaiset)	17 500	17 300	16 644	-3,8 %
Kehitysvammaispalveluiden kustannus €/asiakas	40 049	37 967	42 676	12,4 %
Kehitysvammaisten laitoshuolto €/asiakas	-	200 049	228 175	14,1 %
Avohoidon tukitoimien kustannus €/asiakas	2 923	4 431	5 007	13,0 %
Sijaishuollon kustannus €/asiakas	58 359	110 056	60 432	-45,1 %
Psykososiaaliset palvelut €/asukas	23,6	34	29	-14,7 %
Perhekeskus €/asukas	-	42	48	14,3 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	870	-100	770	886	116	15,1 %
Toimintamenot	-11 566	-550	-12 116	-11 841	275	2,3 %
Toimintakate	-10 697	-650	-11 347	-10 955	392	3,5 %

Toimintatuotot

Lastensuojelun, kehitysvammahuollon ja vammaispalveluiden tulot ovat olleet muutettua talousarviota korkeammat. Toimintatuottojen toteuma 115,10 %.

Toimintamenot

Henkilöstökulut ylittyivät sairauslomien ja sijaisten palkkaamisen vuoksi n.218 000 €. Palvelujen ostot jäivät alle arvioidun n. 600 000 €. Toimintakulut alittuivat n. 275 000 €. Toimintamenojen toteuma 97,73 %.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma 96,55 %.

Vanhus- ja hoivapalvelut

Vs. Toimialajohtaja Krista Ryödi

TOIMINTASUUNNITELMA

Vanhuspalveluiden keskeisin tehtävä on riittävien palveluiden tarjoamista ikääntyville lietolaisille. Toimintaa ohjaa valtakunnallinen ikästrategia, jonka pohjalta laaditaan tulevia toimenpiteitä ja tavoitteita. Ikäihmisten palveluiden kehittäminen koskee tehostettua palveluasumista, avopalveluita, omaishoitoa ja kotihoitoa. Ennaltaehkäiseviä ja kotiin tuotavia palveluja kehitetään edelleen, jotta korjaavilta ja raskaimmilla palveluilta vältyttäisiin tai niiden tarvetta voitaisiin siirtää myöhemmäksi. Vanhus- ja hoivapalveluissa tehostetun ympärivuorokautisen hoidon vaihtoehtona on löydettävä kevyempiä palvelunmuotoja. Lyhytaikaishoidon ja päivätoiminnan SAP-työryhmän toimintaa kehitetään ja tehostetaan.

Hoivapalveluissa palveluohjaukseen on erityisesti panostettava, jotta asiakas/potilas saisi tarvitsemansa palvelut oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Palvelutarpeen määrittelyssä käytetään valtakunnallisia suosituksia, käypä- hoito- ja hyvä käytäntö –suosituksia sekä maakunnan valmistelussa sovittuja palvelukriteereitä. Ohjausta ja neuvontaa toteutetaan Varsinais-Suomen iäkkäiden asiakas- ja palveluohjausnumerossa sekä vastaanotolla.

Liedossa järjestetään asiakkaille päivätoimintaa, ryhmätoimintaa, vertaistukiryhmiä, kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa, kotikuntoutusta ja omaishoitoperheiden tukipalveluja. Kaikille 70 vuotta täyttävillä lietolaisilla, koskelaisilla ja marttilalaisilla tarjotaan ikäneuvolatarkastus ja 80-vuotiaille, jotka eivät ole palveluiden piirissä, tehdään hyvinvointikysely.

Lyhytaikaishoidon ja päivätoiminnan SAP-työryhmän toimintaa kehitetään ja tehostetaan. Lyhytaikaishoidossa tarkastelun kohteeksi otetaan hoidon portaistu jotka eivät ole palveluiden piirissä. yhteistyössä kaikkien lyhytaikaishoitoa tarjoavien yksiköiden ja geriatrisen poliklinikan kanssa.

Henkilöstömenot asetetaan vastaamaan suunniteltua budjettia tavoitteellisemmin sekä asiakaslähtöistä yhteistyötä vahvistetaan yli toimialojen.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Kokoomuksen ja kristillisdemokraattien valtuustoryhmän aloite: Arvokas vanheneminen Liedossa on käsitelty sosiaali- ja terveyslautakunnassa 17/25.2.2020 ja aloite valmistellaan uudelleen hallitukselle ja valtuustolle. Selvitettäviä asioita on omaishoidon tuen taso ja perusteet, kunnan kotiin tarjoamien palveluiden sisältö, mitkä kunnan asumisen muodot tukevat kotona asumista ja hyvää elämää mahdollisimman pitkään. Covid-19 pandemia siirsi suunnitteilla olevaa järjestettävää tilaisuutta myöhempään ajankohtaan.

Liedon kunnan talouden tasapainotusohjelmaan sisältyi tehostetun palveluasumisen ja kotihoidon selvitykset, esitykset ja ratkaisut oman tuotannon kannattavuuden parantamiseksi. Tuotantotapa valitaan taloudellisuusperusteella. Sosiaali- ja terveyslautakunta kävi lähetekeskustelun 02/2020 vanhuspalvelujohtajan esityksen pohjalta. Lautakunta esitti, että omia prosesseja kehitetään, ja omaa tuotantoa ei yksityistetä. Kevään aikana aloitettiin omien prosessien arviointi taloudellisesta näkökulmasta, mutta työ keskeytettiin maaliskuun puolessavälissä.

Kotihoidon kehittämistoimenpiteinä avopalveluissa työstettiin uudet kotihoidon ja omaishoidon myöntämisperusteet. Lisäksi kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa (85% asiakkaita) on otettu käyttöön koneellinen annosjakelu. Pilottisopimus tehtiin ensin Tarvasjoen apteekin kanssa sekä myös Liedon

apteekin kanssa siihen asti, kunnes koneellisen annosjakelun palveluseteli otetaan käyttöön. Kotihoidossa otettiin käyttöön myös sähköinen ovenavaus.

Kotihoidon käyntimäärät pysyivät ennakkoidulla tasolla korona rajoitteista huolimatta. Kotihoidon keskimääräinen käyntiaika on edelleen laskenut viimevuoden tasosta, mikä ei ole tavoitteen mukaista. Kotihoidon talousarvion ylitys johtuu pääosin koronan aiheuttamista kasvaneista hoitotarvikkeista ja suojavälineiden hankinnasta sekä henkilöstökuluista. Tämä näkyy myös ikäihmisten omaishoidossa, jonka osalta talousarvio ylittyi 96 873 €.

Vanhusten ympärivuorokautisissa palveluissa vuosi 2020 oli epätavallinen koronapandemian vuoksi. Kaikki asiakkaat kuuluvat riskiryhmään, joten tiukkoihin rajoittamistoimiin ryhdyttiin varsin nopeasti maaliskuussa 2020. Suurin muutos toiminnassamme oli omaisten, läheisten ja ystävien vierailujen rajoittaminen. Vierailut ja tapaamiset toteutuivat useiden kuukausien ajan ulkona tai ikkunatervehdyksin. Asukkaiden huoneissa tapahtuvat vierailut olivat sallittuja saattohoidossa olevien asukkaiden kohdalla. Yhden viikon ajan yksiköissämme oli vierailukiello. Vierailujen rajoittaminen koski myös omaisyhteistyön rajaamista, mm. kesäjuhlat, iltapäiväkahvihetket ja Omaispaneelin toiminta tauotettiin. Rajoitukset ulottuivat myös vapaaehtoisten ja muiden ulkopuolisten esiintyjien vierailuihin.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin lisäksi tiivis yhteistyö Liedon sosiaali- ja terveystalouden pandemiatyöryhmän kanssa ohjasi ja linjasi toimintaamme pandemiatilanteen ehkäisemisessä ja hallitsemisessa.

Koronapandemian vuoksi lyhytaikaisjaksot peruttiin keväällä ja alkukesästä. Vapaita huoneita käytettiin kuitenkin kriisiasuntoina akuuttiin tarpeeseen. Loppuvuoden lyhytaikaisjaksot ovat olleet varattuja. Pysyväispaikat ovat olleet koko ajan täynnä.

Henkilökunnan osalta suurin muutos oli suojautumisen tehostaminen. Tavanomaisten varotoimien lisäksi henkilökunta on käyttänyt kirurgista suu-nenäsuojainta tai visiiriä lähes koko työvuoron ajan. Alkukevään suurin haaste olikin erityisesti kirurgisten suu-nenäsuojaimien saatavuus. Kesään mennessä suojaintilanne helpottui. Henkilökunnan osaamisen kehittäminen toteutui vain osittain; koulutussuunnitelmasta toteutettiin turvallisuuuskoulutus ja saattohoitokoulutus.

Vuoden aikana rekrytointeja vakituisiin toimiin tehtiin yhteensä kymmenen. Lisäksi haastateltiin ja työllistettiin useita sijaisia vuosilomasijaisuuksiin. Rekrytointikanavana käytettiin mm. Rekry-tapahtumaa Liedossa ja Loimaalla, sijaistarekryä ja oppilaitoksia. Koulutussopimuksella olevia opiskelijoita oli yksiköissä aikaisempiin vuosiin verrattuna niukasti, johtuen osittain koronapandemiasta. Oppisopimusopiskelijoita oli kaikissa yksiköissä sekä lyhyellä että pitkällä sopimuksella.

Varsinkin lyhyt- ja pitkäaikaisten sijaisten rekrytointi on vaikeutunut. Sijaisia äkillisiin tilanteisiin on vaikeaa saada. Vakituinen henkilökunta on ollut hyvin joustavaa ja he ovat tehneet pitkiä työvuoroja tai muuttaneet työvuoroaan lyhyelläkin varoitusajalla.

Omavalvonta on osa normaalia toimintaa. Asiakaspalautteiden johdosta olemme löytäneet kehittämisen kohteita omavalvonnassa, mm. prosessien sujuvuudessa. Kiinteistöjen turvallisuutta parannettiin mm. asentamalla koodilukot Valmakodin pääoveen sekä Hyvinvointikeskuksen Peltola – osaston pääoveen.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Jonotusaika tehostettuun palveluasumiseen	0,5 kk	alle 2 kk	0,3 kk	0 %
Kotihoidon peittävyys % (säännöllinen 75 +)	-	17 %	13,38 %	-21,3 %
Kotihoidon välitön työaika/ v.	39 668	48 000	40 940	-14,7 %

Vertailuhinnat	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Tepa € / hpv (oma tuotanto ei sis. ostop. eikä palvelusetelit)	128	126	118	-6,3 %
KH € / käynti	29,6 €	27 €	27,2 €	0,7 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 419		2 419	2 917	498	20,6 %
Toimintamenot	-13 132	-803	-13 935	-13 573	362	2,6 %
Toimintakate	-10 713	-802	-11 515	-10 655	860	7,5 %

Toimintatuotot

Rintamaveteraanien palvelujen toimintatuotot, sosiaalihuollon maksutuotot ja ateriamyyntituotot sekä tehostetun palveluasumisen tuotot olivat arvioitua suuremmat. Toimintatuottojen toteuma 120,56 %.

Toimintamenot

Vanhus- ja hoivapalveluihin lisämäärärahaa saatiin yhteensä 802 000 € (280 000 € palveluasumisen palvelusetelikulut, 450 000 € kotihoidon henkilöstökustannukset, 200 000 € tehostetun palveluasumisen henkilöstökustannukset, 100 000 € suojaustarvikkeet). Vanhus- ja hoivapalveluissa määrärahamuutoksena vähennettiin -128 000 € palveluasumisen yksityisistä ostopalveluista ja -100 000 € henkilöstökulujen yleiskorotuksista. Henkilöstökulut jäivät arvioitua pienemmiksi. Toimintamenojen toteuma 97,40 %.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma 92,53 %.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Johtava ylilääkäri, Veli-Matti Leinonen

TOIMINTASUUNNITELMA

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut pyrkivät mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan käyttämällä hyödyksi kilpailutettuja erikoissairaanhoidon toimintoja sairaanhoitopiirin tarjoamien palveluiden lisäksi. Oman toiminnan kehittäminen ja tehostaminen jatkuu jatkuvalla henkilöstön kouluttamisella ja monimuotoisten vastaanottojen lisäämisellä (konsulttilääkäritoiminta, ns. reseptihoitajat, fysioterapeuttien suoravastaanotot).

Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa asiakaslähtöisyyden lisääminen vaikuttaa kustannuksiin nostavasti ja siksi jatketaan tarkkaa pohdintaa, tavoitellaanko ensisijaisesti asiakastytyväisyyden lisäämistä vai asiakkaiden pärjäämis- ja terveyshyötyä.

Kartoitetaan paljon palveluita käyttävien kansalaisten tarpeita ja mahdollisuuksia vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa.

Lisätään entisestään liikunta- ja elintapaohjausta kansalaisille, jotta mahdollistuu sairauksien ennaltaehkäisy.

Aloitetaan fysioterapeuttien suoravastaanottotoiminta ja ns. reseptihoitajien toiminta rajoitetuille potilasryhmille.

Koulutussopimus yleislääketieteen koulutuksesta edellyttää lisävakanssin perustamista vastaanottopalveluihin korvaamaan koulutukseen suunnattuja lääkäriresursseja.

Sairaalatoiminnassa toimintaa suunnataan entistä enemmän kuntouttavaan hoitoon, saattohoitoon ja haavojen hoitoon.

Pääterveysaseman sisäilman parantamiseen tähtäävät toimet saatetaan loppuun.

Tyhjilleen jääneen sairaalaosaston tilojen uudelleen suunnittelu saadaan päätökseen ja aloitetaan muutoksen rahoituksen suunnittelu. Toimitilojen keskittäminen, esim. koulukeskuksen suun terveydenhuollon toiminnan siirtäminen pääterveysasemalle.

Lisätään yhteistyötä naapurikuntien kanssa ja suunnitellaan erikoissairaanhoidon hankintarenkaan perustamista.

Selvitetään sähköisten palvelujen lisähankinnan mahdollisuuksia ja tarjolla olevia vaihtoehtoja. Kartetaan mahdollisia päällekkäisyyksiä ja suunnitellaan hankinnan niin yhteensopiviksi nykyisten järjestelmien kanssa kuin on mahdollista.

Liitytään alueelliseen apuvälinekeskukseen ja jalkautetaan toiminta.

Selvitetään lasten toimintaterapia-arvioiden ja/tai toimintaterapian antamisen siirtäminen omaksi toiminnaksi.

Organisaatiomuutosten mahdollisuus selvitetään.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Keskeiset muutokset tulosalueen toiminnassa edelliseen vuoteen nähden:

Koronaviruspandemia leimasi koko vuoden toimintaa. Maaliskuun aikana perustettiin erillinen infektiovastaanotto omalla sisäänkäynnillä ja suljettiin vastaanottotoiminta Marttilan ja Kosken asemilta. Tämä tehtiin sen vuoksi, että henkilöstöresurssia saatiin infektiovastaanotolle sekä päivystykseen lisää. Niiden alueiden väestön hoitamiseksi perustettiin mobiililääkäri-hoitaja työpari, joka pääosin hoiti potilaita etänä, mutta tarvittaessa myös kotikäynnillä. Tarvasjoen aseman lääkäriresurssia lisättiin, koska Tarvasjoki palveli myös Marttilan ja Kosken asiakkaita, joilla oli tarve kiireettömään vastaanottoon. Kaikki yhteistoiminta-alueen infektio-oireiset ja päivystyspotilaat keskitettiin Lietoon. Marttilan ja Kosken toimipisteet avattiin jälleen normaalille toiminnalle elokuun puolivälissä.

Kiireettömän toiminnan vähenemä vastaanottopalveluissa oli keväällä noin 30 %. Kesällä tilanne parani jonkin verran. Suun terveydenhuollon toiminnassa vähenemä oli käyntien osalta -14% ja asiakkaiden määrässä -32%. Suun terveydenhuoltoon pääterveysasemalle hankittiin uusi hoitoyksikkö suunnitelmien mukaisesti, jotta hoitojonoa pystytään hallitsemaan hoitotakuun varmistamiseksi.

Paljon palveluita käyttävien kuntalaisia kartoitettiin selvittämällä yksittäisesti heidän palvelutarpeensa ja mahdollisuuksia vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa. Projektin ansiosta saatiin selkeä vähenemä näiden käyntimääriin, sekä terveyskeskuksen omissa palveluissa että Tyksin yhteispäivystyksessä. Kartoitusta jatketaan edelleen.

Aloitettiin liikunta- ja elintapaohjaus-ryhmät (LEO) kuntalaisille, jotka täytyivät hyvin. Konkreettisia tuloksia saatiin tavoitteiden mukaisesti useille ryhmäläisille. Näillä muutoksilla mahdollistuu joidenkin sairauksien ennaltaehkäisy.

Aloitettiin fysioterapeuttien suoravastaanottotoiminta tammikuussa -20 ja lääkkeenmäärämisohitajien (ns. reseptihoitaja) koulutus toteutettiin toimintavuonna.

Sairaaloiminnassa toimintaa suunnattiin entistä enemmän kuntouttavaan hoitoon, saattohoitoon ja haavojen hoitoon. Sairaalaosastolla oli kevään aikana lisätyövoimaa kunnan muista yksiköistä, joiden työntekijöillä työt loppuivat/vähenevät koronapandemian vuoksi. Heitä koulutettiin esimerkiksi sairaalaosaston ja kohorttiosaston työhön. Pandemian vuoksi vanhan osasto 1:n tiloihin valmisteltiin keväällä 12 potilaan kohorttiosasto. Tätä osastoa ei kuitenkaan tarvittu. Tyhjilleen jääneen sairaalaosaston tilojen uudistus toteutettiin syksyllä -20 ja tiloihin muuttivat kotihoidon henkilöstö, kotisairaala, kotikuntoutus ja geriatrinen poliklinikka.

Pääterveysaseman sisäilman parantamiseen tähtäävät toimet saatettiin lähes loppuun teettämällä ilmastointikanavien laajamittainen puhdistus. Ainoastaan yhdessä mitatussa huoneessa todettiin vielä kuitulöydöksiä terveyskeskuksessa. Meneillään olevien remonttien jälkeen teetetään kanavien puhdistus vielä uudelleen ja remontin yhteydessä kartoitetaan rakenteissa mahdollisesti olevia kuitulähteitä, jotka poistetaan.

Sähköisiä palveluita kehitettiin Omaolo-projektissa vuoden aikana, jonka lopputuotoksena joulukuun alussa otettiin käyttöön Omaolo viestintäpalvelu terveyskeskuksen ja asiakkaan välillä. Omaolo- palvelussa asiakas tekee ensin oman oirearvion verkkosivulla, jonka arvio tekoäly. Jos tekoäly esittää asiakkaalle yhteydenottoa omaan terveyskeskukseen, syntyy siitä chat-viestiyhteys Härkätien terveyskeskukseen. Tässä vaaditaan vahvaa tunnistautumista ennen viestipalveluun pääsyä. Jo joulukuun aikana Omaolo viestiyhteyksiä terveyskeskukseen tuli 353 henkilöltä. Palvelun yhteydessä oli mahdollista antaa arvio Omaolo-palvelun onnistumisesta. Keskiarvo palautteista oli 9,29/10.

Vuoden aikana Lifecare -potilastietojärjestelmään otettiin käyttöön tekstiviestipalvelu terveyskeskuksesta potilaalle, mikä mahdollisti lyhyiden asioiden, kuten laboratorioarvojen välittämisen potilaalle. Tekstiviesteillä vähennettiin lääkäreiden tai hoitajien puheluita potilaille.

Kiireettömän vastaanoton jonotilanne oli tavoitteiden mukaisesti 4-24 arkipäivää eri toimipisteissä.

Vuoden alussa liitettiin alueelliseen apuvälinekeskukseen ja jalkautettiin toiminta.

Lasten toimintaterapia-arvioiden ja/tai toimintaterapian antamisen siirtäminen omaksi toiminnaksi muodostettiin kehittämishankkeeksi, joka toteutetaan vuonna -21.

Organisaatiomuutos toteutettiin Liedon kunnassa 1.6.2020. Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa muutos johti sairaalapalveluiden siirtämisen terveys- ja sairaanhoitopalveluista uuteen hoito- ja hoivapalveluiden tulosalueeseen sekä kahden johtotason henkilön viran yhdistämistä yhdeksi viraksi.

Suoritteet lisääntyivät lääkäreiden ja hoitajien osalta koronavirus-vastaanottojen vuoksi, suun terveydenhuollon suoritteiden vähenemä johtuu kiireettömän vastaanoton alasajosta korona-aikana.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Asukasluku (yhteistoiminta-alue)	24 337	24 758	24439	-1,3
Avohoitokäynnit	77 808	68 300	71 008	4,0 %
Avohitoasiakkaat	16 698	17 600	18 162	3,2 %
Lääkärin vastaanotolla käynnit	-	15 800	17 454	10,5 %
Hoitajan vastaanotolla käynnit	-	24 800	30 004	20,9 %
Suun terveydenhuollon käynnit	27 583	28 000	24 104	-14,0%
Suun terveydenhuollon asiakkaat	10 108	14 000	9 495	-32,2 %

Vertailuhinnat	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Perusterveydenhuolto €/asukas	586	540	505	-6,5 %
Erikoissairaanhoito €/asukas	1 148	1 121	1 171	4,5 %
Avohoitokustannukset/asiakas	349	463	552	19,2 %
Avohoitokustannus/asukas	508	329	309	-6,1 %
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asiakas	82	145	189	30,3 %
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asukas	198	82	74	-9,8 %
Siirtoviivemaksut	1 910	0		

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	4 856	-250	4 606	4 938	332	7,2 %
Toimintamenot	-38 155	-3 104	-41 259	-40 276	983	2,3 %
Toimintakate	-33 299	-3 354	-36 653	-35 338	1 315	3,6 %

Toimintatuotot

Toimintakauden aikana avoterveydenhuollon toimintatuottojen arvioitiin laskevan Covid-19 pandemian vuoksi. Pandemian alkuvaiheessa ja syksyllä toimintatuotot olivat aikaisempia vuosia alhaisemmat. Näihin arvioihin perustuen tehtiin syksyllä toimintatuottoihin avoterveydenhuollon osalta -100 000 euron ja suun terveydenhuollon osalta -150 000 euron määrärahamuutos. Avoterveydenhuollon toimintatuotot kasvoivat kuitenkin loppu vuonna ja toteutuivat arvioitua suuremmiksi. Suun terveydenhuollon toimintatuotot jäivät arvioitua pienemmiksi -183 000 €.

Toimintamenot

Terveys- ja sairaanhoitopalveluihin saatiin vuoden 2020 aikana lisämäärärahaa yhteensä 3 104 000 €. Avoterveydenhuoltoon anottiin lisämäärärahaa yhteensä 1 449 000 €. Lisämäärärahaa saatiin henkilöstökuluihin 679 000 €. Covid-19 pandemian vuoksi vastaanottopalveluissa jouduttiin tekemään ylitöitä ja käyttämään sijaisia enemmän kuin normaalin toimintavuoden aikana. Henkilöstökulut jäivät kuitenkin arvioitua alhaisemmiksi (-260 371 €), sillä henkilöstö itse ei sairastunut Covid-19 virustautiin pahimpien arvioiden mukaisesti. Avoterveydenhuollon palvelujen ostoihin lisämäärärahaa saatiin 770 000 €. Palvelujen ostot ylittyivät lisämäärärahasta huolimatta mm. ICT-kustannusten ja asiakaspalvelujen ostojen ylitysten vuoksi. Covid-19 laboratorionäytekuluihin kului Liedon osalta yhteensä 556 846 €.

Vuonna 2020 sairaalapalveluihin saatiin lisämäärärahaa 100 000 € asiakaspalvelujen ostoihin ja 55 000 € rakennusten ja huoneistojen vuokriin. Vuodeosastopaikkoja jouduttiin ostamaan myös muilta kunnilta yhteensä 92 389 eurolla. Osa näistä kustannuksista on terveyskeskusvaihettajien kustannuksia (n.12 000 €).

Erikoissairaanhoidon kustannuksiin saatiin lisämäärärahaa yhteensä 1 500 000 euroa. Covid-19 pandemian vuoksi sairaanhoitopiiriin ostot vähenivät ja sillä oli suotuisa vaikutus erikoissairaanhoidon kustannuksiin verrattuna tasaerälaskutukseen. Elokuusta lähtien koko loppuvuoden ajan Liedon kunnan erikoissairaanhoidon ostot ylittivät sairaanhoitopiiriin osalta arvioidun tason. Suurimpina syinä kustannusten nousuun olivat syöpäsairauksien ja sydänsairauksien esiintyvyyden nousu kuntalaisilla. Nämä erikoissalat vaativat kalliita tutkimuksia ja hoitoja sekä pitkiä osastohoitojaksoja. Vaikka kustannukset ylittivät kuntaviuhkassa tasaerälaskutuksen määrän 2,6 prosentilla, ei tätä jouduttu maksamaan sairaanhoitopiirille. Valtio nosti valtionosuuksia koronaviruspandemian niin paljon, että ne kattoivat lisämaksujen tarpeen. Liedon kunta sai sairaanhoitopiiriltä palautuksena yhteensä 55 508 €, kun odotuksena oli vähintään noin 900 000 € lisälasku. Odotuksena oli kuntakohtainen valmiusmaksu n. 300 000 € ja käytön mukainen lisälasku n. 600 000 €.

Toimintakate

Toimintamenot alittuivat, sillä Covid-19 pandemiasta johtuneet lisämääräraha-arviot eivät toteutuneet kaikkien uhkakuvien mukaisesti. Toimintatuotot olivat odotettua korkeammat. Toimintakatteen toteuma oli 96,41 %.

6 Sivistystoimi

6.1 Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Valtakunnalliset muutokset varhaiskasvatuksen ja yleissivistävän opetuksen puolella jatkuivat. Suurin osa muutoksista koskee mitoitusta, ohjausta ja maksuttomuutta, mistä osa realisoitui jo 1.8.2020 alkaen. Lukion opetussuunnitelman perusteiden uusiminen aloitettiin ja ne otetaan käyttöön v. 2021. Uudistuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden hyvinvointia, antaa heille nykyistä kattavammat jatko-opinto- ja työelämävalmiudet sekä tukea yksilöllisiä tarpeita ja oppimista.

Tasavallan presidentti vahvisti oppivelvollisuuslain 30.12.2020. Hakeutumisvelvoite astui voimaan heti eli 1.1.2021. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran niihin oppivelvollisiin, jotka keväällä ovat perusopetuksen 9. luokalla (pääosin vuonna 2005 syntyneet).

Arviointimalleja on kehitetty ja oppilaan tuen käsikirja on otettu käyttöön. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit julkistettiin 31.12.2020 ja ne otetaan käyttöön 1.8.2021 alkaen. Yhteistyö kirjaston ja liikuntatoimen sekä koulujen ja päiväkotien välillä on ollut toimivaa ja oppilaan/lapsen hyvinvointia tukevaa. Nuorisotoimen kanssa toteutettiin myös syksyn aikana uusia toimintamalleja ja niiden kehittäminen jatkuu v. 2021.

Varhaiskasvatukseen on nyt nimetty perheohjaajat, jotka tukevat päiväkoteja. Oppilashuolto konsultoi varhaiskasvatusta ja esiopetusta 1.8.2020 alkaen.

Koronapandemia muutti kevään toimintaa merkittävästi maaliskuun ensimmäiseltä viikolta alkaen: varhaiskasvatuksessa oli paikalla n. 22-25 % lapsista, perusopetuksen lähiopetukseen osallistui n. 5-10 % oppilaista ja lukion opiskelu tapahtui koko kevään ajan täysin etäopiskeluna. Joulukuussa toteutui kahden viikon etäopetusjakso rajoitusten kiristymisen myötä. Etäopetusjaksojen aikana sekä oppilaiden että opettajien ja muun henkilökunnan digitaidot tekivät suuren harppauksen.

Etäopetusjakson sujuvuuteen liittyvistä alustavista oppilashuollollisista arvioista keskusteltiin sivistyksen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistapaamisessa 13.5.2020 (oppilashuollon laatiman kyselyn tulokset). Yksittäisissä tapauksissa on välittömästi tehty yhteistyötä lastensuojelun/perhepalveluiden ao. työntekijöiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun tuen tehostaminen aloitettiin syyslukukaudella. Sivistyspalvelut hakivat Korona-avustusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja avustusta saatiin em. tarkoitukseen hieman yli 248.000 €.

Kunnan käyttöön ottamat talous- ja henkilöstöhallinto-ohjelmat ovat vaatineet henkilökunnalta joustavuutta. Sivistyspalvelut ovat henkilöstö- ja laskutusmäärältään iso osasto ja siksi ohjelmien tulisi toimia sujuvasti ja niiden tulisi tukea asioiden valmistelua, päätöksentekoa ja toiminnan seurantaa. Ohjelmistojen epävarmuustekijät ja keskeneräisyys vie edelleen työaikaa sekä hallinnosta että yksikköjen esimiehiltä.

Keskuskoulun sisäilmatutkimuksia tehtiin kesäkuussa 2020. Tutkimustulokset valmistuivat syyskuussa, jonka jälkeen valtuusto päätti vielä pyytää lisäselvityksiä. Käsittely valtuustotasolla jatkuu 2/2021. Ilmaristen koulun peruskorjaus eteni lähes suunnitelman mukaan. Kiinteistönhoidosta ja siivouksen tasosta tuli eniten negatiivista palautetta kouluilta ja päiväkodeilta. Koronapandemian aikana tällainen palaute korostui. Jokilaakson koulun sisäilmatutkimukset valmistuivat myös loppuvuodesta. Korjaavia toimenpiteitä tehtiin välittömästi, mutta iso osa jäi toteutettavaksi kesän 2021 aikana, kun oppilaat ovat kesälomalla.

Maskeja tilattiin enimmillään 100.000 kappaleen erässä 6-9 lk:lle sekä kuljetusoppilaille. Tämä tulee jäämään vuodesta 2020 erityisesti mieleen etä- ja lähiopetusvuorottelun lisäksi.

Osallistuin kesäkuun alussa osastoni eri tiimien palaveriin / kehittämisryhmiin ja annan suuren arvon sille, että henkilökuntani jaksaa kaiken em. muutosvauhdin ja koronamylläkin jälkeen hymyillä ja kehittää uutta. Lämpimän kiitoksen ansaitsevat myös huoltajat ja oppilaat. Yhteistyökyykymme punnittiin ja me onnistuimme siinä olosuhteet huomioiden hyvin – välillä jopa loistavasti.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Tavoitteet asetettiin Lieto-strategian kriittiset menestystekijät huomioiden

Kriittiset menestystekijät vuoteen 2020/2025 (hyväksytty valtuustossa 15.6.2015);

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta:

- Liedossa saa laadukasta varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta.
- Vaikuttavilla, aktivoivilla ja ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä huolehditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnista.
- Esiopetuksen sijoittuminen koulun yhteyteen mahdollistaa kasvatuksellisen jatkumon, kasvun ja opimisen varhaisen tuen ja resurssien yhteiskäytön.
- Sähköisiä palveluja kehittämällä ja laajentamalla parannetaan asiakaspalvelua ja toiminnan tuottavuutta.

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMINTA-AJATUS

Liedon laadukkaat sivistys- ja varhaiskasvatuspalvelut luovat hyvät edellytykset lasten ja nuorten kasvuille ja elinikäiselle oppimiselle sekä työllistymiselle.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Avoim ja oivaltava ote tulevaisuuteen	Lukeva Lieto	Lukeva Lieto -palvelupaketin toteuttaminen yhteistyössä kirjaston kanssa.	Lukeva Lieto-hanke toteutui suunnitelman mukaan ja se päättyi 5/2020.
Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Jokainen päivä on kertomisen arvoinen	Liedon kunnan oppilaan tuen käsikirjan käyttöönotto.	- avattiin uusia some-toimintamalleja mm. etäkoulukirjasto sekä luotiin uusia yhteistyökuvioita / tapahtumia yhdistysten kanssa Oppilaan tuen käsikirja otettiin käyttöön.
	Oman elämän matkustajasta kuljetajaksi	Kuraattorit konsultoivat myös esiopetuksen oppilasasioissa (varhainen puuttuminen). Varhaiskasvatuksen erityisopettajat kokeilevat ns. laaja-alaisina toimimista ja tämän kokeilun tuloksia käydään läpi syksyllä 2020.	Toteutui. Varhaiskasvatuksen kokeilu osoittautui toimivaksi ja tätä uutta mallia viedään eteenpäin.

		Kouluhyvinvoinnin vuosikello otetaan käyttöön.	Malli pilotoitiin Jokilaakson koulussa lv. 2019-2020. Malli esitellään lautakunnalle keväällä 2021.
	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen arvioinnin kehittäminen	Otetaan käyttöön kehittävän arvioinnin malli varhaiskasvatuksessa Laatukortti 4 käydään kaikissa kouluissa läpi: Arviointi Formatiivisia arviointimalleja kokeillaan lukuvuoden 2019-2020 aikana. Asiakastytytyväisyyskyselyt; - kouluhyvinvointikysely - varhaiskasvatuksen palveluarvio	Kehittävän arvioinnin toimintamalli otettiin käyttöön syksyn aikana ja henkilöstölle järjestettiin aiheesta koulutuspäivä. Etäopetus muutti painopistettä keväälle, jolloin aloitettiin formatiivisten arvioinnin mallien tuottaminen. Toteutui. Pandemia aiheutti sen, että opittiin arvioimaan enemmän prosesseja. Koronapandemian aikana tehtiin koulukohtaisia kyselyjä myös oppilashuollon kautta. Toteutui suunnitelman mukaan. Palveluarvio käsitelty lautakunnassa.
	Monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut	Varhaiskasvatus julkinen: yksityinen 70 %:30 %	Toteutui.
Yrittäjyyden edistäminen	Tarkemman yrittäjyyskasvatussuunnitelman laatiminen koulujen käyttöön	Yrittäjyyskasvatuksen vastuuopettaja tuottaa suunnitelman ja esittelee sen rehtorifoorumissa. Suunnitelma jalkautetaan kouluille. Etsitään kouluille kummiyrityksiä.	Toteutui.
Kerralla kuntoon	Järvikodon päiväkodin peruskorjaus/saneeraus	Järvikodon päiväkodin pienennetyn ryhmän tilojen peruskorjaus kesällä 2020.	Peruskorjaus alkoi kesäkuun alussa ja valmistui elokuussa.

Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Avoin ja aktiivinen viestijä	Monipuoliset viestintäkanavat eri ikäryhmät huomioiden	Yksityisessä perhepäivähoidossa otetaan sähköinen palvelusetelijärjestelmä käyttöön.	Toteutui.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Liikkuva Lieto	Liikkuvat koulut ja päiväkodit Päiväkotien pihojen liikuntaolosuhteiden kehittäminen	Innovatiiviset oppimisympäristöt –hanke varhaiskasvatuksessa. Liikkuva varhaiskasvatus -hanke Liikkuva lukio –hanke Järvikodon päiväkodin, Ilmaristen koulun ja Tarvasjoen esikoulun piha-leikkivälineiden hankinta/päivitys.	Toteutui. Toteutui osittain, jatkoaikaa saatiin 31.3.2021 asti. Toteutui hankerahoituksena. Kunnanhallitus vähensi investointimäärärahoja. Ei toteutunut.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Hyvällä palvelulla on kasvot	Lietolainen perhekeskus - Perhekeskus olemme me kaikki! Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Perhekeskusyhteistyössä nimetään perheohjaajat varhaiskasvatuksen yksiköihin (sote- yhteistyö). Lapset puheeksi -koulutus Toimivan palveluketju-mallin rakentaminen ja toimintakulttuurin tehostaminen sote ja sivistys sekä kolmas sektori yhteistyössä (mm. tiedonsiirto, palvelutarpeiden kokonaissuunnittelu, asenne) Painopiste laadukkaassa perustyössä.	Perheohjaajat on nimetty. Toteutetaan ns. omalla mallilla, mikä kehitettiin varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteistyönä. Opilashuolto oli aktiivisesti mukana. Perhekeskuksen verkostomaista toimintamallia on tuotava vielä tutummaksi myös asiakkaille. Uudet nettisivut / kevät 2021. Koronapandemia ja etäopetusjakso toivat haasteita 3-6/2020 ja 12/2020 ajalle.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Liedon lukion veto-voimaisuus	Kansainvälisyys: Erasmus-hankkeet, yrittäjyys Lukion markkinointia jatketaan Monipuolinen kurssitarjonta	Koronapandemia lykkäsi hankkeiden toteuttamista kevätlukukaudella 2020. Toteutui.

		Lukion viihtyisyyden lisääminen: ilmanvaihto, maalaus, siisteys; siisäntulo ja aula	Toteutui osittain: maalaus.
--	--	---	-----------------------------

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vuoden 2020 aikana tehtyä sisäistä valvontaa ja arviointia;

- laadittu oppilaan tuen käsikirja
- hyvinvointikyselyt kaikissa kouluissa
- opetussuunnitelman mukainen laatukortti 4 / arviointi
- koulujen formatiivisen arviointimallin kehittäminen
- kehittävän arvioinnin toimintamalli varhaiskasvatuksessa
- palveluarviot kaikissa päiväkodeissa
- asiakastytytyväisyyskyselyt päiväkodeissa
- esiopetussuunnitelman päivittäminen
- osallistuttiin valtakunnallisiin opetuksen arviointikokeisiin
- hyödynnettiin yliopiston ja ammattikorkeakoulun laatimia opiskelijatöitä toiminnan kehittämiseen
- kuukausittainen talousseuranta / toteumaraaportti ennusteineen
- talouden ja toiminnan suoritteiden seuranta kuukausittain
- toimintakertomukset ja -suunnitelmat, jotka sisältävät mm. yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutumisen
- tv-t-laitteiden suhdeluvun taseus eri koulujen kesken

Riskit;

Suurin riski on sisäilmaongelmien aiheuttamat äkilliset muutosvaikutukset toiminnalle, josta seuraa herkästi henkilöstöriskejä sairauspoissaolojen ja heikentyneen työhyvinvoinnin muodossa, esim. Keskuskoulu ja Joki-laakso.

Pätevistä erityisvarhaiskasvatuksen opettajista ja varhaiskasvatuksen opettajista on pulaa. Liedon kunnan hyvän työnantajamaiseen ylläpitämisestä on huolehdittava kaikilla toimialoilla. Määräaikaiset työsuhteet ovat riski kunnan vetovoimalle.

Tieto- ja viestintätekniikan koulutusta täytyy jatkaa koko ajan osaamisen varmistamiseksi esi- ja perusopetuksen henkilöstölle, koska ohjelmamuutokset ovat myös nopeita. Koronapandemia osoitti etäopetuksen aikana monipuolisen tv-osaamisen tärkeyden.

Sopimusten laatimiseen ja valvontaan tulee aina kiinnittää erityistä huomioita.

Tulevan sote -uudistuksen vaikutukset sivistyspalvelujen yhdyspinnoilla eivät ole vielä tiedossa (yhdyspinnat, ennaltaehkäisevä työ jne.).

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön vaihtuvuus vaikeuttaa suunnitelmallista yhteistyötä varhaiskasvatuksessa, koulutoimessa ja nuorisotoimessa (perhekeskuksen toimintamalli).

Koulupsykologeja pitäisi tällä oppilasmäärällä olla kolmen sijasta neljä.

INVESTOINNIT

- Järvikodon päiväkodin peruskorjaus, vaihe 2, v. 2020 (toteutui)
- Lukion ilmanvaihdon tarkistus/korjaus ja sisääntulon siistiminen, investointi v. 2020 (sisämaalausta tehty)
- Tietotekniikkavälineiden hankintoja / esitystekniikan hankinta 3 vuoden syklissä, 2020-2022 (määräraha pienennettiin, siirrytään leasing-hankintoihin v. 2021)
- Melukylän esiopetuksen kuraateisen rakentaminen Jokilaakson kouluun v. 2020 (määräraha poistettiin, toivottavasti huomioidaan v. 2021 peruskorjauksen yhteydessä)
- Sähkölukitukset kaikkiin kouluihin ja päiväkoteihin asteittain v. 2020 alkaen (määräraha poistettiin)
- Keskuskoulun peruskorjaus vai uuden Keskuskoulun suunnittelun aloittaminen, kouluverkon tarkastelu alkoi v. 2019-2020 (valtuusto varasi suunnittelumäärärahan, tutkimustulokset saatiin 9/2020, käsittely jatkuu vuoden 2021 puolella)
- Yliskulman koulun parkkialueen rakentaminen loppuun (saattoliikenteen osuus vielä puuttuu)

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 760	0	2 760	2 527	-234	-8,5 %
Toimintamenot	-40 065	0	-40 065	-38 879	1 186	3 %
Toimintakate	-37 305	0	-37 305	-36 352	952	2,6 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-112	-112	-100 %
Tilikauden tulos	-37 305	0	-37 305	-36 464	840	2,3 %

Toimintatulot

Koronapandemian vuoksi toimintoja laskettiin keväällä alas ja tämä pienensi erityisesti varhaiskasvatuksen (n. -150.000 €) ja ip-kerhojen maksutuottoja (-62.000 €).

Toimintamenot

Suurin säästö saatiin henkilöstömenoissa (n. -700.000 €). Henkilöstömenoihin oli koko kunnan tasolla varattu vuodelle 2020 suurempi korotusvaraprosentti, kuin työmarkkinaneuvotteluissa lopulta sovittiin. Keväällä koulut olivat etäopetuksessa, iltapäiväkerhot kiinni ja päiväkodit vain osittain täytettynä ja tämä pienensi sijauskustannuksia ja määräaikaisten tarvetta.

Palveluissa säästöä saatiin n. 486.000 €, mikä kertyi edelleen pandemian aiheuttamista kysynnänmuutoksista ruokapalveluihin (n. -188.000 €), koulukuljetuksiin ja koulujen retki- ym. kuljetuksiin (n. -171.000 €), sekä koulutus-, kulttuuri- ja muihin palveluihin.

Toimintakate

Kts. yllä

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Lukion rehtori Jyrki Saarnia ja johtava rehtori Teppo Vähä-Mäkilä

TOIMINTASUUNNITELMA

Yhtenäinen perusopetus antaa oppivelvollisuusikäisille opetusta ja kasvatusta turvallisessa ja tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä. Opetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetus toteutetaan 1.8.2016 käyttöön otetun opetussuunnitelman mukaisesti. Koulujen vuosisuunnitelmissa esitetään tarkemmat koulukohtaiset painotukset, jotka on johdettu kuntastrategiasta.

Tukipalvelut sisältävät oppilaiden oppimiseen liittyvän fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin toiminnot perusopetuksessa ja lukiossa: kolmiportainen tuki, oppilashuolto, kiinteistönhoito, sisäinen hallinto, koulukuljetukset, koulukirjastot, kerho- ja oppilaskuntatoiminta.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys ja hyvät jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tarjoaa etä- ja verkko-opetusta. Lukion, liikuntatoimen, Lieton-opiston ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö tiivistyy. Liedon ja Kaarinan lukiot kartoittavat lisäksi konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia.

Ilta- ja viikkipäivätoiminta tukee oppilaan koulupäivää. Toimintaa tarjotaan 1. – 2. -luokkalaisille sekä erityisen tuen 3. – 9.-luokkalaisille. Painopiste on 1.-luokkalaisissa ja erityisen tuen oppilaissa tila- ja henkilöresurssit huomioiden.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Opetussuunnitelman uudistaminen aloitettiin lukiossa.

Opetusta annettiin koronapandemian vuoksi ns. hybridimallilla ja etänä/digiopetus.

Koronapandemiarajoitusten takia hankkeita jaksotettiin eteenpäin.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Sivistyspalvelut	TP 2019	TA 2020	1-12 Tot. 2020	Käyttö %	1-12 Tot. 2019	Vrt 2019 / 2020 %
Perusopetus						
Oppilasmäärä tilastointipäivä 20.9 (ei esioppilaat)	2 557	2 562	2 567		2557	0,4 %
€ / oppilas (20.9.)	8 053 €	8 161 €	7 870 €	96,4 %	8 053 €	-2,3 %
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	142	142	132		142	-7,0 %
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	221	218	153		221	-30,6 %
€ / ip-kerholainen	1 587 €	1 810 €	2 241 €	123,8 %	1 587 €	41,2 %
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	610	615	600		610	-1,6 %
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	1 035 €	1 012 €	848 €	83,8 %	1 035 €	-18,0 %
Lukio						
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	235	240	255		235	8,5 %
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	14	15	4		14	-71,4 %
€ / oppilas	8 248 €	8 186 €	7 162 €	87,5 %	8 248 €	-13,2 %
Vieraskuntalaiset, määrä	23	23	42		23	82,6 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	1 308	0	1 308	1 191	-118	-9 %
Toimintamenot	-25 033	0	-25 033	-24 125	908	3,6 %
Toimintakate	-23 725	0	-23 725	-22 934	791	3,3 %

Toimintatuotot

Koronapandemian vuoksi toimintoja laskettiin keväällä alas ja tämä pienensi ip-kerhojen maksutuottoja (-62.000 €). Lisäksi hanketuloja jouduttiin jaksottamaan entistä enemmän seuraavalle vuodelle, koska hanke-toimintaa ei voitu kaikin osin toteuttaa pandemiarajoitusten vuoksi.

Toimintamenot

Suurin säästö saatiin henkilöstömenoissa (n. -547.000 €). Henkilöstömenoihin oli koko kunnan tasolla varattu vuodelle 2020 suurempi korotusvaraprosentti, kuin työmarkkinaneuvotteluissa lopulta sovittiin. Keväällä koulut olivat etäopetuksessa ja iltapäiväkerhot kiinni mikä pienensi sijaiskustannuksia ja määräaikaisten tarvetta.

Palveluissa säästöä saatiin n. 390.000 €, mikä kertyi edelleen pandemian aiheuttamista kysynnänmuutoksista ruokapalveluihin (n. -127.000 €), koulukuljetuksiin ja koulujen retki- ym. kuljetuksiin (n. -171.000 €), sekä koulutus-, kulttuuri- ja muihin palveluihin.

Toimintakate

Kts. yllä

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Varhaiskasvatusjohtaja Elina Lindholm

TOIMINTASUUNNITELMA

Perheillä on mahdollisuus valita tarpeita vastaavat varhaiskasvatuspalvelut erilaisissa elämäntilanteissa. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä yhdessä perheen kanssa. Lähtökohtana ovat lapsen yksilöllinen huomioiminen ja turvallinen kasvuympäristö sekä lapselle ominaiset tavat toimia.

Avoimet varhaiskasvatuspalveluiden palveluvalikossa on avointa päiväkotitoimintaa yhdessä lapsille ja vanhemmille sekä puisto- ja kerhotoimintaa, joihin lapsi voi osallistua ilman vanhempaa. Tavoitteena on edelleen kehittää ja laajentaa toimintaa siten, että se voisi toimia vaihtoehtona subjektiiviselle varhaiskasvatukselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoa tarjotaan 16 perhepäivähoitajan kotona eri puolilla Liedon kuntaa. Yksityistä perhepäivähoitoa on mahdollisuus hankkia päivähoiton palvelusetelillä 18 yksityiseltä perhepäivähoitajalta Liedon kunnan alueella tai ympäristökunnista.

Päiväkotipalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa ja palvelusetelillä yksityisessä päiväkodissa. Perheillä on mahdollisuus hankkia palvelusetelillä päiväkotipalvelut myös toisen kunnan alueelta. Seutusopimuksen mukaisesti kunta voi ostaa tai myydä kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja sopimuksen piirissä olevien kuntien kesken.

Esiopetusta ja siihen liittyvää varhaiskasvatusta toteutetaan Liedon esiopetussuunnitelman mukaisesti päiväkotien toimintana yhä enenevässä määrin koulujen yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä.

Liedon kunta maksaa lakisääteisin perustein suoritettavaa lasten kotihoidon- ja yksityisen hoidon tukea. Perheillä on mahdollisuus valita tarpeita vastaavat varhaiskasvatuspalvelut. Palveluiden laadunarviointi ja kehittäminen laaditaan yhteistyössä lasten vanhempien kanssa.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Koronapandemian rajoitusten takia keväällä kannustettiin huoltajia pitämään lapset kotona ja päiväkodeissa ryhmät pidettiin erillään.

Vaikka syntyvyys pieneni, niin se ei näkynyt varhaiskasvatuksen kysynnässä, koska yhä nuorempia lapsia tuotiin päiväkotiin.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2019	TA 2020	1-12Tot. 2020	Käyttö %	1-12 Tot. 2019	Vrt 2019 / 2020 %
Varhaiskasvatus						
0-6 vuotiaat 31.12. ***	1 627	1 650	1 627		1627	0,0 %
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä(sis.eo) ka	1 206	1 160	1 186		1206	-1,7 %
Lapsia varhaiskasvatuksessa %/ 0-6-vuotiaat ka	74,1 %	70 %	72,9 %		74,1 %	-1,6 %
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa % ka	29,4 %	30 %	29,0 %		29,4 %	-1,3 %
Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0-6 v. lapset(sis. Tuet) ka	1 409	1 413	1 391		1409	-1,3 %
Varhaiskasvatus € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointapk.sis. Ulk ja sis.menot) **	11 208 €	11 928 €	11 536 €	96,7 %	11 208 €	2,9 %
***31.12.2019 0-6 vuotiaita 1627						

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	1 452	0	1 452	1 336	-116	-8 %
Toimintamenot	-15 032	0	-15 032	-14 754	278	1,8 %
Toimintakate	-13 580	0	-13 580	-13 418	161	1,2 %

Toimintatulot

Koronapandemian vuoksi toimintoja laskettiin keväällä alas ja tämä pienensi erityisesti varhaiskasvatuksen maksutuloja (n. -150.000 €).

Toimintamenot

Suurin säästö saatiin henkilöstömenoissa (n. -158.000 €). Henkilöstömenoihin oli koko kunnan tasolla varattu vuodelle 2020 suurempi korotusvaraprosentti, kuin työmarkkinaneuvotteluissa lopulta sovittiin. Keväällä pandemian vuoksi päiväkodit pyrittiin pitämään vain osittain täytettynä, ja vanhempia hyvitetiin maksuissa, mikäli he eivät käyttäneet palvelua. Tämä pienensi sijaishenkilöitä ja määräaikaisten tarvetta.

Palveluissa säästöä saatiin n. 97.000 €, mikä kertyi edelleen pandemian aiheuttamista kysynnänmuutoksista ruokapalveluihin (n. -62.000 €), retkikuljetuksiin, koulutus- ja kulttuuripalveluihin.

Palvelusetelimenot ylittyivät n. 100.000 €, mutta vastaava säästö saatiin kotihoidontuessa.

Toimintakate

Kts. yllä

6.2 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Lieto-opisto, liikuntatoimi, kirjasto- sekä nuorisotoimi ja kulttuuritoimi olivat mukana lapsiperheitä tukevassa työssä sillä ajatuksella, että ”Perhekeskus olemme me kaikki”. Liikuntatoimi ja kirjastotoimi ovat olleet perhekeskustyössä erityisen aktiivisia lapsiperheitä koskevan toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Koronapandemian aiheuttamat rajoitukset alkoivat näkyä maaliskuussa kaikissa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa; kirjaston lehtisali / omatoimialue oli kiinni ja asiakkaan palveluaikaa rajattiin 15 minuuttiin, ryhmäkokoja ja tilaisuuksien yleisömäärää rajoitettiin ja etäopetusta annettiin mm. opiston kursseilla. Jouduimme perumaan useita tapahtumia ja suunnittelemaan niiden tilalle uusia pandemiarajoitusten lisääntyessä. On hyvä huomioda kuitenkin, että sähköisillä palveluilla tavoitimme myös uusia asiakkaita ja kohderyhmiä.

Vapaa-aikapalvelujen organisaatio uudistettiin kevään 2020 aikana. Organisaatiouudistuksessa vähennettiin esimiestä ja painopiste siirtyi asiakaspalvelutyöhön. Uudistus aiheuttaa vielä tehtäväkuvien hiomista.

Liikuntatoimi painotti erityisesti alle kouluikäisten liikkumista ja perheliikuntaa. Pandemia-aikana ulkoilureitit ovat olleetkin perheiden suosiossa. Liikkuva lukio -hanke jatkui 10/2020 saakka ja Liikkuva Lieto – hanke varhaiskasvatuksessa jatkui 31.12.2020 saakka. Liedon Pallo ja koulutoimi kokeilivat uutena yhteistyömuotona Jokilaakson, Ilmaristen ja Loukisaisten kouluilla jalkapallokerhoa, johon myös iltapäiväkerholaiset osallistuivat. Jalkapallokerho toteutettiin heti koulupäivän jälkeen ja se todettiin hyväksi toimintamalliksi. Koronapandemia lakkautti kerhotoiminnan 3/2020. Kunnanvaltuuston päätöksellä Tarvasjoen uimahallin toiminta lakkautui 1.8.2020 alkaen.

Lietolaiset kulttuurikohteet tuotiin tutuksi kaikille ikäryhmille (kulttuurivirta). Kirjasto suunnitteli uusia palvelupaketteja yhteistyössä koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Lukeva Lieto- hanke oli menestys ja sen vetäjä Toni Puurtinen loi uusia toimintatapoja ja yhteistyökuvioita, jotka jäivät elämään hankkeen jälkeenkin. Kunnanvaltuuston päätöksellä kirjastoauton toiminta lakkautui 1.8.2020 alkaen.

Tarvasjoella nuorisotoimi siirtyi ns. Postilinnasta Tarvasjoen koululle. Se vahvistaa yhteistyötä sekä koulun että koulukirjaston kanssa. Keskusta-alueen nuorisotoimen tiloissa vanhalla kunnantalolla vuoti vesiputki ja toiminnan järjestelyt uudelleen aloitettiin 8/2020. Nuorisotilat eivät ole vielä, tätä kirjoitettaessa, peruskorjattu kuntoon.

Lieto-opiston toiminta keskeytyi koronan takia maaliskuussa ja mm. musiikin yksilöopetusta jatkettiin osittain etäopetuksena. Iltavahtimestari jäi keväällä 2020 eläkkeelle ja vakanssi jätettiin täyttämättä. Opiston 50. työkausi päättyi. Opiskelijapalautetta kerättiin kädentaidoista ja kuvataiteen perusopetuksesta.

Kesän 2020 aikana ilmeni ilkivaltaakin; liikennepuiston wc-tilat poltettiin ja graffitteja maalattiin moniin eri rakennuksiin. Myös kirjastossa oli häiriökäyttäytymistä, johon puututtiin eri tavoin.

Kaiken kaikkiaan koronapandemia näkyi kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa tulojen vähenemisenä, koska valtakunnallisilla rajoituksilla suljettiin vapaa-aikapuolen toimintoja ja peruttiin suunniteltuja maksullisia muita tapahtumia.

Vuosi päättyi joulukuussa kuitenkin valoisasti, sillä kulttuuritoimi järjesti keskustaan ns. joulupolun, mikä toi saadun palautteen perustella runsaasti iloa kuntalaisille.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Tavoitteiden asettelussa huomioitiin Lieto-strategian kriittiset menestystekijät.

Kriittiset menestystekijät vuoteen 2020/2025 (hyväksytty valtuustossa 15.6.2015);

- Lietolaiset yhdistykset, järjestöt ja vapaaehtoiset toimivat aktiivisesti lietolaisten hyvinvoinnin edistäjinä.
- Kunnan keskustan puisto- ja ulkoilualueet houkuttelevat liikkumaan, kokoontumaan ja viihtymään.
- Hyväkuntoiset lähiliikuntapaikat ja kevyen liikenteen väylät ja reitit houkuttelevat liikkumaan yksin ja yhdessä.
- Lieto-opisto toimii aktiivisessa yhteistyössä toisen asteen koulutuksen, yliopiston, järjestöjen ja paikallisten yhdistysten kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMINTA-AJATUS

Vapaa sivistystyö tukee elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittämistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa. Yhteistyötä kehitetään Liedon lukion kanssa.

Kirjaston palvelut tukevat monipuolisesti aktiivista kuntalaisuutta, elinikäistä oppimista ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat edellytykset virikkeelliselle harrastustoiminnalle ja virkistymiselle sekä tukevat perheitä lasten ja nuorten kehityksessä itsenäisiksi, tietoisia ja terveitä valintoja tekeviksi aikuisiksi. Vapaa-aikapalvelut myös lisäävät yhdistysten, seurojen ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä myöntämällä avustuksia.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Lukeva Lieto; - Lukeminen luo hyvinvointia – tieto tuo taitoa	Lukeva Lieto-hanke jatkuu: - Palvelupakettien suunnittelu ja toteutus yhteistyössä kirjaston, koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa	Toteutui.
	Kohti vahvaa aikuisuutta – perhekeskus olemme me kaikki!	Koko vapaa-aikatoimi on aktiivisesti mukana perhekeskuksen sujuvan toiminnan kehittämisessä.	Liikuntatoimi ja kirjastotoimi ovat osallistuneet erittäin aktiivisesti myös perhekeskuksen toimintaa. Kirjasto järjesti Perhekeskuksen kanssa yhdessä Ihanat, kamalat tunteet tilaisuuden, joka keräsi n. 50 kuulijaa.

	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Painopiste laadukkaassa perustyössä. Asiakastytyväisyyskyselyt; - o Kirjaston omatoimialueen käyttö ja toimivuus - o Lieto-opiston kädentaidot - o Lieto-viikon palaute	Koronapandemia keskeytti toimintoja lähes kokonaan. Kirjasto oli suljettuna yli kuukauden keväällä koronarajoitusten vuoksi. Lieto-opiston palaute on käsitelty lautakunnassa.
Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Paikalliset kulttuurikohteet tutuksi ja kulttuuria arkeen ja juhlaan	Liedon kulttuurikohteet tehdään tunnetuksi kaikille kuntalaisille ja kunnassa vieraileville. Ikäihmisten kulttuuriohjelma otetaan käyttöön yhdessä vanhustyön kanssa.	Toteutui.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Liikkuva Lieto Luonnonläheinen Lieto Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liikkuva Lieto – elinvoimaa liikunnasta	Matalan kynnyksen liikuntatoiminta kohdentuu alle kouluikäisiin ja lukioikäisiin sekä perheisiin - yhteistyö seurojen, yhdistysten ja eri hallintokuntien kanssa Jokivarsisuunnitelmaan osallistuminen. Liikunnan olosuhteita edistetään ja uudistetaan hankerahoituksella.	Toteutui. Toteutui. Toteutui siltä osin kuin kunnanhallitus ei ole vähentänyt investointimäärärahoja.
Unelmien pikkukaupunki Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liedon Keskuspuiston hyödyntäminen	Esiintymislavan toteuttaminen puistoon yhteistyössä teknisen toimen kanssa.	Siirrettiin Jokivarsisuunnitelman yhteyteen. Hankerahoitusta on myös haettu perintörahan lisäksi.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen	Harrastus- ja yhdistystoimintaan uusia tuulia Lieto-opisto elinikäisenä kumppanina - pärjääminen muuttuvassa yhteiskunnassa	Yhdistyssuunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2020 aikana. Liedon Pallon ja koulutoimen yhteistyömuodon kokeilun arviointi. Tarvasjoen nuorisotoimintaa toteutetaan koulun tiloissa yhteistyössä kirjasto- ja liikuntatoimen kanssa. Järjestetään yleisiä, yhdistyksiä hyödyttäviä, ajankohtaisia koulutuksia ja luentoja.	Toteutui. Kokeilu toteutui 3/2020 saakka. Toteutui osittain. Toteutui osittain Koronapandemia huomioiden.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta ja arviointi;

- Asiakaspalautteet /-kyselyt
- Lieto-opiston asiakastytyväisyyskysely
- Lieto-viikon palautekysely
- Kirjaston omatoimialueen käyttäjäpalaute
- Talouden ja toiminnan suoritteiden seuranta kuukausittain
- Kuukausittainen talousseuranta / toteumaraportti ennusteineen
- Avustusten myöntämisen yhteydessä seurataan / valvotaan avustusten vastikkeellisuutta
- Seurafoorumissa seurojen ohjeistaminen

Riskit;

Suurin riski on mahdolliset sisäilman aiheuttamat äkilliset muutosvaikutukset toiminnalle, josta seuraa herkästi henkilöstöriskejä sairauspoissaolojen ja heikentyneen työhyvinvoinnin muodossa (esim. vanha kunnantalo / nuorisotila).

Tarvasjoen liikuntakeskuksen (Tarvashovi) tilat tulee pitää nykyvaatimusten mukaisena, niin kauan aikaa kunnes uusi liikuntatila valmistuu; Uutena asiana on se, että ostopalvelusiivouksesta on tullut myös sisäilmaoireilua koskeva ilmoitus.

Ajantasainen tilaselvitys ja tilojen yksikkökustannustiedot puuttuvat edelleen toiminnan suunnittelua tukemaan.

Sopimusten laatimiseen ja valvontaan tulee kiinnittää aina erityistä huomioita. Yhteistyötä on tiivistettävä tilapalvelujen kanssa, siten että kysyntä ja palvelu kohtaavat. Ruskan kiinteistö on kallis käyttökustannuksiltaan mm. liikuntatoimelle.

Sote -uudistuksen vaikutus ennaltaehkäisevään toimintaan ja aikataulu eivät ole tiedossa (yhdyspinnat, ennaltaehkäisevä toiminta). Tällä hetkellä viritellään valtakunnassa jälleen uutta mallia. Liedossa vapaa-aikapuoli on ollut mukana oman kunnan perhekeskustoiminnan kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön vaihtuvuus vaikeuttaa suunnitelmallista yhteistyötä sosiaalipalvelujen, perhepalvelujen, varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja nuorisotoimen sekä etsivän nuorisotyön välillä.

Ikäihmisten määrän lisääntyessä ja lasten määrän pienentyessä opiston kurssitarjonnan määrä voi supistua.

INVESTOINNIT

- Pahkamäen koulun ns. Kaapon kenttä valmistui v. 2020
- Keskuspuiston areena / esiintymislava (perintörahalta) v. 2020: Esiintymislavan osalta kunnanhallitus käsitteli asiaa 8/2020, siirrettiin ns. Jokipolku-suunnitelmaan
- Järvikodon päiväkodin ja Ilmaristen koulun leikkivälineiden hankinta / päivitys sekä Tarvasjoen esikoulun pihavälineiden tarkistus v. 2020 (toteutui päivityksen osalta)
- Tarvasjoen koulun liikuntasali, omarahoitusvaihtoehto- ja koulun parkkipaikat, suunnittelu 2020, toteutus 2021
- Lietohallin kuntosaliin oma sisäänkäynti (ovi, tuulikaappi ja kulunvalvonta), hankkii hintansa 5 v. aikana, toteutunee vasta tulevina vuosina

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	458	0	458	321	-137	-30 %
Toimintamenot	-3 900	0	-3 900	-3 305	595	15,3 %
Toimintakate	-3 442	0	-3 442	-2 985	457	13,3 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-130	-130	-100 %
Tilikauden tulos	-3 442	0	-3 442	-3 115	327	9,5 %

Toimintatuotot

Koronapandemia vaikutti voimakkaasti vapaa-aikapalveluihin, kun toimintoja jouduttiin rajaamaan ja sulkemaan kokonaan. Tulot pienenevät liikuntapaikkatuotoissa, nuoriso- ja kulttuuritoimen tapahtumamaksuissa ja Lieto-opiston kurssimaksuissa.

Toimintamenot

Menojen supistumiseen vaikutti eniten Tarvasjoen uimahallin ja kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen 1.8.2020. Organisaatiouudistus toi osaltaan säästöjä. Lisäksi menot supistuivat, kun pandemian vuoksi toimintoja jouduttiin laskemaan alas.

Toimintakate

Kts yllä.

Kulttuuripalvelut

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Lieto-opiston rehtori Risto Suominen, vs. palvelupäällikkö Sirpa Suomela, vapaa-aikapalveluiden vastaava Helinä Nuutinen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Vapaa sivistystyö tukee elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Kirjaston palvelut tukevat monipuolisesti aktiivista kuntalaisuutta, elinikäistä oppimista ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat edellytykset virikkeelliselle harrastustoiminnalle ja virkistymiselle sekä tukevat perheitä lasten ja nuorten kehityksessä itsenäisiksi, tietoisia ja terveitä valintoja tekeviksi aikuisiksi. Vapaa-aikapalvelut lisäävät yhdistysten, seurojen ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä myöntämällä avustuksia.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Tarvasjoen uimahalli ja kirjastoautotoiminta lakkautettiin 1.8.2020.

Vapaa-ajanorganisaatiota uudistettiin.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Kulttuuripalvelut	TP 2019	TA 2020	1-12 Tot. 2020	Käyttö %	1-12 Tot. 2019	Vrt 2019 / 2020 %
Asukasluku	20 011	20 250	20 150	99,5 %	19 994	0,8 %
Lieto-opisto						
Opiston peittävyys	10,50 %	9 %	9,20 %	102,2 %	10,50 %	-12,4 %
Tot. Oppitunnit	9 076	9 500	6 314	66,5 %	9 076	-30,4 %
€/oppitunti netto (ilman valt.os.)	54,02 €	56,31 €	74,97 €	133,1 %	54,02 €	
Kirjasto						
Aukioloaika h	8 925	8 676	5 537	63,8 %	8 925	-38,0 %
€ /asukas	47,63 €	49,02 €	42,38 €	86,4 %	47,63 €	-11,0 %
Aineistokulut €	145 491 €	146 047 €	102 693 €	70,3 %	145 491 €	-29,4 %
Aineistokulut € / asukas	7,28 €	7,21 €	5,10 €	70,7 %	7,28 €	-30,0 %
Liikunta						
Liikuntatoiminnan osallistujat	29 425	30 000	15 286	51,0 %	29 425	-48,1 %
Siitä erityisryhmien kävijämäärä	16 366	16 200	9 820	60,6 %	16 366	-40,0 %
Siitä uimahallin kävijämäärä	11 263	11 000	3 906	35,5 %	11 263	-65,3 %
€ / asukas	73,68 €	75,56 €	65,11 €	86,2 %	73,68 €	-11,6 %
Nuoriso				0,0		
kävijämäärät	10 507	12 500	4 907	39,3 %	10 507	-53,3 %
€/alle 29-vuotiaat (nuorisotoimi) netto	43,64 €	42,50 €	34,57 €	81,3 %	43,64 €	-20,8 %
Kulttuuri						
kävijämäärät	14 659	12 500	13 248	106,0 %	14 659	-9,6 %

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	458	0	458	321	-137	-30 %
Toimintamenot	-3 900	0	-3 900	-3 305	595	15,3 %
Toimintakate	-3 442	0	-3 442	-2 985	-457	13,3 %

Toimintatuotot

Koronapandemia vaikutti voimakkaasti vapaa-aikapalveluihin, kun toimintoja jouduttiin rajaamaan ja sulkemaan kokonaan. Tulot pienenevät liikuntapaikkatuotoissa, nuoriso- ja kulttuuritoimen tapahtumamaksuissa ja Lieto-opiston kurssimaksuissa.

Toimintamenot

Menojen supistumiseen vaikutti eniten Tarvasjoen uimahallin ja kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen 1.8.2020. Organisaatiouudistus toi osaltaan säästöjä. Lisäksi menot supistuivat, kun pandemian vuoksi toimintoja jouduttiin laskemaan alas.

Toimintakate

Kts yllä.

7 Tekniset palvelut

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos 31.5.2020 saakka, toimialajohtaja Anne Ahtiainen 1.6.2020 alkaen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisen lautakunnan vuoden 2020 talousarvio toteutui pääosin arvioiden mukaisesti. Toiminta on osittain sen luontoista, että vuosittaisilla sääolosuhteilla ja lämmönvaihteluilla on merkittävä vaikutus talouden toteumaan. Vuosi 2020 oli poikkeuksellisen lämmin ja siten myös vähäluminen, joten auras- ja hiekotuskustannukset sekä lämmitys- ja sähkökustannukset sekä esim. jääkenttien jäädytyskustannukset jäivät arvioitua pienemmiksi. Myös COVID-19 vaikutti teknisen osaston kustannuksiin. Osittainen tilojen sulkeminen ja kevään 2020 etäkoulu vaikuttivat etenkin puhtaus- ja ruokapalvelujen toimintaan. Kaiken kaikkiaan vuosi oli hyvin poikkeuksellinen, alkuvuoden ongelmat taloushallintaohjelmistojen käyttöönotossa ja sen aiheuttamat viiveet taloudenseurannassa, organisaatiomuutos ja siihen liittyvät yt-neuvottelut ja henkilöstövaihdokset toivat haasteita talouden hallintaan vuoden aikana. Keskuskoulun sisäilmaongelmat, kuntotutkimukset ja erilaisten korjausvaihtoehtojen tutkiminen ja kustannusarviot sekä mahdollisen uuden koulun rakennuskustannusten arviointi vei myös paljon resursseja.

Vuoden 2020 investoinnit liittyivät tilapalveluissa Ilmaristen koulun sisäilmateknisiin korjauksiin, Järvikodon päiväkodin ilmanvaihtokorjauksiin, kunnantalon hissien korjaukseen ja ilmastointikoneen vaihtoon sekä terveyskeskuksen korjaukseen. Infrapalveluiden puolella suurimmat investoinnit liittyivät Kehätien nelikaistaistamisen yhteydessä tehtäviin rinnakkaisteluihin, kuten Tuulissuontien ja Länsi-Avantintien jatkeeseen ja Avantin kiertoliittymän toteuttamiseen. Lisäksi Talviniityn uusi asuinalue saatiin valmiiksi Vt 10 risteysmuutoksia lukuunottamatta.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Strategia on toteutunut pääosin lautakunnan sitovien tavoitteiden ja kriittisten menestystekijöiden mukaisesti. COVID-19 on vaikuttanut henkilöstöön liittyvien tavoitteiden toteutumiseen merkittävästi.

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja, Anne Ahtiainen

TOIMINTA-AJATUS

Tekninen lautakunta tuottaa Liedon kunnan asukkaiden, yritysten ja kunnan omien toimintojen tarvitsemat yhdyskuntatekniset – ja toimitilapalvelut tehokkaasti ja taloudellisesti yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa siten, että palvelujen käyttäjät ovat tyytyväisiä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus - Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen	Osallistutaan MAL-hankkeisiin, VT 10 parantaminen Avantin / Tuulissuon liikenteen parantamishankkeet Kehätien parantamishanke	Vt 10 Satteenmäen alikulkutunnelin valmistuminen Kehätien rinnakkaisteiden toteuttaminen. Avantin kiertoliittymän toteutuminen
	Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis suunnittelu ja yhteistyö Viheralueiden, puistojen, leikkipaikkojen ja ulkoliikunta-alueiden jatkuva kehittäminen	Tehokkaat infrapalaverit, joihin osallistuu kaavoituksen, rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja kunnallistekniikan edustajat. Laaditaan leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma Jokirannan alueen valmistuminen virkistysalueeksi.	Infrapalaverit toteutuneet suunnitellusti syyskaudella, lisäksi on pidetty erillispalavereja kaavoitusohjelmaan liittyen. Suunnittelu jatkuu jokirannan osalta Jokirannan alueella sijaitsevan Annan tuvan alue on rakennettu virkistysalueeksi.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Liikkuva Lieto! -Luonnonläheinen Lieto!	Sisäliikuntapaikkojen toimintakunto	Suunnitelmallinen ylläpito / käyttäjäpalaute	Puutteita ja vikoja on korjattu käyttäjäpalautteiden mukaisesti, COVID-19 sulki sisäliikuntapaikkoja vuoden aikana

Talouden ja toiminnan kehitys - Kerralla kuntoon ! -Kulut kurissa- ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous - Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	Hankesuunnitelman mukainen toteutus. Hankkeiden jälkiseuranta. Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sesti Koulutuksiin osallistuminen Työhyvinvointikyselyn tuloksien läpikäyminen ja kehittämistoimenpiteiden valitseminen ja niiden toteutumisen seuranta Omatoimiseen liikuntaan ja työkyvyn ylläpitoon kannustaminen	Investoinnit ovat toteutuneet pääosin suunnitelmien mukaisesti. Henkilöstön kehityskeskustelut on pääosin pidetty. COVIS-19 vaikutti myös kehityskeskustelujen pitämiseen. Organisaatio-muutoksen yhteydessä on tarkistettu etenkin toimistipalveluhenkilökunnan toimenkuvia. Koulutuksiin on osallistuttu merkittävästi vähemmän kuin oli budjetoitu, koska koulutuksia ja seminaareja peruttiin COVID-19 johdosta.. Koko henkilökunnan yhteiset koulutus / tyhy- päivät peruttiin. Henkilöstölle on annettu kulttuuri- ja liikuntaseteleitä omatoimisen liikunnan ja työkyvyn ylläpitoon.
--	---	--	---

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Investointien osalta vuosittaisena riskinä on, että varattu määräraha ei riitä hankkeen toteuttamiseen. Asia johtuu rakentamisen kustannustason yleisestä kohoamisesta. Lisäksi hankesuunnitelmat usein muuttuvat rakentamisen aikana. Muutokset joudutaan pääosin teettämään lisätöinä. Henkilöresurssien puute on aiheuttanut kilpailutusten aikataulutusergelmiin ja myös osin talousarviossa arvioitujen kustannusten nousuun.

INVESTOINNIT

Investoinnit esitetään erillisessä investointien toteumaraportissa.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma ¹	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	16 186	0	16 186	16 029	-157	-1 %
Toimintamenot	- 16 838	0	-16 838	-16 573	266	1,6 %
Toimintakate	-652	0	-652	-543	109	17 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-1 040	0	-1 040	-4 923	-3 883	-373 %
Tilikauden tulos	-1 692	0	-1 692	-5 466	-3 774	-223 %

Toimintatuotot

Tuottojen toteuma oli talousarvion mukainen

Toimintamenot

Menojen toteutuivat kokonaisuudessaan lähes talousarvion mukaisesti. Alitus johtui henkilöstökulujen alittumisesta (toteuma 93,7 %). Lisäksi myös palveluiden ostot hieman alittuvat.

Toimintakate

Toimintakateen muutos johtui siitä, että tuotot alittuivat hieman ja myös menot alittuivat.

Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto

Toimialajohtaja Anne Ahtiainen

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulostyöntekijöille. Hallinnon alaisuudessa toimiva työpaja järjestää työvoimaa ja kuljetuspalveluita teknisen lautakunnan tulostyöntekijöille.

¹ Teknisen lautakunnan toteumaan on kirjattu teknisen lautakunnan toimintakertomuksen käsittelyn (§ 21 3.3.2021) jälkeen varaus Liedon Veden tulosalueelle noin 146.000 euroa Turun Seudun Vesi Oy:n laskutuksen oikaisuun ja välimiehen välitystuomioon 13.3.2020 liittyen.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan ja laskutuksen järjestäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja panee päätökset täytäntöön. Työpaja on sisäinen kustannuspaikka, jonka avulla henkilöstön ja kuljetuspalvelujen kustannukset kohdennetaan eri rakennus- ja kunnossapitokohteille.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Organisaatiomuutoksen yhteydessä perustettiin toimistopalveluiden ryhmä, johon kuuluu sihteerit ja toimistotyöntekijät sekä teknisten palveluiden että kuntakehityksen toimialalta. Samalla lakkautettiin kaksi sihteerin vakanssia. Organisaatiomuutoksen yhteydessä tekniselle toimialalle tuli oma toimialajohtaja, joka aloitti 1.6.2020. Toimialajohtaja tekee osastolle 50% työajasta.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Teknisen lautakunnan muutokset	16	16	18	+ 2

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	1 163	0	1 163	1 160	- 3	-1 %
Toimintamenot	-1 679	0	-1 679	- 1 791	+ 55	+6,6 %
Toimintakate	-515	0	-515	-613		

Toimintatuotot

Tuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti

Toimintamenot

Menojen ylitys johtuu lähinnä siitä, että ICT- kuluihin on kirjattu vuoteen 2021 kuuluva lasku. Vuoden 2021 menot ovat vastaavan summan pienemmät.

Toimintakate

Toimintakatteen poikkeama johtui edellä mainituista syistä

Toimitilapalvelut

Toimitilapäällikkö Marko Tähtinen

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylläpito- ja kunnossapitopalvelut

Toimitilapalvelut huolehtii kunnan hallussa olevien rakennettujen kiinteistöjen isännöinti, kunnossa- ja ylläpidosta ja investointihankkeista. Turvalliset ja terveelliset tilat on kiinteistönpidon lähtökohta. Kiinteistönhoidossa hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti sähköisiä järjestelmiä kuten huoltokirjaa. Kiinteistöpäivystys on saatu toimimaan luotettavasti. Tarpeettomista tiloista on luovuttu. Tilojen käyttöasteeseen pyritään pitämään korkeana.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota kiinteistöjen sisäilmaolosuhteiden seurantaan uusimalla vanhentuneita taloautomaatiojärjestelmiä. Uudis- ja peruskorjausrakentamisessa siirrytään mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviin ratkaisuihin.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Toimitilapalvelut tarjoaa työnohjo –ja kustannuslaskenta-apua sosiaali- ja vammaispalveluiden asiakkaille asuntojen korjaushankkeisiin.

Toiminnan muutokset:

- Kiinteistönhoidon mitoitus on valmistunut. Osa kiinteistönhoidon työsuoritteesta toteutetaan ostopalveluna.
- Huoltosopimukset pääosin käyty läpi. Kustannuksia saatu alemmas ja huoltosisältöjä paremmiksi
- Kiinteistöjen kameravalvontaa laajennettu uusien kohteiden osalta
- Huoltokirjan tehokasta käyttöä jatketaan. Kiinteistönhoidon kausityömääräykset jaetaan sähköisenä
- Projektipankin käyttöä lisätty, jolla saavutettu dokumenttien hallintaa selkeyttä
- pienhankemääräraha muutettu yhteiseksi
- Kunnossapidon ja hallinnon harjoittelijoiden käyttöä jatketaan kesän ajaksi. Kokemukset harjoittelijoiden käytöstä ovat olleet erittäin positiivisia.
- Henkilökunnan ammattitaidon kehittämiseen jatketaan
- Yhteistyötä lähikuntien kanssa jatketaan ja edelleen kehitetään.
- Tarpeettomista kiinteistö on luovuttu, Tarvasjoelta, Postilinna nuorisotalo, kunnantalo sekä Lääkäritalo
- Tonttimaiden ostojen yhteydessä kunnan haltuun siirtyi muutamia rakennuksia, jotka pääosin olivat heikkokuntoisia

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Kiinteistöjen lukumäärät	90	90	89	
Huollettavat kiinteistöneliöt	71 000	71 000	64 250	

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	4 559	0	4 559	4 572	+ 13	+ 0,2 %
Toimintamenot	- 3 623	0	-3 623	-3 727	+ 103	+ 2,8 %
Toimintakate	935	0	935	864		+ 7,6 %

Toimintatuotot

Tuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Toimintamenot

Menojen toteuma 102,2 % eli käytännössä talousarvion mukainen. Ylitys johtui lähinnä rakennusten ja alueiden kunnossapitomäärärahojen ylittymisestä.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma 90,3 %.

Ruokapalvelut ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut huolehtii toimialansa palvelujen toteuttamisesta Liedon kunnassa. Lisäksi organisaatio vastaa entisen Härkätien kuntayhtymän puhtauspalveluiden järjestämisestä. Toimintaa kehitetään järjestelmällisesti ja kustannustehokkaasti, Liedon kunnan palveluksessa työskentelevän osaavan ja motivoituneen henkilöstön toimenpitein. Toiminta perustuu päivitettyihin palvelusopimuksiin. Ruoka- ja puhtauspalvelut on organisaatiomuutoksen yhteydessä jaettu omiksi tulosalueikseen, mutta ovat vielä taloushallinnossa tilapalveluiden alla vuoden 2020 loppuun.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN - RUOKAPALVELU

Covid-19 toimenpiteet heikensivät merkittävästi ruokapalvelun toimintatuottoja.

Kuntaliitto on 9.11.2020 ohjeistanut: Kunnista on tullut Kuntaliittoon kysymyksiä siitä, miten koronasta tukipalveluille aiheutuneet tappiot raportoidaan taloustilaston tehtävä- ja palveluluokilla. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa ateriapalveluista on syntynyt kuluja, vaikka aterioita ei ole kouluille tarvinnut valmistaa ja toimittaa. AURA-käsikirja ohjeistaa tasaamaan tukipalveluissa syntyneen yli- ja alijäämän varsinaisille palveluille tilivuoden päätteeksi, mikäli vääristymä on olennainen.

Tukipalveluluokan tuottoja ja kuluja ei huomioida valtionosuuspohjan varsinaisten tehtävien/palveluiden tapaan. Tukipalveluiden tuottojen ja kulujen raportointi tukipalveluluokalla kohdistamatta niitä edelleen varsinaisille palveluille aiheuttaa siis kuntien valtionosuuksien pienentymistä tulevaisuudessa.

Valtionosuuksien, AURA-ohjeen ja vertailukelpoisuuden näkökulmasta on suositeltava tapa raportoida em. syntyneet kulut varsinaisilla tehtävä- tai palveluluokilla tukipalveluluokan sijaan.

Yhteenveto ruokapalvelujen tulosityksikön talouden toteumasta 2020 ennen koronavaikutusten tasaamista:

	TA 2020	Toteuma 2020	Ero
Toimintakate	11 103	-221 591	-232 694
Sisäiset myyntituotot	3 585 598	3 125 320	-460 278

Ateriaveloitukset on kirjattu vuoden 2020 aikana toteutuneisiin suoritteisiin perustuen. Ruokapalvelujen vuoden 2020 tappio on jäänyt selvästi sisäisten tuottojen vähentymistä pienemmäksi. Ruokapalvelut on pystynyt sopeuttamaan kustannuksiaan ja näin tilaaville yksiköille allokoitava tappio jää sisäisten veloitusten talousarviopoikkeamaa pienemmäksi.

Normaalivuonna ruokapalvelujen tulosityksikön toimintakatteeksi jää ulkoisen myynnin kate. Vuoden 2020 osalta on arvioitu, että ulkoisen myynnin katteeksi on jäänyt 15%. Kun ulkoista myyntiä on kertynyt vuonna 2020 187 539 euroa, katetta on ulkoisesta myynnistä jäänyt laskennallisesti 28 131 euroa. Tilaaville yksiköille allokoitava tappio: -249 131 euroa; allokoidaan tilaaville yksiköille 250 000 euroa.

Koronasta aiheutunut toimintojen alasajo ja sisäisten myyntituottojen jääminen tämän vuoksi talousarviota pienemmäksi on kohdistunut varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintoihin ja lisäksi Sosiaali- ja terveyspalveluissa Ruskan toimintaan. Olennaisuuden periaatetta noudattaen päivähoiton + esiopetuksen kustannuspaikkoja käsitellään yhtenä kokonaisuutena ja peruskoulujen kustannuspaikkoja käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että näiden osalta allokoitavaksi tuleva summa on jaettu kustannuspaikoille TA 2020 lukujen suhteessa. Kohdistuksen jälkeen ruokapalvelun toimintakate on 28 808 euroa ylijäämäinen.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Ateria suoritehinta				
- koulu, varhaiskasvatus	2,62 €	2,56 €	2,56 €	
- hajautettu	3,34 €	3,34 €	3,34 €	
- keskitetty	3,52 €	3,52 €	3,52 €	
-kotipalvelut		3,94 €	3,94 €	
Suoritteet				
– varhaiskasvatus, koulu	991244	959554	801256	-16,5%
– hajautettu jakelu	193184	190722	168100	-11,9%
– keskitetty jakelu	58583	56984	59673	+4,7%
– kotipalveluateria	26917	44033	39392	-10,5%

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	3 895	-		3 576	-319	-8,2
Toimintamenot	3 884	-		3 547	-337	+8,7
Toimintakate	+11			+29	+18	+163%

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN PUHTAUSPALVELUT

Covid-19 aiheuttamat vaikutukset puhtauspalveluissa olivat odotettua pienemmät. Puhtauspalvelut lisäsi henkilöstöä tepa-yksiköissä niin, että normaalin päivävuoron lisäksi kohteissa toimi ns. välivuorolainen ja viikonlopputyöntekijä.

Pääterveysasemalle lisättiin myös yksi työntekijä hoitamaan korona vastaanoton siivousta sekä muita covid-19 siivousohjeistukseen kuuluvia töitä. Terveyspalveluihin siirtyi puhtauspalveluista maaliskuussa kolme henkilöä. Tämän mahdollisti se, että koulut siirtyivät samaan aikaan etäopiskeluun. Normaaliin toimintaan tepa-yksiköissä palattiin elokuun lopulla. Terveyspalveluissa on edelleen lisämiehitys.

Puhtauspalvelun henkilöstökulujen toteutuma oli - 91 187€ ja puhtaanapito- ja pesulapalvelujen toteutuma - 22 108€. Henkilöstökulujen pienempään toteutumaan syynä on osaltaan se, että tällä hetkellä sijaisten saatavuus on suuri ongelma. Sekä ruoka- että puhtauspalvelualojen rekrytointitilanne on ollut jo pitkään heikko koko Turun seudulla. Työntekijöiden saatavuus vakituisiin avoinna oleviin vakansseihin on vielä onnistunut, vaikka hakijoiden määrä onkin ollut huomattavan pieni (n. 5-12 hakemusta/ vakanssi). Sijaisten rekrytoiminen on todellinen haaste, mikä aiheuttaa vakituisen henkilöstön väsymisen ja jo vähenemässä olleen sairastavuuden lisääntymisen.

Puhtauspalvelun toimintakate jäi ylijäämäiseksi 138 339 euroa.

PUHTAUSPALVELUT

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 169			2 179	+10	+0,46
Toimintamenot	2 146			2 041	+105	+4,89
Toimintakate	+22			+138		

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TA 2019	TP 2020	TA 2021
Kiinteistöjen lukumäärät	53	50	50
Siivottavat neliöt	70 628	71 064	70564
laskennallinen €/ m2/ v (sisältää oheispalvelut)	30,65	28,72	30,42

INFRAPALVELUT

Kunnallistekniikkapäällikkö Henna Paajanen 27.10.2020 saakka, vesihuoltopäällikkö Aki Teini 28.10.2020 alkaen (oto).

TOIMINTASUUNNITELMA

Infrapalvelujen tehtävänä on vastata liikenneväylien kunnossapidosta, virkistysalueista, liikuntapaikoista sekä kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Lisäksi vastuualueeseen kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus, maankaatopaikan ylläpito, kunnan yksityistieasiat sekä jätehuoltotehtäviä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Infrapalvelut koostuu kunnossapidosta, puistotoimesta, liikuntatoimesta sekä rakennuttamis- ja suunnitteluosastosta. Liedon Vesi toimii sen rinnalla omana taseyksikkönä. Yhteistyö tiivistä mm. kaavoituksen, rakennusvalvonnan sekä ympäristönsuojelun kanssa. Seudullinen yhteistyö ELY:n ja lähikuntien kanssa koskien liikennettä: MAL-sopimusten tavoitteiden toteutuminen.

Infrapalvelut vastaa kunnan yleisistä alueista (kadut, puistot, leikkialueet, viheralueet, lähivirkistysalueet, torit) ja maa- ja metsätiloista sekä kunnallistekniikan investointien ja kunnossapitopalveluiden toteuttamisesta. Infrapalvelut vastaa myös hylättyjen ajoneuvojen sekä kaivu-, sijoitus- ja käyttöluvien viranomaistehtävistä. Kaivu- ja sijoitusluvat myönnetään ja laskutetaan jatkossa sähköisen järjestelmän kautta.

Uutena vakanssina on perustettu ja täytetty rakennuttajainsinöörin vakanssi. Kunnallistekniikan urakoiden valvonta ja turvallisuuskoordinaattoritehtävät hoidetaan jatkossa pääosin itse.

Uudessa organisaatiossa on infrapalvelujen oma suunnitteluinsinöörin vakanssi, joka on tarkoitus täyttää v. 2021. Organisaatiouudistuksen myötä edellinen suunnitteluinsinööri siirrettiin kuntakehityksen toimialan alle. Osa kunnallistekniikan suunnittelusta tilataan konsulteilta.

Kunnallistekniikan tärkeimpiä toteutuskohteita v.2020:

- Avantin liikenneympyrä
- Tuulissuontien parantaminen + kevyenliikenteenväylä
- Pääskyntie – Luolakalliontie
- Talviniityn optiourakan valmistuminen
- Länsi-Avantintie sekä Tuulissuontien jatko Pukkilaan saakka
- Henttalankuja
- Pohjoisrinteentie
- Elmonpolku
- Riippusillan korjaus

Kunnossapito:

- Hulevesiviemärin kuntokartoitus: Nuolemo, Jokila, Asema. Työ jatkuu v.2021.
- Kunnossapitoasfaltointeja, uusia asfalttikohdeita sekä vanhojen paikkauksia toteutettu eri puolilla kuntaa.
- Carunan taajamahanke: kunta mukana valaistuksen osalta, työ jatkuu v.2021
- Kadunpito päätökset Länsi-Avantintien ja Tuulissuontien jatkeen osalta.
- Uusittu katuvalokeskuksia sekä uusia led-valaisimia; vanhentuneita ohjausyksiköjä korvattu automaattisilla ohjausyksiköillä jotka mahdollistavat valaistuksen etäohjauksen, käytössä myös liikuntapaikoilla. Lisäksi painonapit kentille (tarvittaessa valot päälle 2 h /kerrallaan)
- Uusien alueiden katuvalaistukset
- Uusi tieliikennelaki: aloitettu vaihtamaan uusia liikennemerkkejä, työ jatkuu v.2021
- Yritysopestemerkit Avanti ja Avanti II – alueille / Avantin Kehitys

Liikuntatoimi:

- Ulkoiluratojen kunnossapitopinnoitukset jatkuvat: Ilmarinen tehty, Loukinaisten ulkoilurata pinnoitettu + puru hiihdettävälle osalle osittain tehty, työ jatkuu v.2021
- Keskuskentän uusi ajanottokoppi + portaat
- Keskuskentän pinnoitteen vaurioiden katselmus pidetty, asian käsittely kesken
- Beach Volley-kentän kunnostaminen
- Luontopolkujen tilanne, korjaustoimenpiteiden selvitys käynnissä
- Liikuntapaikkojen tilan selvittäminen (kunnossapitoluokitus) aloitettu, jatkuu v.2021
- FrisbeeGolf-ratojen käyttö lisääntynyt huomattavasti Covid19-pandemian vuoksi; metsät, puut ja aluskasvillisuus kärsii, myös roskaaminen iso ongelma
- Maastopyöräradan uuden paikan etsiminen
- Liikuntapaikkojen hoitajan vakanssi täytettiin määräaikaisena oppisopimuskoulutuksena.

Puistotoimi:

- Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämisen yhteistyötä jatketaan eri toimijoiden kanssa (toimitilapalvelut, sivistyspalvelut, liikuntapalvelut). Toimintakeskuksen kasvillisuus siirtyy kunnan hoidettavaksi (kasveja 350 kpl). Aikaisemmin mm. Taatilan koulun sekä Kisakallion koulun kasvillisuus siirtyi puistotoimen hoitovastuulle.
- Aloitettiin viheralueiden kunnossapitoluokituksen päivitys (valtakunnallinen RAMS 2020), työ jatkuu v.2021 mm. hoito-ohjeiden osalta.
- Leikkivälineiden ja varusteiden (962 kpl) vuosittaiset kuntokartoitukset tehty (Lappset Oy). Näiden perusteella v. 2021 käyttösuunnitelmassa huomioitu korjaustoimenpiteet sekä hankinnat.
- Matonpesupaikkoja lakkautettiin 2 kpl lautakunnan päätöksellä (Loukinainen, Pokkola)
- Metsänhoitosuunnitelman laadinta kesken, istutuksia sekä maisemaniittyjä 3 kpl eri puolille kuntaa
- Metsänhoidossa sitouduttu jatkuvan kasvatuksen strategiaan
- Tarjan puiston toteutus, Penninkujan ja Virolan leikkipuistojen kunnostus, Tarvasjoen eskarin leikkikentän kunnostus tehty
- Viheralueiden hoitajan vakanssi täytettiin, lisäksi oppisopimuksella yksi henkilö

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Puistot ja viheralueet (m ²)		182 800	182 800	
Metsät (ha)		750	750	
Katuvalaisimien lukumäärä (kpl)		5100	5100	
- uusia / vuosi (kpl)		150	150	
- uusittu / vuosi (kpl)		150	150	
Liikenneväylät				
- kevytväylät (km)	50	55	55	
- kadut (km)	106	110	110	
Yksityistiet, avustusraha (€)				
- Keskimääräinen		148 000	148 000	
- kunnossapitoavustus (€/km)		430 ... 500	430 ... 500	
Liikuntapaikkojen määrä (kpl)		92	92	
- henkilöstö		2,7	2,7	
Leikkipuistojen määrä (kpl)	38	39	39	
Leikattavia nurmialueita (m ²)		270 000	270 000	
Hulevesiviemäreitä (km)		133	136	

TALOUS

EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	100 465	0	100 465	107 788	+ 7 323	+ 7,3
Toimintamenot	- 2 070 157	0	- 2 070 157	- 2 228 791	- 158 634	- 7,7
Toimintakate	- 1 969 692	0	- 1 969 692	- 2 121 003	- 151 311	-7,7

Toimintatuotot

Lievä kasvu johtui maavuokratulojen kasvusta.

Toimintamenot

- henkilöstökulut jäi alle n. 113 000 € talousarviosta (- 22,8%)
- palvelujen ostot kasvoi n. 114 000 € (+10,4%)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat kasvoi n. 156 000 € (+ 51,5%)
- Avustusten toteutuma jäi n. 9 000 € alle suunnitellun (- 6,0%)
- Muut toimintakulut kasvoi n. 10 000 € (+ 37,8%)

Toimintakate

Toimintakate huononi n. 151 000 € menojen kasvun johdosta.

Liedon Vesi

Vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle. Talousvedestä otetaan 3 kpl verkostonäytteitä kahden viikon välein, sekä lisäksi TSV Oy ottaa vesinäytteitä viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset ovat nähtävillä Liedon Veden internet-sivuilla.

Talousvesi ostetaan TSV Oy:ltä. TSV Oy:ltä ostettua talousvettä johdetaan myös Tarvasjoen kuluttajille lukuun ottamatta Tarvasjoen pohjoisosaa, jonne talousvesi ostetaan Parravahan Vesi Oy:ltä. Omana toimintana hoidetaan jakeluverkostoa ja tehdään uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni, eli ylävesisäiliö. Omana toimintana hoidetaan kunnan vesijohto- ja viemäriverkostoa sekä pumppaamoita.

Jätevedet johdetaan viemäriverkoston läpi Kaarinan kaupungin rajalle ja siitä edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolan kalliopuhdistamoon. Jätevesien mittaus tapahtuu virtausmittauskaivossa kunnan rajalla.

Liedon Vesi perii liittymismaksua kiinteistöiltä kiinteistön käyttötarkoituksen, laajuuden ja palveluiden käytön perusteella. Asiakkailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan.

Aura - Liedon asema siirtoviemäri valmistui v.2015 ja Marttila-Tarvasjoki-Lieto siirtoviemäri valmistui v.2017. Ko. kuntien jätevedet johdetaan Liedon viemäriverkoston kautta Kakolan kalliopuhdistamolle. Kuntien rajoilla on virtausmittaus, jonka perusteella jätevesien määrä ja laatu mitataan. Auran ja Marttilan kuntien kanssa on tehty johtamissopimus, jonka perusteella Liedon Vesi perii jätevesien johtamisesta verkostonsa läpi maksua. Turun Seudun Puhdistamo Oy laskuttaa Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnilta.

Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden siirtomaksua Saukonojan vesihuolto-osuuskunnalta. Saukonojan vesihuolto-osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vesijohtoverkoston pumpattiin vettä keskimäärin 3 138 m³/d. Isoja runkolinjaan kohdistuvia putkirikkoja oli 2 kpl ja pieniä 4 kpl.

Fluidit Oy:n laatiman Liedon vesijohtoverkoston mallinnuksen avulla vesijohtoverkosto on jaettu piireihin, joihin on tarkoitus asentaa virtaus- ja painemittaus. Tarkoitus on hyödyntää saatua tietoa mm. vesitaselaskentaan ja vuotojen paikallistamiseen/havaitsemiseen.

Yliskulma–Tarvasjoki –yhdysvesijohto ja siihen liittyvä Liedonperän paineenkorotusasema otettiin käyttöön elokuussa 2018. Talousvesi johdetaan suurimpaan osaan Tarvasjokea Liedon suunnasta. Tarvasjoen vedenkulutus on n. 250 m³/vrk. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi ostetaan edelleen Parravahan Vesi Oy:ltä (n. 60 m³/vrk ⇒ 22 000 m³/vuosi).

Pöytyän ja Tarvasjoen (Lieto) rajalla olevat talousveden mittauspisteet uusittiin ja liitettiin kaukovalvontaan. Jatkossa Parravahan Vesi Oy laskuttaa talousveden johtamisen virtausmittareiden perusteella. Automaatio mahdollistaa myös poikkeustilanteissa varavesiyhteyden avaamiset.

Tarvasjoen vesitornille tehtiin kuntotutkimus/kartoitus elokuussa 2018. Raportin perusteella tehtiin korjaussuunnitelmat sekä kustannusarvio. Saneeraus on tarkoitus toteuttaa v. 2021 aikana.

Liedon Vesi teki kesäkuussa 2019 Digita Oy:n kanssa sopimuksen LoRa-verkon käyttöönotosta Liedon kunnan alueella. Tämä mahdollistaa mm. etäluettavien vesimittareiden tiedonsiirrot Vesikantaan langattomasti. Etäluettavien vesimittareiden asennukset aloitettiin elokuussa 2019, vuoden 2020 lopussa mittareita oli asennettu 210 kpl. LoRa-verkko mahdollistaa myös erilaisten pinnanmittaus ym. laitteiden tiedonsiirrot jatkossa.

Laakkari–Liedon Asema –yhdysvesijohdon 1-vaiheen rakentamisurakka valmistui. Vaiheen 2 suunnittelu on valmis, vaihe 3 kesken. Lisäksi Laakkarin laitosurakkaan liittyvä sähkö, instrumentointi ja automaatio suunnittelu on tehty; urakka toteutetaan v.2021 aikana yhteistyössä TSV Oy:n kanssa.

Laakkari – Asema 2-vaiheen rakentaminen toteutetaan vuoden 2021 aikana ja 3-vaihe v.2022 aikana.

Tiemestarintien uusi jv-pumppaamo ja tasausaltaat 2 kpl asennettu, tasausaltaat toimivat myös ylivuotoaltaina. Laakkarin vesijohdon runkolinjan rakentamisen yhteydessä rakennetaan myös uusi paineviemäri linja.

Pitkät siirtoviemäri linjat Auran ja Marttila - Tarvasjoki suunnalta aiheuttavat merkittäviä rikkivedyn muodostumisesta johtuvia ongelmia Liedon verkostossa. Rikkivety aiheuttaa mm. korroosiota betonipinnoilla sekä hajuhaittoja. Liedon Vesi hankkinut tallentavia rikkivety mittareita 2 kpl joilla selvitetään rikkivetyjen muodostumista verkostossa.

Fluidit Oy mallintaa Liedon ja Kaarinan jv-verkostoa; ongelmia Kaarinan Teerimäen pumppaamolle johtavan viettoviemäri linjan kapasiteetissa, vaihtoehtoisia jäteveden johtamisratkaisuja tutkitaan.

Tammen jv-pumppaamon uusi paineviemäri toteutettiin Länsi-Avantintien jatkeen rakentamisen yhteydessä. Länsi-Avantin alueen jv-määrät on kasvaneet merkittävästi, nykyinen pumppaamo on saneerauslistalla ja paineviemäri on mitoitukseltaan liian pieni. Jatkossa Tammen alueen jätevedet johdetaan Avantin alueen viemäriverkostoon. Tammen pumppaamo sekä Välitien jv-pumppaamo on tarkoitus uusia v.2021.

Talviniityn alueen kunnallistekniikan optiourakan toteutus valmistui.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
verkkoon pumpattu vesi/ m3				
- Lieto / TSV Oy	1 090 000	1 195 000	1 145 511	-4,1
- Parravahan Vesi Oy	22 000	35 000	21 541	-38,5
verkkoon pumpattu jätevesi/m3				
- Lieto	1 271 261	1 085 000	1 149 632	+6,0
- Aura	531 952	580 000	531 077	-8,4
- Marttila	67 131	80 000	67 598	-15,5
- Saukonojan VOK	11 162	9 000	12 645	+40,5
Siirtomaksu /m3 (alv 0%)	0,11	0,11	0,11	0
investointimaksu	1,00	1,00	1,00	0
puhdasvesitaksa /m3 (alv 0%)	2,31	2,31	2,31	0
jätevesitaksa /m3 (alv 0%)	2,42	2,42	2,42	0

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma ²	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	4 299	0	4 299	4 422	124	2,9 %
Toimintamenot	- 3 434	0	- 3 434	- 3 236	198	5,8 %
Toimintakate	864	0	864	1 186	322	37 %

Toimintatuotot

Toimintatuottojen kasvu johtuu laskutetun vesimäärän kasvusta (myyntituotot). Uusia yritys- ja ok-tontteja.

Toimintamenot

Toimintamenojen alittuminen johtui:

- Koneiden ja laitteiden vuokrat jäi alle suunnitellun
- Parravahan Vesi Oy / ostettu talousvesi alle suunnitellun, pääosa Tarvasjoelle johdettavasta talousvedestä syötetään Liedosta.
- Alueiden rakentamis- ja kunnossapito jäi alle suunnitellun
- Turun Seudun Vesi Oy / rahoituskulut: rahoituskulut maksettu osakassopimuksen mukaisesti, pidätetty joka kuukausi riidanalainen osuus
- Turun seudun puhdistamo Oy / käyttökulut alle suunnitellun, johtuu pääosin v.2019 palautuksesta

Toimintakate

Toimintatuotot ylittyivät ja toimintamenot alittuivat.

² Teknisen lautakunnan toteumaan on kirjattu teknisen lautakunnan toimintakertomuksen käsittelyn (§ 21 3.3.2021) jälkeen varaus Liedon Veden tulosalueelle noin 146.000 euroa Turun Seudun Vesi Oy:n laskutuksen oikaisuun ja välimiehen välitystuomioon 13.3.2020 liittyen.

8 Kaavoitus ja rakentaminen

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos 31.5.2020 asti

Kuntakehitys

Toimialajohtaja, kunnanjohtaja Esko Poikela 1.6.2020 alkaen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2020 jää kuntakehityksen (Kaavoitus ja tekniset palvelut/Kaavoitus- ja rakennuslautakunta) historiaan poikkeuksellisen tapahtumarikkaana. Korona-pandemia jäsensyyti sekä elinkeinoelämän toimintaympäristöä että yksittäisten kuntalaisten elämää maaliskuusta alkaen. Poikkeusolojen vaikutukset kuntakehityksen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen jäivät kaikesta huolimatta varsin vähäisiksi. Osittainen etätyö sekä verkkoon siirretyt palaverit, koulutukset ja kokoukset vähensivät matka- ja kokouskustannuksia. Rakennusvalvonta suoritti kaikki katselmukset ajallaan ja ympäristösuojelu toteutti keväällä vain välttämättömät valvontakäynnit. Kesästä alkaen valvontaa suoritettiin normaalisti. Lautakunnan kokoukset toteutettiin pääsääntöisesti etäkokouksina huhtikuusta alkaen.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että talousarviossa ja käyttösuunnitelmassa asetetut tavoitteet saavutettiin lähes kiitettävästi. Rakennusvalvonnan toimintatuottotavoitteet ylittyivät johtuen poikkeuksellisen vilkkaasta rakentamisesta sekä mittavista yksittäisistä rakennushankkeista. Luovutettujen tonttien tontinmyyntituottotavoite 1,5M€ ylittyi n. 326 000€:lla. Määrällisesti asuintonttien toteuma on n. 97% asetetusta tavoitteesta. Talviniityn alueen luovutus lähti verkkaisesti käyntiin, johtuen osittain avoinna (Traficom-käsittely) olevasta ratkaisusta alueelta 10-tielle johtavan liittymän osalta. Alueen tonttivarannosta on vuoden loppuun mennessä luovutettu omakotitonteista 40 % ja rivitalotonteista 25%. Loukkaisten Henttalankujan alueen tontit on kaikki luovutettu. Myös Tarvasjoelta myytiin yksi ok-tontti.

Rivitalotontteja luovutettiin Talviniityn ja Henttalankujan lisäksi Kaijasenpellon alueilta sekä Asemanseudulta. Yritystontteja luovutettiin Avanti 3:n alueelta sekä Liedon Portin alueelta Asemanseudulta ja Loukkaisten alueelta.

Vuoden 2019 ja kevään 2020 aikana valmisteltu organisaatiouudistus toteutettiin 1.6.2020 alkaen. Vaikutukset toimialan henkilöstöön näkyivät tehtävien uudelleen järjestelyinä ja uusien tehtäväkuvien laatimisena.

Taloushallinnon ohjelmistovaihdosten takia suurimmat laskutuserät pystyttiin tekemään vasta touko-kesäkuussa.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Unelmien pikkukaupunki - Viihtyisä ja vireä keskustaajama ja omaleimaiset asuinalueet

- Keskustan elinvoima ja viihtyisyys
 - Kirkkotie 6 (Säästöpankkitalo) kaavoituskilpailu valmisteltu, kilpailuohjelma ja kilpailutus 2021

Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen

- Yrittäjyyden edistäminen
 - Liedon kunta on valittu vuonna 2020 parhaaksi kunnaksi yrittää / parhaaksi kunnaksi yritysilmapiiriltään (Suomen Yrittäjät, Turun kauppakamari ja Varsinais-Suomen maakuntabarometri)
 - Kaavoitus- ja lupaprosessit ovat joustavia, neuvovia ja nopeita

- Lieto matkailukohteena
 - Matkailuhanke saatettu loppuun, loppuraportti helmikuussa 2021
 - Aurajoen matkailutie-hanke käynnistetty

Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen

- Hyvällä palvelulla on kasvot
 - Kampanja käynnistetty yhdessä Liedon Yrittäjät ry:n kanssa.
 - Hyödynnetään kunnan markkinoinnissa
- Luonnonläheinen Lieto
 - Ympäristöministeriölle on toimitettu hanke-/avustushakemus Jokirannan alueen kehittämiseksi

Talouden ja toiminnan kehys

- Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
 - Suunnitellut kaavahankkeet on toteutettu
 - Asukasmäärä on kasvanut 156 asukkaalla
 - Työpaikkojen määrä Liedossa on kasvanut useilla sadoilla työpaikoilla uusien yritysten sijoittumisen kautta
- Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
 - Huolimatta toiminnan volyymin kasvusta ja tulojen lisäyksestä kulut on saatu pidettyä suunnitelulla tasolla.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Toimialajohtaja, kunnanjohtaja Esko Poikela

TOIMINTA-AJATUS

Kaavoitus- ja rakennuslautakunnan tehtävänä on maankäytön suunnitelmallinen ohjaus, tontinmyynti, maanmittaus, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Unelmien pikkukaupunki			
Liikenneyhteydet ja saavutettavuus	Yhteistyössä tieviranomaisen kanssa kehitetään keskeisiä seudullisia ja valtakunnallisia väyliä:		
	kehätien kehittäminen ja Avantin eritasoliittymä	Valmiudet ja rahoitus kehätien kokonaistoteutukselle sisältäen Avantin eritasoliittymän toteutuksen. / Tiesuunnitelma valmis ja kustannusjako tiedossa.	Kehätien parantamisen kokonaistoteutus on käynnissä, Avantin eritasoliittymä optiona. Avantin eritasoliittymän tiesuunnitelma valmistui joulukuussa. Valtiolta haettu erityisrahoitus hankkeelle sisältäen rekkaparkin.
	----- sekä 10-tien parantaminen nykyisellä paikallaan	----- Kaavoitusohjelman toteuttaminen. Rinnakkaistieverkon täydentäminen, joukkoliikenteen saavutettavuuden parantaminen ja käyttöasteen lisääminen, kevyen liikenteen verkon kehittäminen, osallistuminen Ely:n tien parantamiseen liittyviin	----- Kaavoitusohjelman hankkeet 10-tien varrella eivät ole edenneet, mutta rinnakkaistieverkkoa täydentävät ovat seuraavasti: Tammen ja Nenämäen yhdistävä rinnakkaistien osuus hyväksytty kunnanvaltuustossa, tien pituus n. 0,6 km.

		hankkeisiin. / kaavoitettu rinnakkaistien pituus km, kerrosneliöiden lisäys joukkoliikenneväylän kävelyvyöhykkeellä, uusien alueiden etäisyydet joukkoliikenneväylältä, uusien liityntä- ja pyöräpysäkkien määrät. Ely:n hankkeet tapauskohtaisesti.	Loukinaistentieltä Sillilän suuntaan jatkuvan rinnakkaistien ensimmäinen osuus on tullut lainvoimaiseksi, tien pituus n. 0,8 km. Näiden alueiden etäisyydet joukkoliikenneväylältä n. 0,8 – 1,5 km. Satteenmäen alikulku on valmistunut loppuvuonna. Avantin eritasoliittymän asemakaava valmistui alkuvuonna, rinnakkaistieverkko Hämeentieltä Avantiin avautui keväällä, Tuulissuontien parantaminen sekä Avantin-Loukinaistentie kiertoliittymä ovat valmistuneet.
	----- kuin myös 10-tien käännön edistäminen. -----	----- Yleiskaavatyössä pyritään valmiuteen, jossa 10-tien käännölle osoitettu maastokäytävä. / Yleiskaavaluonnos valmis. -----	----- Yleiskaava ei ole edennyt luonnosvaiheeseen. Liikenneyhteyksien osalta neuvoteltu Ely:n ja Kaarinan kanssa. -----
	Edesautetaan 9-tien 4-kaistaistamista. -----	----- Huomioidaan yleiskaavassa 9-tien kehittäminen ja edesautetaan hanketta. / Yleiskaavaluonnos valmis. -----	----- 9-tien kehittämisessä on oltu mukana, tiesuunnitelma luonnosvaiheessa. Yleiskaava ei ole edennyt luonnosvaiheeseen. -----
	----- Selvitetään vaihtoehtoisia seudullisia väyliä mm. Kaarinantien käännölle. -----	----- Selvitetään yleiskaavatöissä. / Yleiskaavaluonnos valmis. -----	----- Yleiskaava ei ole edennyt luonnosvaiheeseen. -----
	----- Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis suunnittelu ja yhteistyö -----	----- Tehokkaat Infrapalaverit, joihin osallistuvat kaavoituksen, rakennusvalvonnan, mittaustoimen, ympäristönsuojelutoimen ja kunnallistekniikan -----	----- Infrapalaverit toteutuneet perjantaisin, paitsi koronan vuoksi keskeytyksessä n. puoli vuotta. / laadittu 17 muistiota. -----

		edustajat. / Laaditut muistiot kpl.	
Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot	Asemakaavoitetaan tontteja erityyppisille asuntomuodoille.	Talotyyppijakaumat ratkaistaan taajamittaisissa asemakaavoissa. / suhde- % tyypeittäin ja taajamittain.	Ilmarinen AO 5680 k-m ² 56% AP 830 k-m ² 8 % AR 2480 k-m ² 24% AL 1190 k-m ² 12% Loukinainen AO 5595 k-m ² 48% AP 1085 k-m ² 9 % AR 3478 k-m ² 30% AKR 1502 k-m ² 13% Tarvasjoki AO 900 k-m ² 100%
	Luovutetaan tontteja erityyppisille asuntomuodoille.	Tontinluovutusohjelman toteutus. / Omakotitalotontteja 30 kpl, rivitalotontteja 6 kpl ja kerrostalotontteja 1 kpl.	AO 31 kpl AR 5 kpl AK – kpl
Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Keskustan kehittäminen asemakaavoituksen ja suunnittelun avulla	Kaavoitusohjelman toteuttaminen. / Vanhan Säästöpankin alueen kilpailuohjelma valmis. Keskustan 10-tien varren asemakaava luonnosvaiheessa.	Kilpailu on käynnistetty Vanhan Säästöpankkitalon osalta. 10-tien varrella maakaupat vireillä, alueen maanomistajien kanssa käyty neuvotteluja.
	Jokirannan alueen rakentaminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa	Ylläpidetään toteuttamisen kaavallinen valmius. / Jokirannan alueen seuraavan vaiheen suunnitelmat toteutusvalmiudessa.	Jokipuistoon on haettu erillisrahoitusta.
Yrittäjyyden edistäminen	Raakamaan hankinta keskeisiltä yrittäjäalueilta	Tavoitteelliset neuvottelut maanomistajien kanssa / Hankittujen maa-alueiden pinta-ala suhteessa yleiskaavan reserveihin.	Useita neuvotteluja käyty / käynnissä. / Asemanseutu TP/T 100%, Tarvasjoki PY 100%
	Yritystonttien aktiivinen markkinointi	Yhteistyö elinkeinotoimen kanssa ja Elinkeino- ohjelman toteuttaminen. / Luovutettujen yritystonttien määrä.	Luovutettuja yritystontteja 13 kpl.
	ja riittävän tonttivarannon ylläpito erityyppisille toiminnoille	Kaavoitusohjelman toteuttaminen. / Uusien, vuoden aikana, kaavoitettujen yritystonttien määrä ja kokonaispinta-ala sekä olevan tonttivarannon lukumäärä ja pinta-ala.	Uusia työpaikkatontteja kaavoitettiin 2 kpl. ja niiden yhteispinta-ala on n. 3,7 ha. Työpaikkatonttien lisäämiseen ja kehittämiseen asiakasta varten tehtiin 9

			asemakaavaa sekä aloitettiin 2 asemakaavaa. Hyväksytyissä kaavoissa on ollut asiakkaan tarpeista lähteviä tontinmuutoksia 26 kpl. Kunnan omistuksessa oleva tonttivaranto on 45 työpaikkatonttia ja kokonaispinta-ala on n. 39,8 ha.
	Avantin, Liedon Portin ja Tyllin yritysalueiden kehittäminen	Kaavoitusohjelman toteuttaminen / alueille laadittujen asemakaavojen ja asemakaavamuutosten määrä.	Kaavoitusohjelman mukaisia kaavoja laadittiin 6 sekä aloitettiin 2, näiden lisäksi tehtiin vähäisinä kaavamuutoksina 3 kaavaa.
Lieto matkailukohteena	Ulkoilu- ja retkeilyalueiden huomioiminen kaavoituksessa ja niiden kehittäminen	Keskeisten reittien ja alueiden osoittaminen yleiskaavoissa. / Maaria-Ilmarinen oyk valmis, Kanta-Liedon oyk luonnosvaiheessa ja Kehätien oyk aloitettu. Asemakaavatasolla toteutetaan kaavoitusohjelmaa. Luontopolkujen merkitseminen ja osoittaminen uusille asuntoalueille / Valmistuneet asemakaavat lkm.	Yleiskaavat eivät ole edistyneet suunnitellusti. Asemakaavoissa on esitetty luontopolkuja ja ulkoilureittejä, valmistuneet kaavat 7 kpl.
Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Osallistuminen seudullisiin hankkeisiin	6Aika: CircVol-hanke, jossa Varsinais-Suomenliitto vetoisesti selvitetään seudullisia maamassojen hallinnointia. Loppuraportti.	Hanke päättynyt, loppuraportti ei valmistunut.
Avoin ja aktiivinen viestijä	Hyvät yhteydet mediaan ja aktiivinen viestintä Liedosta asuin- ja yrittäjäkuntana	Aktiivinen ilmoittelu lehdissä. Hyvä näkyvyys sosiaalisessa mediassa. Tonttimarkkinoinnin verkkosivut ajan tasalla ja sisältävät päivitettyä materiaalia. Toteutetaan markkinointikampanja maakunnan ulkopuolelle. Osallistuminen Rakenna ja Sisusta- messuille. /	Toteutunut. Maakunnan ulkopuolinen markkinointi toteutunut hankekohtaisesti yritystonttien osalta. Rakenna & Sisusta messut 7 – 9.2.2020,

		Lehti-ilmoitusten lukumäärä, toteutunut - ei toteutunut.	osasto A98 yhdessä Kaarinan kaupungin kanssa Tontit.lieto.fi –sivusto Etuovi.com Facebook Sanomalehti-ilmoitukset 9 kpl Uudet esteettömät nettisivut julkaistu 12/2020
Haluttu työnantaja	Avoimiin tehtäviin runsaasti kilpailukykyisiä ja osaavia hakijoita. Työntekijöiden pysyvyys.	Hakijoiden määrä / avoin toimi Seurataan vaihtuvuutta /keskimääräinen työssäoloaika	Suunnitteluavustajan irtisanouduttua 25.8., tehtävän nimike muutettiin kaavatietokäsittelijäksi (aloitus 4.1.2021). Tehtävään haki 12 henkilöä.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen			
Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen	Hyvät yhteydet mediaan > hyvä julkikuva, aktiivinen viestintä	Kotisivut ajan tasalla. Osallistutaan kotisivujen uudistamiseen. Toimiva mediayhteistyö.	Toteutunut.
Hyvällä palvelulla on kasvot	Kaavoituskatsaukset sa toimihenkilöt esiintyvät omalla nimellä ja kuvalla	Kaavoituskatsauksen ilmestyminen alkuvuonna 2020. / Toteutunut – Ei toteutunut.	Toteutunut.
Liikkuva Lieto	Kaavoituksessa huomioidaan liikunta- ja ulkoilualueet ja yhteydet niihin	Keskeisten reittien ja alueiden osoittaminen yleiskaavoissa. / Maaria-Ilmarinen oyk ja Maaria-Ilmarinen ulkoilureittisuunnitelma valmiit, Kanta-Liedon oyk luonnosvaiheessa ja Kehätien oyk aloitettu. Asemakaavatasolla toteutetaan kaavoitusohjelmaa. Luontopolkujen merkitseminen ja osoittaminen uusille asuntoalueille / Valmistuneet asemakaavat lkm.	Yleiskaavat eivät ole edistyneet suunnitellusti. Asemakaavoissa on esitetty luontopolkuja ja ulkoilureittejä, valmistuneet kaavat 7 kpl.

Luonnonläheinen Lieto	Pidetään Lieto luonnonläheisenä ja vehreänä luonnon monimuotoisuus ja ekologinen kestävyys huomioiden	Kaavasunnittelun pitäminen luontoarvot huomioivana. Luontoselvitysten luontokohteiden huomioiminen kaavoissa. / Toteutunut – Ei toteutunut.	Toteutunut.
Talouden ja toiminnan kehys			
Kerralla kuntoon	Toteutetaan tonttipolitiikkaa ja kaavoitusta riittävän henkilöstön ja hyvän suunnittelun avulla	Kaavamuutosten määrä uusilla 18.6.2018 jälkeen laadituilla asemakaavoilla. / Muutosten lukumäärä suhteessa vuoden aikana laadittuihin kaavoihin.	1 kaavamuutos. / 12/17
Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Suunnitelmallinen ja tarkka talouden seuranta	Talouden ja maanhankinnan ja tonttien myynnin seuranta kuukausittain. / Kuukausiraportit.	Toteutunut.
Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	Raakamaan hankinta keskeisiltä alueilta ----- Mahdollistetaan kuntalaisten ja yritysten asettuminen Lietoon	Raakamaavarantoa on viiden vuoden tarpeisiin. / Raakamaaksi luettavan maaomaisuuden määrä suhteutettuna tarpeeseen. ----- Tonttivarantoa on riittävästi tarjolla erityyppisiin tarpeisiin tontinluovutusohjelman mukaisesti ja liikenneyhteydet ovat hyvät. / Tontinluovutusohjelman toteuttamiskelpoisuus asuntoina/yritystontteina.	Toteutunut. / 90% ----- Toteutunut. / Toteutunut.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin ja sisältöön kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	Tarkistetaan toimenkuvia ja delegointia / tehdyt toimenkuvamuutos- ja delegointipäätökset Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 % / toteutuma-% Koulutuksiin osallistuminen / toteutunut - ei toteutunut Työhyvinvointikyselyn tuloksien läpikäyminen ja	Organisaatiomuutoksen mukaisesti on päivitetty tehtäväkuvia ja perustettu maankäyttöpäällikön virka. Kehityskeskustelut käytiin vanhan organisaation aikana ja varauduttiin uuden organisaation muutoksiin.

		kehittämistoimenpiteiden valitseminen ja niiden toteutumisen seuranta / seurantadokumentaatio	Olosuhteista johtuen koulutukset maaliskuun puolivälistä etäkoulutuksina. Koulutukset toteutuivat.
		Työhyvinvointisuunnitelman toteutuminen / toteutunut - ei toteutunut	Työhyvinvointikysely toteutettu syyskuussa.
			Koronatilanne muuttanut töiden toteuttamistapaa eikä ole arvioitavissa

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Lautakunnan tuloista oleellisen osan muodostavat tontinmyyntituotot. Tontinmyyntitulon toteutumisen varmistaminen edellyttää markkinatilanteen kokoaikaista seurantaa ja valmiutta tarvittaessa tehdä nopeasti muuttuvien tilanteiden edellyttämiä korjausliikkeitä. Tontinmyyntitulojen ajantasainen seuraaminen varmistetaan oman seurantatilaston pitämisellä ja lautakunnalle on raportoitu taloudesta kuukausittain. Tontinmyyntituloista saatava nettotulo vaihtelee merkittävästi kunnan eri alueilla.

INVESTOINNIT

Raakamaan hankintaan varattiin 1,8 miljoonaa euroa. Maakaupat hyväksyy kunnanhallitus. Raakamaata ostettiin alueilta, joita voidaan hyödyntää kaavoituksessa yhteensä 59,6 ha 0,9M eurolla. Arvossa on mukana mahdollinen puusto, mutta ei rakennuksia. Vaihtokauppoja tehtiin 63 465 euron arvolla. Ostetut kiinteistöt sekä vaihtokaupat yhteensä ovat 954 643 euroa. Määrärahoja käytettiin vain tarkoituksenmukaisiin kaappoihin, joiden hintataso oli linjassa aikaisempaan maanhankintaan. Määrärahaa jäi käyttämättä 845 837€.

Mittaustoimelle hankittiin uusi Nissan E-NV 200 sähköpakettiauto. Kustannushinta oli 33 139,93 €. Lisäksi kunnan varikolle hankittiin latausasema.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 253	0	2 253	2 702	449	20 %
Toimintamenot	-1 573	0	-1 573	-1 500	73	5 %
Toimintakate	-680	0	-680	1 202	522	77 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0 %
Tilikauden tulos	-680	0	-680	1 202	522	77 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Kaavoitus ja mittaus

Maankäyttöpäällikkö Ari Blomroos

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Kiinteistöveroprojekti lähti käyntiin vuonna 2020 hyvin pienellä panostuksella, sillä vasta 1.9.2020 alkaen tehtävässä aloitti kiinteistökoordinaattori, jonka jälkeen projekti on edennyt hyvää vauhtia. Kysely on lähetetty n. 20 %:lle kunnan alueen kiinteistöistä.

KAAVOITUS- JA MITTAUSTOIMEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama, %
Kaavojen lukumäärä	9	15	17	13,3
Kaavoitus- ja mittaus-toimen toimintakulut / asukas €		52,2	47,57	8,87
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	26	37	36	2,70
omakotitontteja/rivitalotontteja/kerrostalotontteja	22 / 4 / 0	30 / 6 / 1	31 / 5 / 0	

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	2 048	0	2 048	2 423	376	18,3 %
Toimintamenot	-1 035	0	-1 035	-995	40	3,9 %
Toimintakate	1 013	0	1 013	1 428	416	41 %

Toimintatulot

Koronapandemia ei vaikuttanut tontinmyyntiä vähentävästi. Osassa loppuvuonna 2019 valmistelluissa tonttikaupoissa sopimukset allekirjoitettiin vasta tammikuun 2020 puolella, jolloin voitot kirjautuivat vuoden 2020 tuloksi. Tuottojen ylityksestä on vähennetty tonttien esirakentamiskustannukset 28 571,39€ vuodelta 2019 ja 99 353,26€ vuodelta 2020. Osa tonteista luovutettiin vuokrattaviksi, joka vaikuttaa myyntivoittoa vähentävästi mutta niistä saadaan pysyvää vuosittaista tuloa 5%.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Johtava rakennustarkastaja Jani Kreula

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Rakennuslupien digitointi aloitetaan	Rakennuslupien digitointi valmis v. 2022	Selvitetään mahdolliset toimijat Selvitetään mahdolliset avustukset Aikataulutus Kilpailutus	Selvitys aloitettu
Organisaatiomuutos	Rakennusvalvonnan henkilöstön vakinaistaminen (sijaisuudet vakinaisiksi, määräraha on talousarviossa)	Toimenpiteet tarkentuvat yt-neuvottelujen aikana ja toteutuvat organisaatiouudistuksen yhteydessä	Toteutunut
Kiinteistöveroprojekti	Ajantasaistaa kiinteistörekisterit	Rakennusvalvonnan henkilöstön työpanos vuosina 2020-2023	Toteutunut osittain

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12/2020
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	376	400	383
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	1230	1600	1364
Rakennusvalvonnan toimintakulut / asukas €		15,4	16,1
Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset lukumäärä kpl	108	100	80
Ympäristönsuojelun toimintakulut / asukas €		11,7	8,97

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	205	0	205	278	73	36 %
Toimintamenot	-537	0	-537	-504	33	6 %
Toimintakate	-333	0	-333	-226	106	32 %

Vuoden 2020 toteuma

Rakennusvalvonta:

Rakennusvalvonnan tulot ylittyivät talousarviosta johtuen poikkeuksellisen vilkkaasta rakentamisesta ja suurista rakennushankkeista. Kiinteistöveroprojekti on työllistänyt rakennusvalvonnan henkilöstöä, erityisesti lupa- ja kaavasihteeriä.

Kaikki lakisääteiset tarkastukset on saatu suoritettua ja rakennuslupien käsittely on toteutunut tavoitekäsittelyaikojen puitteissa.

Ympäristönsuojelu:

Ympäristönsuojelun tarkastus- ja valvontatoiminta hoidettiin koronan vuoksi osin poikkeusjärjestelyin. Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset suoritettiin ohjelman mukaisesti. Muita valvontatarkastuksia tehtiin lähes normaali määrä. Ympäristötarkastaja oli opintovapaalla syys-joulukuussa ja hänen tehtäviään hoiti osa-aikainen sijainen 40 %:n työajalla.

Ympäristönsuojelulain muutoksesta johtuen ELY-keskukselta siirtyi kolme eläintilaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavaksi 1.1.2020 alkaen.

Luonnon monimuotoisuutta edistettiin mm. kunnan eri osiin sijoitetuilla hömötiaisen pöntöillä sekä Pöriäiskesä –tiedotuksella. Liedon kunta sai ympäristöministeriön myöntämää KuntaHelmi –erityisavustusta suon ennallistamista varten. ELY-keskukselta pyydettiin soveltuusarviointia METSO-kohteeksi viidestä metsäalueesta.

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

2.2.1 Liedon kunnan talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toimintatulot	41 466	-350	41 116	41 631	515	1 %
Myyntitulot	20 657	0	20 657	20 907	250	1 %
Maksutulot	5 628	-250	5 378	5 071	-308	-6 %
Tuet ja avustukset	1 550	-100	1 450	1 401	-48	-3 %
Muut toimintatulot	13 632	0	13 632	14 253	621	5 %
Toimintamenot	-137 778	-4 634	-142 412	-138 191	4 222	3 %
Henkilöstömenot	-55 566	-1 289	-56 855	-54 490	2 365	4 %
Palvelujen ostot	-55 275	-2 870	-58 145	-56 350	1 795	3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 506	-140	-7 646	-7 480	165	2 %
Avustukset	-7 342	-280	-7 622	-7 708	-86	-1 %
Muut toimintamenot	-12 089	-55	-12 144	-12 162	-18	0 %
Toimintakate	-96 312	-4 984	-101 296	-96 560	4 736	5 %
Verotulot	83 046		83 046	82 718	-328	0 %
Valtionosuudet	22 254		22 254	28 410	6 156	28 %
Rahoitustuotot ja -menot	-495		-495	-188	308	62 %
Korkotulot	40	0	40	42	2	5 %
Korkotulot Liedon Vesi	9	0	9	9	0	0 %
Muut rahoitustulot	174	0	174	219	45	26 %
Korvaus peruspääomasta Liedon Vesi	92		92	92	0	0 %
Korkomenot	-609	0	-609	-347	262	43 %
Muut rahoitusmenot	-101	0	-101	-102	-1	-1 %
Vuosikate	8 493	-4 984	3 509	14 380	10 871	310 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 100		-8 100	-7 367	733	9 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 100		-8 100	-7 225	875	11 %
Arvonalentumiset	0		0	-142	-142	***
Tilikauden tulos	393	-4 984	-4 591	7 013	11 604	253 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5		5	5	0	1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	398	-4 984	-4 586	7 018	11 604	253 %

Valtuustoon nähden sitova erä

Kunnan toimintakate toteutui lopulta noin 250.000 euroa alkuperäistä talousarviota heikompana ja noin 4,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Talouteen vaikuttavat eri tekijät toteutuivat lopulta kautta linjan ennakoitua positiivisemmin ja kaikkien lautakuntien toimintakate toteutui lopulta muutettua talousarviota parempana. Erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksiin koronatilanne loi poikkeuksellista epävarmuutta. Kunnanvaltuusto hyväksyi sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintakatteeseen vuoden 2020 aikana merkittävät, noin 4,9 miljoonan euron muutokset. Lisämäärärahoista vain osa oli lopulta tarpeen: sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintakate toteutui lopulta noin 2,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana.

Erityisesti henkilöstömenot toteutuivat muutettua talousarviota selvästi, noin 2,4 miljoonaa euroa pienempinä. Alkuperäisessä talousarviossa varauduttiin vakituisen henkilöstön määrärahoissa 3 %:n nousuun (2,6 % yleiskorotukset ja 0,4 % lomarahojen muutos kilpailukyky sopimuksen päätyttyä). Palkkaratkaisun myötä palkat nousivat vasta 1.8.2020 alkaen sopimuksesta riippuen 0,87 % - 1,24 %. Palkkaratkaisu nosti palkkakustannuksia vuonna 2020 vuoden 2019 tasosta noin 0,5 %, joten

palkkaratkaisun tuoma ero kunnan henkilöstökustannuksiin talousarvioon verrattuna oli merkittävä: melkein miljoona euroa.

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan henkilöstökulut toteutuivat talousarviota noin 0,7 miljoonaa euroa pienempinä erityisesti palkkaratkaisun vuoksi. Lisäksi sijaiskustannuksia ja määräaikaisten tarvetta vähensi se, että keväällä 2020 koulut olivat etäopetuksessa, iltapäiväkerhot kiinni ja päiväkodit vain osittain täytettynä. Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstökulut toteutuivat lopulta noin 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä. Koronatilanteen vaikutus sijais- ja ylityökustannuksiin oli epävarmaa vielä loppuvuonna 2020. Esimerkiksi terveys- ja sairaanhoitopalveluissa henkilöstökulut jäivät kuitenkin arvioitua alhaisemmiksi, sillä henkilöstö ei itse sairastunut koronaan pahimpien arvioiden mukaisesti. Esimerkiksi työllistettyjen henkilöstökustannukset jäivät noin 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienemmiksi, kun edelleensijoituksia toteutui koronatilanteen vuoksi talousarviossa ennakoitua vähemmän.

Palvelujen ostot toteutuivat noin 1,8 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä. Erityisesti sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostot jäivät selvästi, noin 1,1 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Erikoissairaanhoidon palvelujen ostot toteutuivat noin 0,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä. Liedon kunnan erikoissairaanhoidon ostot ylittivät tasaerälaskutuksen, mutta tätä käytön mukaista lisälaskua ei jouduttu maksamaan sairaanhoitopiirille. Lisäksi muutetussa talousarviossa varauduttiin 0,3 miljoonan euron valmiusmaksuun sairaanhoitopiiriltä, mutta tämä ei toteutunutkaan. Myös esimerkiksi koronatestauksen laboratoriokustannukset toteutuivat noin 0,2 miljoonaa euroa muutetussa talousarviossa ennakoitua pienempinä.

Toimintakatteen poikkeamat on lautakuntaohjeisesti raportoitu tarkemmin kohdassa 2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain.

Liedon kunnan vuosikate vuodelta 2020 ylittää vuoden 2020 muutetun talousarvion noin 10,9 miljoonaa euroa. Toimintakatteen alituksen (4,7 miljoonaa euroa) lisäksi saatu verorahoitus ylitti poikkeuksellisella tavalla talousarvion. Verotulot toteutuivat lopulta vain noin 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Verotulokertymä oli lopulta vuonna 2020 selvästi pelättyä parempi, kun ansiotulot kehittyivät arvioitua paremmin ja jako-osuuden oikaisu lisäsi kuntien saamia verotuloja. Lisäksi kuntien jako-osuuden 10 prosenttiyksikön nosto paransi yhteisöverototeumaa. Jako-osuuden nosto oli osa valtion koronatukea ja se kasvatti Liedon yhteisöverotuloa vuonna 2020 noin 780.000 euroa. Valtionosuudet toteutuivat merkittävästi, noin 6,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. **Vuoden 2020 valtionosuudet sisältävät koronatukea noin 5,3 miljoonaa euroa.** Lisäksi verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatio oli noin 0,4 miljoonaa euroa (maksetaan takaisin vuonna 2021). Valtionosuuksia kasvatti koronatuken lisäksi vuonna 2020 myös muutokset kuntien tehtävissä ja velvoitteissa (esim. vanhuspalveluiden hoivamitoitukseen liittyvät päätökset).

Edelleen jatkuneen poikkeuksellisen alhaisen korkotason vuoksi kunnan korkomenot toteutuivat noin 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä.

Suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat vuonna 2020 noin 0,9 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Vaikka investoinnit toteutuivat alkuperäistä vuoden 2020 talousarviota suurempina, ennakoitua suurempi osa hankkeista jäi tilinpäätöshetkellä kesken, joten niistä ei kirjattu vielä poistoja.

Tilikauden 2020 tulos oli noin 11,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi ja noin 6,6 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Valtion yleiskatteelliset koronatuot olivat noin 6,1 miljoonaa euroa.

Verotulot

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Kunnallisvero	74 942	0	74 942	74 945	3	0,0 %
Yhteisövero	4 067	0	4 067	3 879	-188	-4,6 %
Kiinteistövero	4 037	0	4 037	3 894	-143	-3,6 %
Yhteensä	83 046	0	83 046	82 718	-328	-0,4 %

Verotulokertymä oli lopulta vuonna 2020 selvästi pelättyä parempi ja jäi vain noin 328.000 euroa alle talousarvion. Kunnallisverotulot toteutuivat lopulta hyvinkin tarkasti talousarvion mukaan. Ansiotulot kehittyivät arvioitua paremmin ja jako-osuuden oikaisu lisäsi kuntien saamia verotuloja. Verotilijärjestelmän jaksotustekijät aiheuttivat ”rytmihäiriön” vuoden 2020 kunnallisveron 2020 tilityksiin. Vuonna 2019 kunnallisveroon muodostui verokorttiuudistuksen vuoksi noin 350 miljoonan euron kertymävaje. Tämä korjaantui kokonaisuudessaan vuonna 2020 ja paransi omalta osaltaan kokonaiskertymää vuonna 2020. Yhteisöverossa kuntien jako-osuuden 10-prosenttiyksikön nosto paransi yhteisöverototeumaa. Jako-osuuden nosto oli osa valtion koronatukia ja se kasvatti Liedon yhteisöverotuloa vuonna 2020 noin 780.000 euroa. Kiinteistöveron osalta kehitys oli talousarviota heikompi, koska kiinteistöverotus siirtyi verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen (ns. verotuksen joustava valmistuminen). Tämän vuoksi osa verovuoden 2020 kiinteistöveroista erääntyy alkuvuoden 2021 aikana.

Kunnallisveron määräytymisen perusteet

Verovuosi	Tulovero-%
2016	19,50 %
2017	19,50 %
2018	19,50 %
2019	19,50 %
2020	19,50 %

Kiinteistöveroprosentit

Verovuosi	Yleisen kiinteistövero-% alaiset	Vakituiset asuinrakennukset	Muut asuinrakennukset	Rakentamaton rakennuspaikka
2016	1,00 %	0,40 %	1,00 %	3,00 %
2017	1,00 %	0,41 %	1,00 %	3,00 %
2018	1,00 %	0,41 %	1,00 %	3,00 %
2019	1,00 %	0,41 %	1,00 %	3,00 %
2020	1,20 %	0,41 %	1,00 %	3,00 %

Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. tasaukset	23 785	0	23 785	22 689	-1 097	-4,6 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 532	0	-1 532	-1 320	212	13,8 %
Verotulomenetysten korvaus	0	0	0	7 041	7 041	**
Yhteensä	22 254	0	22 254	28 409	6 156	27,7 %

Verotulomenetysten korvaukset on työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 13.10.2020 antaman yleisohjeen mukaisesti esitetty vuoden 2020 osalta erikseen, vaikka sitä ei olekaan erikseen budjetoitu.

Valtionosuudet toteutuivat merkittävästi, noin 6,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. **Vuoden 2020 valtionosuudet sisältävät koronatukea noin 5,3 miljoonaa euroa.** Lisäksi verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatio oli noin 0,4 miljoonaa euroa (maksetaan takaisin vuonna 2021). Valtionosuuksia kasvatti koronaturkien lisäksi vuonna 2020 myös muutokset kuntien tehtävissä ja velvoitteissa (esim. vanhuspalveluiden hoivamitoitukseen liittyvät päätökset).

2.3 Investointiosan toteutuminen

2.3.1 Yhteenveto

Talonrakennus 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Menot	1 207	2 000	3 207	2 812	-395	-12 %
Tulot	-84	0	-84	-25	59	-71 %
Netto	1 123	2 000	3 123	2 787	-336	-11 %
Tiet, puistot, liikuntapaikat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Menot	4 769	685	5 454	4 920	-534	-10 %
Tulot	-250	0	-250	-345	-95	38 %
Netto	4 519	685	5 204	4 575	-629	-12 %
Maanhankinta, tonttien ja rakennusten myynti	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Menot	2 070	0	2 070	1 257	-813	-39 %
Tulot (tasearvot)	-500	0	-500	-372	128	-26 %
Netto	1 570	0	1 570	885	-685	-44 %
Irtain omaisuus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Menot	621	10	631	374	-257	-41 %
Rahoitustuotot	0	0	0	-9	-9	**
Netto	621	10	631	365	-265	-42 %
Osakkeet ja osuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Osakkeet hankinnat	0	0	0	0	0	0 %
Osakkeet luovutukset	0	0	0	0	0	0 %

Liedon Vesi (ml.irtain)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Investointimenot	1 953	450	2 403	2 643	240	10 %
Rahoitustuotot	0	0	0	-161	-161	**
Netto	1 953	450	2 403	2 482	79	3 %
Yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Investointimenot	10 619	3 145	13 764	12 005	-1 759	-13 %
Rahoitustuotot	-834	0	-834	-911	-77	9 %
Netto	9 785	3 145	12 930	11 094	-1 836	-14 %

Liedon kunnan investointimenot toteutuivat noin 1,8 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä ja noin 1,4 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suurempina.

Maanhankinnassa (mukaan lukien esirakentaminen) määrärahoja jäi käyttämättä noin 0,8 miljoonaa euroa. Määrärahoja käytettiin vain tarkoituksenmukaisiin kauppoihin, joiden hintataso oli linjassa aikaisempaan hankintaan. Talonrakennuksessa määrärahoja jäi käyttämättä noin 0,3 miljoonaa euroa. Infran osalta määrärahoja jäi käyttämättä noin 0,6 miljoonaa euroa. Tarkemmat hankekohtaiset poikkeamat käyvät ilmi tarkemmin alla esitetyistä taulukoista.

2.3.2 Talonrakennus

TEKNINEN LAUTAKUNTA Talonrakennus	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus arviosta käytetty 31.12.
Lintukodon päiväkotit / ilmastointikoneen uusiminen								
Menot	108	0	108	0	108	84	-24	78 % 1)
Ilmaristen koulun sisäilma- ja kosteuden korjausrakka								
Menot	1 200	0	0	1 360	1 360	1 472	112	108 % 2)
Keskuskoulun saneeraushankkeen suunnittelu, lisätutkimukset sekä sisäilmatöiden käynnistäminen								
Menot			0	300	300	119	-181	40 % 3)
Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen suunnittelu								
Menot	30	0	30	0	30	0	-30	0 % 4)
Terveyskeskus vedenjäähdyttimen uusinta								
Menot	63	0	63	0	63	42	-21	66 % 5)
Terveyskeskuksen kaasukeskuksen uusinta (happi)								
Menot	45	0	45	0	45	0	-45	0 % 6)
Kunnantalon vedenjäähdyttimen uusinta								
Menot	52	0	52	0	52	92	40	176 % 7)
Kunnantalon hissien uusiminen								
Menot	72	0	72	0	72	57	-15	79 % 8)
Tarvasjoen koulun liikuntatilojen uusiminen								
Menot	1 010	0	10	0	10	36	26	364 % 9)
Järvikoto: peruskorjaus (vaihe 2.) suunnittelu								
Menot	36	0	36	0	36	240	204	666 % 10)
Pääterveysaseman peruskorjaus / tilamuutokset								
Menot	1 500	3	20	450	470	356	-114	76 % 11)
Sähkölukuutus kaikki koulut ja päiväkodit								
Menot	330	40	90	-80	10	0	-10	12 % 12)
Keskuspuiston areena / lava (perintöraha)								
Menot	84	0	84	0	84	0	-84	0 % 13)
Tulot	-84	0	-84	0	-84	0	84	0 %
Lietohallin kuntosalin sisäänkäynti								
Menot	30	0	30	-30	0	0	0	***
Pienhankkeet, menot								
Maununtupa			567	0	567	271	-296	48 %
Kirkkotie 6						21		
Vanhainkoti						67		
Yliskulman koulu						14		
Kirkonkulman koulu						16		
Keskuskoulu						24		
Pahkamäen koulu						64		
Lukio						9		
Taatilan koulu						14		
Vanhainkodin varavoimakone						16		
Keskuskentän ajanotto						4		
						22		
Tonttikauppojen yhteydessä kunnan omistukseen tulleet rakennukset								
Menot	0	0	0	0	0	42	42	***
Talonrakennus yhteensä			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	
Menot			1 207	2 000	3 207	2 812	-395	-12 %
Tulot			-84	0	-84	0	84	-100 %
Netto			1 123	2 000	3 123	2 812	-311	-10 %

- 1) Työ saatiin toteutettua budjetoitua halvemmalla
- 2) Ylitys johtuu työn aikana tulleista lisä/muutostöistä. Kokonaisvaikutus nopealla aloituksella on kuitenkin positiivinen eli kustannuksia vähentävä, vaikka hieman lisätöitä kertyikin.
- 3) Määrärahaa vuoden 2020 loppuun käytetty osuus
- 4) Suunnittelua ei toteutettu
- 5) Toteutui hieman budjetoitua vähemmällä
- 6) Jäi toteuttamatta vuodelta 2020

- 7) Vedenjäähdyttimen hankinta toteutui budjetin mukaan. Lisäkustannukset aiheutuivat sähkö- ja kaukolämpömuutostöistä.
- 8) Hissin uusiminen toteutui budjettia pienemmällä summalla.
- 9) Suunnittelukustannuksia kertynyt hieman odotettua enemmän vuodelle 2020. Kokonaisbudjetti pysyy kuitenkin sovitun mukaisena.
- 10) Ylitys katettu pienhankemäärärahasta
- 11) Toteutettu hieman budjetoitua pienemmällä rahalla.
- 12) Investointimääräraha peruttu
- 13) Jätetty toteuttamatta 2020

2.3.3 Tiet, puistot, liikuntapaikat

Tiet, puistot, liikuntapaikat	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus arviosta käytetty 31.12.
Keskusta								
Riippusillan uusiminen	84	0	84	0	84	121	37	144 % 1)
Talviniityn alue, VT 10 risteysalueen muutos /Itä-Nuolemo	2 072	598	792	0	792	632	-160	30 % 2)
Vt 10 parantaminen (MAL-hanke)	385	2	135	0	135	0	-135	0 % 3)
Nuolemontien klv	190	0	90	-90	0	0	0	0 % 4)
Liikennepuisto						4	4	**
Loukinainen								
Matintalo 2 kaava-alueen toteutus	905	13	135	0	135	0	-135	0 % 5)
Salimäentien jatko ja klv	36	2	36	0	36	0	-36	0 % 6)
Perkiöntien alue, Nenämäki	72	0	72	0	72	0	-72	0 %
Satteenmäen alikulkutunneli	519	121	270	0	270	246	-24	47 % 7)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointimenot	295	0	295	0	295	310	15	105 % 8)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointitulot	-250	0	-250	0	-250	-281	-31	112 %
Ilmarinen								
Ilmaristen kaava-alueen toteutus	830	0	30	0	30	35	5	4 % 9)
Halmelan laajennus	0	0	0	0	0	15	15	**
Asema								
Tammentaantien klv (MAL-hanke)						121	121	** 10)
Avanti								
Loukinaistentie /Avantien / Tuulissuontien kiertoliittymä	725	186	225	250	475	566	91	78 % 11)
KT 40 hanke / rinnakaistie / Tuulissuontien parantaminen /								
Muurassuontie, Alisippaantie, Välitie	1 774	155	1 044	400	1 444	1 342	-102	76 % 12)
Pääskyntie, Haarapääskyntie, Luolakalliontie	860	0	360	0	360	398	38	46 % 13)
Avantin eritasoliittymä	1 150	0	0	275	275	0	-275	0 % 14)
Koko kunnan alue								
Föli (bussikatokset, pysäkit)			30		30	15	-15	51 %
Kunnallistekn.rakentaminen, jakamaton			225		225	243	18	108 % 15)
Viitoitus ja opastus						12	12	**
Valaistus								
Vanhojen valaistusten peruskorjaus (Carunan								
ilmakaapeleiden poisto)			135	0	135	173	38	128 % 16)
Kaavateiden valaistus			90	0	90	36	-54	40 %
Puistot ja leikkipaikat								
Pahkamäen koulun lähiliikuntapaikka - Kaapon kenttä	32	0	32	-32	0	0	0	**
Päiväkotien ja koulujen liikuntapihojen								
peruskorjaus/välinehankinta			90	-69	22	14	-7	66 % 17)
Koko kunnan alue (puistot, puuistutukset ym)			20	0	20	57	37	284 %
Liikuntapaikat (ulkoilureittien pinnat)			30	0	30	35	5	117 % 18)
Urheilukentät						3	3	**
Loukinaisten koulun lähiliikuntapaikka, avustus						-50	-50	**
Laiturit						2	2	**
Laiturit, avustus						-14	-14	**

Asfaltointi									
Asfaltointi, uudet ja vanhat kaava-alueet ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset			405	0	405	460	55	114 %	19)
Kunnantalon pihan asfaltointi ja kivityöt			54	-50	4	0	-4	0 %	
Hulevesi									
Hulevesijärjestelmät			90	0	90	81	-9	89,5 %	20)
Tiet, puistot, liikuntapaikat yhteensä									
			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama		
Menot			4 769	685	5 454	4 920	-534	-10 %	
Tulot			-250	0	-250	-345	-95	38 %	
Netto			4 519	685	5 204	4 575	-629	-12 %	

- 1) Korjausurakan toteutuksessa syntyneet lisätyöt
- 2) Talviniityn urakan 2. vaihe / optiourakka toteutus alle kustannusarvion
- 3) VT 10 risteystyöt toteutetaan v.2021. Viranomaislupien saaminen viivästyi n. 2 vuotta.
- 4) V.2021 toteutuskohde.
- 5) V.2021 - 2022 toteutuskohde.
- 6) Siirretty suunnittelu ja toteutus eteenpäin. Kaavavalitus hovioikeudessa tällä hetkellä.
- 7) Alikulikutunneli toteutettiin VT10 parantamistöiden yhteydessä. Kunnan maksuosuus, jäi alle kustannusarvion.
- 8) Toteutus perustuu kunnan ja Yliopistosäätiön maankäyttösopimukseen; pääosa kustannuksista laskutetaan säätiöltä. Toteutettu myös mm. oijen ja olemassaolevan kadun peruskorjauksia.
- 9) Halmelan 2 kunnallistekniikka toteutetaan v.2021
- 10) Toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa, kunnan maksuosuus.
- 11) Kiertoliittymän toteutus pääosin omana työnä, kustannussäästö
- 12) KT 40 hankkeeseen liittyvät tien sekä klv:n rakentaminen
- 13) Toteutettu yhdessä Liedon Lämpö Oy:n kaukolämpölinjan rakentamisen yhteydessä. Lisäksi uusia toimijoita Luolakallion alueelle, rakentamisaikataulusta johtuen jouduttu suunnittelemaan ja toteuttamaan KT.
- 14) Valtuuston päätös, kunta maksaa eritasoliittymän toteuttamiseen liittyvät kustannukset. Haettu Liikenne- ja viestintäministeriöltä rahoitusta eritasoliittymän jatkovaiheiden toteuttamiseen.
- 15) Pienet kunnossapitokohteet, toteutettu omana työnä
- 16) Yhteiskaapelointihanke, tarkoitus upottaa kaikki kaapelit maahan, jatkuu v.2021. Kunnan osuus yhteiskaivuista.
- 17) Liittyy leikkivälineiden ja varusteiden kuntotarkastukseen (Lappset Oy). Sisältyy koulujen ja päiväkotien leikkivälineet. Varuste ja kalustohankintoja.
- 18) Osittain toteutettu, työ jatkuu v.2021.
- 19) Toteutettavia kohteita runsaasti, paikkauksia ja vanhojen rakennettujen alueiden pinnoituksia. Lisäksi kunnossapitopinnoituksia.
- 20) Hulevesiviemäri 135 km. Suurten rumpujen ja linjojen kuntokartoitusta ja peruskorjauksia. Tarve selvittää kuntokartoituksella tulevat korjauskohteet ja laatia korjaussuunnitelma.

2.3.4 Liedon Vesi

Liedon Vesi	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.
Keskusta								
Talviniitty KT, Vaihe 2 (Itä-Nuolemon alue)	225	0	225	0	225	261	36	116 % 1)
Asema								
Laakkari - Liedon asema, Vaihe 1	535	442	135	250	385	385	0	155 % 2)
Laakkarin kalliosäiliö, sisäpuoliset muutostyöt	270	0	270	0	270	558	288	207 % 3)
Laakkari - Liedon asema, Vaihe 2 (VT9 pohjoispuoli)	380	0	180	0	180	41	-139	11 % 4)
Laakkari-Liedon keskusta 3.vaihe								
Littoinen								
Pohjois-Tuulissuo 3	580	0	180	200	380	381	1	66 % 5)
Avanti - Tammi liik.järjestelyistä johtuvat putkista ym. Muutokset	290	163	90	0	90	47	-43	72 % 6)
Loukinainen								
Matintalo 2	440	0	90		90	4	-86	4 % 7)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointimenot	0	0	0		0	237	237	*** 8)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointitulot	0	0	0		0	-161	-161	***
Ilmarinen								
Halmelan laajennus 2	0	0	0	0	0	34	34	*** 9)
Tarvasjoki								
Vesijohtoverkon saneeraus	390	0	90	0	90	0	-90	0 % 10)
Koko kunnan alue								
Vesihuollon pienhankkeet, jakamaton			441		441	632	191	143 % 11)
Viemärlinjojen saneeraus			126		126	58	-68	46 % 12)
Vesijohtolinjojen saneeraus			126		126		-126	0 % 13)
Irtain omaisuus								
Hankinnat			0		0		0	***
Maa- ja vesialueet								
Liittymismaksut			0		0	6	6	***
Liedon Vesi yhteensä			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	
Menot			1 953	450	2 403	2 643	240	10 %
Tulot			0	0	0	-161	-161	**
Netto			1 953	450	2 403	2 482	79	3 %

- 1) Ylitys johtuu kunnallistekniikan urakan lisätöistä.
- 2) Haettu lisämääräraha valtuustosta. 1.vaiheen toteutus alun perin v.2019 - 2020 talvityönä, toteutettiin kesä-syyskuussa 2020. Maanomistajakorvaukset kesken.
- 3) Tiemestarintien uusi jv-pumppaamo + tasaus/ylivuotoaltaat 2 kpl Naapurin Maalasikana Oy:n kasvaneiden jv-määrien johdosta. Johtuu louhintamääristä ja materiaaleista. Yritystontti, jolle myös rakennettu kunnallistekniikka
- 4) Laakkari - Liedon asema 3.vaiheen (Keskustan haara) suunnittelu kesken, toteutetaan vaiheittain v. 2022 - 2023. Laakkarin kalliosäiliön sisäiset putkistomuutokset ym. toteutetaan v.2021.
- 5) Toteutettiin yhdessä Liedon Lämpö Oy:n kanssa uusi vesijohdon runkolinja Pääskyntien varteen sekä Luolakalliontien kunnallistekniikka yritystonttien rakentamisaikataulusta ja -paineesta johtuen.
- 6) E18 / Kehätien nelikaistaistamisesta johtuen viemäri- ja vesijohtolinjojen suojauksia ja siirtoja, Länsi-Avantientien johdosta uusia putkilinjoja sekä siirtoja.
- 7) Matintalo 2 on v.2021 - 2022 toteutuskohde.

- 8) Kasvihuoneen alueen toteutus perustuu kunnan ja Yliopistosäätiön väliseen maankäyttösopimukseen. Säätiöltä laskutetaan toteutuneet kustannukset, tehty myös vanhojen putkilinjojen korjaus ja muutostöitä.
- 9) Halmela 2 kunnallistekniikan toteutus v.2021.
- 10) Suunniteltuja saneerauskohteita ei ehditty kilpailuttamaan / toteuttamaan. Tehty osittain kunnossapitotöitä.
- 11) Toteutettiin mm. Keskustan jv-pumppaamon pumppujen ja tuloaltaan saneeraus rikkivetykorroosiosta ja jv-määrien kasvusta johtuen, Tarvasjoella kunnantalon jv-pumppaamon urakka + huoltotie.
- 12) Toteutettiin osittain, suunniteltuja saneeraustarpeita ei ole ehditty kartoittaa -> saneeraussuunnitelma, jatkossa kunnossapitovelan pienentämiseen tähtäävä ohjelma korjauksista.
- 13) Suunniteltuja saneeraustarpeita ei ole ehditty kartoittaa -> saneeraussuunnitelma, jatkossa kunnossapitovelan pienentämiseen tähtäävä ohjelma korjauksista.

2.3.5 Irtaimisto

Irtaimisto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Kunnanhallitus						
Tulot	0	0	0	-9	-9	
Menot	243	60	303	240	-62	77 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta						
Menot	229	0	229	0	-229	0 %
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta						
Menot	88	-50	38	36	-2	94 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta						
Menot	0	0	0	0	0	**
Tekninen lautakunta						
Menot	20	0	20	65	45	324 %
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta						
Menot	41	0	41	33	-8	80 %
Irtaimisto yhteensä	621	10	631	365	-265	58 %

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	8 493	-4 984	3 509	14 380	10 871	309,8 %
Tulorahoituksen korjauserät	-1 500	0	-1 500	-1 856	-356	-23,7 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-10 619	-3 145	-13 764	-12 005	1 759	12,8 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	334	0	334	514	180	53,9 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 000	0	2 000	2 252	252	12,6 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 292	-8 129	-9 422	3 288	12 709	134,9 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0	**
Antolainasaamisten vähennykset muille	0	0	0	18	18	***
Antolainasaamisten vähennykset Liedon Vesi	172	0	172	172	0	0,0 %
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 500	0	-2 500	-2 441	59	2,4 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 800	0	3 800	0	-3 800	-100,0 %
Rahoituksen rahavirta	1 300	0	1 300	-2 441	-3 741	-287,8 %
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	8	-8 129	-8 122	847	8 969	110,4 %

Valtuustoon nähden sitova erä

Liedon kunnan lainakanta laski noin 2,4 miljoonaa euroa vuoden 2020 aikana. Talousarviossa ennakoitiin 1,3 miljoonan euron lainakannan kasvua.

Rahoitustarvetta pienensi erityisesti poikkeuksellisen suuri positiivinen vuosikate noin 14,4 miljoonaa euroa, joka sisältää valtiolta saatuja yleiskatteellisia koronatukia noin 6,1 miljoonaa euroa.

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Ulkoiset ja sisäiset	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Tarkastusltk	N	40	0	40	28	13	0	0	0	0	0
Keskusvaaliltk	N	5	0	5	2	3	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus	N	10 077	98	10 175	9 813	362	9 880	0	9 880	9 628	-252
Ympäristöterv.ltk	N	1 828	0	1 828	1 712	116	1 619	0	1 619	1 517	-101
Sosiaali- ja terv.ltk	N	63 451	4 536	67 987	66 380	1 607	8 311	-350	7 961	8 908	947
Varhaiskasv. ja koul.ltk	N	40 065	0	40 065	38 879	1 186	2 760	0	2 760	2 527	-234
Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk	N	3 900	0	3 900	3 305	595	458	0	458	321	-137
Tekninen ltk	N	13 404	0	13 404	13 336	67	11 888	0	11 888	11 607	-281
Kaavoitus ja rak.ltk	N	1 573	0	1 573	1 500	73	2 253	0	2 253	2 702	449
Liedon vesi	N	3 434	0	3 434	3 236	198	4 299	0	4 299	4 422	124
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						83 046	0	83 046	82 718	-328
Valtionosuudet	B						22 254		22 254	28 410	6 156
Korkotulot	B						40	0	40	42	2
Muut rahoitustulot	B						174	0	174	219	45
Korkomenot	B	609	0	609	347	262					
Muut rahoitusmenot	B	101	0	101	102	-1					
Investointiosa											
<i>Kunnanhallitus</i>											
Maa- ja vesialueet	B	2 070	0	2 070	1 257	813	500	0	500	372	-128
Rakennukset	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto	B	243	60	303	240	62	0	0	0	9	9
Osakkeet ja osuudet	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Sosiaali- ja terveysltk</i>											
Irtaimisto	B	229	0	229	0	229					
<i>Varhaiskasv. ja koul.ltk</i>											
Irtaimisto	B	88	-50	38	36	2					
<i>Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk</i>											
Irtaimisto	B	0	0	0	0	0					
<i>Tekninen lautakunta</i>											
Talonrakennus	B	1 207	2 000	3 207	2 812	395	84	0	84	25	-59
Kiinteät rak.ja laitteet	B	4 769	685	5 454	4 920	534	250	0	250	345	95
Irtaimisto	B	20	0	20	65	-45					
<i>Liedon vesi</i>											
Maa- ja vesialueet	B	0	0	0	0	0					
Vesi- ja viemäriinjat	B	1 953	450	2 403	2 643	-240	0	0	0	161	161
<i>Kaavoitus</i>											
Irtaimisto	B	41	0	41	33	8					
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Lisäykset	B	0	0	0	0	0					
Vähennykset	B						172	0	172	190	18
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lisäys	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten vähennys	B	-2 500		-2 500	-2 441	-59					
Lyhytaikaisten muutos	N	3 800		3 800	0	3 800	0		0	0	0
Oman pääoman muutokset	B	0	0	0	0	0					
Vaikutus maksuvalmiuteen		1 300	0	1 300	-2 441	3 741	172	0	172	190	18
YHTEENSÄ		138 500	4 637	143 137	138 649	4 488	146 982	-350	146 632	153 020	6 389

Sitovuus: N=nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

Tilinpäätöslaskelmat

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Liedon kunnan tuloslaskelma

Tuloslaskelma Liedon kunta	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	11 754 515,75	10 917 104,20
Maksutuotot	4 881 428,93	5 772 455,51
Tuet ja avustukset	1 401 248,57	2 506 673,14
Muut toimintatuotot	3 937 074,02	4 221 203,02
	21 974 267,27	23 417 435,87
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-54 490 065,34	-55 046 309,69
Palkat ja palkkiot	-44 147 641,29	-44 453 349,93
Henkilösivukulut	-10 342 424,05	-10 592 959,76
Eläkekulut	-8 812 396,57	-8 986 994,73
Muut henkilösivukulut	-1 530 027,48	-1 605 965,03
Palvelujen ostot	-47 056 906,63	-45 925 987,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 387 846,78	-7 237 615,73
Avustukset	-7 707 503,98	-7 811 485,30
Muut toimintakulut	-1 891 534,44	-1 788 623,66
	-118 533 857,17	-117 810 022,10
Toimintakate	-96 559 589,90	-94 392 586,23
Verotulot	82 717 910,77	79 437 324,12
Valtionosuudet	28 409 500,00	20 636 676,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	33 471,48	38 943,85
Muut rahoitustuotot	126 667,24	141 115,76
Korkokulut	-338 257,10	-491 982,75
Muut rahoituskulut	-9 508,38	-6 071,92
	-187 626,76	-317 995,06
Vuosikate	14 380 194,11	5 363 418,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 225 485,39	-7 286 467,03
Arvonalentumiset	-141 670,24	-533 691,52
	-7 367 155,63	-7 820 158,55
Tilikauden tulos	7 013 038,48	-2 456 739,72
Poistoeron väh (+)/lisäys (-)	5 045,64	5 045,64
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	7 018 084,12	-2 451 694,08

3.2 Liedon kunnan rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma Liedon kunta	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	14 380 194,11		5 363 418,83	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 855 599,44	12 524 594,67	-2 187 892,01	3 175 526,82
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-12 004 897,45		-10 175 502,06	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514 028,51		19 209,74	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 254 130,58	-9 236 738,36	2 851 365,63	-7 304 926,69
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		3 287 856,31		-4 129 399,87
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	18 103,08	18 103,08	23 086,40	23 086,40
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		12 500 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 440 845,19		-2 440 845,19	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-2 440 845,19	-5 500 000,00	4 559 154,81
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		9 549,00	
Saamisten muutos	-534 228,20		-1 062 162,08	
Korottomien velkojen muutos	-375 544,63	-909 772,83	2 034 481,19	981 868,11
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-3 332 514,94		5 564 109,32
RAHAVAROJEN MUUTOS		-44 658,63		1 434 709,45
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 533 428,61		7 578 087,24	
Rahavarat 1.1.	7 578 087,24	-44 658,63	6 143 377,79	1 434 709,45

3.3 Liedon kunnan tase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	121 500 061,00	117 792 981,91
Aineettomat hyödykkeet	174 855,55	204 236,49
Aineettomat oikeudet	60 602,14	156 183,86
Muut pitkäaikaiset menot	114 253,41	48 052,63
Aineelliset hyödykkeet	111 298 164,35	107 476 889,80
Maa- ja vesialueet	22 352 925,50	21 557 221,80
Rakennukset	58 984 609,36	59 807 050,03
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 380 125,39	22 000 816,87
Koneet ja kalusto	684 230,75	764 084,30
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 896 273,35	3 347 716,80
Sijoitukset	10 027 041,10	10 111 855,62
Osakkeet ja osuudet	9 387 321,35	9 454 032,79
Muut lainasaamiset	471 748,75	489 851,83
Muut saamiset	167 971,00	167 971,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	566 865,23	576 806,64
Valtion toimeksinnot	105 002,93	117 747,20
Lahjoitusrahastojen varat	403 674,34	404 023,34
Muut toimeksiantojen varat	58 187,96	55 036,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 899 061,79	13 409 492,22
Saamiset	6 365 633,18	5 831 404,98
Pitkäaikaiset saamiset	289 790,50	354 076,50
Muut saamiset	289 790,50	354 076,50
Lyhytaikaiset saamiset	6 075 842,68	5 477 328,48
Myyntisaamiset	3 759 545,09	3 006 626,30
Muut saamiset	1 053 896,07	1 162 942,59
Siirtosaamiset	1 262 401,52	1 307 759,59
Rahoitusarvopaperit	953,21	953,21
Rahat ja pankkisaamiset	7 532 475,40	7 577 134,03
VASTAAVAA YHTEENSÄ	135 965 988,02	131 779 280,77

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	40 213 030,66	33 194 946,54
Peruspääoma	31 654 466,33	31 654 466,33
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 540 480,21	3 992 174,29
Tilikauden ylijäämä	7 018 084,12	-2 451 694,08
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	36 223,36	41 269,00
Poistoero	36 223,36	41 269,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	646 013,17	655 954,58
Valtion toimeksiannot	105 002,92	117 747,19
Lahjoitusrahastojen pääomat	403 674,34	404 023,34
Muut toimeksiantojen pääomat	137 335,91	134 184,05
VIERAS PÄÄOMA	95 070 720,83	97 887 110,65
Pitkäaikainen	44 024 062,52	45 794 138,40
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 823 496,00	37 179 003,00
Lainat julkisyhteisöiltä	91 534,77	171 706,78
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	9 109 031,75	8 443 428,62
Lyhytaikainen	51 046 658,31	52 092 972,25
Joukkovelkakirjalainat	34 000 000,00	34 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 355 507,00	2 349 779,00
Lainat julkisyhteisöiltä	80 172,01	91 066,19
Saadut ennakot	483 840,89	501 175,42
Ostovelat	4 336 848,90	5 642 353,59
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 089 949,57	969 489,18
Siirtovelat	8 700 339,94	8 539 108,87
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	135 965 988,02	131 779 280,77

3.4 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot	51 388	52 462
Toimintakulut	-146 427	-145 349
Osuus osakkusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	29	23
TOIMINTAKATE	-95 010	-92 863
Verotulot	82 718	79 437
Valtionosuudet	29 886	21 943
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9	13
Muut rahoitustuotot	71	78
Korkokulut	-568	-706
Muut rahoituskulut	-25	-8
	-513	-622
VUOSIKATE	17 081	7 895
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 678	-9 617
Arvonalentumiset	-143	-537
	-9 820	-10 154
TILIKAUDEN TULOS	7 261	-2 259
Laskennalliset verot	-31	-51
Vähennistöosuudet	-7	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	7 222	-2 309

3.5 Konsernirahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	17 081		7 895	
Satunnaiset erät	-1		-3	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 922	15 158	-2 225	5 667
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-16 208		-12 784	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	588		34	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 348	-13 272	2 951	-9 799
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		1 886		-4 132
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	1	1
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 617		12 691	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 995		-3 420	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	562	185	-5 079	4 193
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5		2	
Vaihto-omaisuuden muutos	-170		66	
Saamisten muutos	-281		-1 281	
Korottomien velkojen muutos	-418	-874	2 728	1 515
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-689		5 709
RAHAVAROJEN MUUTOS		1 197		1 576
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		12 167		10 971
Rahavarat 1.1.		10 971		9 394
		1 197		1 576

3.6 Konsernitase

VASTAAVAA 1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	143 914	138 525
Aineettomat hyödykkeet	215	270
Aineettomat oikeudet	71	205
Muut pitkävaikutteiset menot	144	64
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	138 895	133 672
Maa- ja vesialueet	23 305	22 448
Rakennukset	77 584	78 761
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 916	25 316
Koneet ja kalusto	2 552	2 784
Muut aineelliset hyödykkeet	7	7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 531	4 355
Sijoitukset	4 804	4 583
Osakkuusyhtiöosuudet	496	102
Muut osakkeet ja osuudet	4 163	4 342
Muut saamiset	145	140
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	934	952
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 436	20 695
Vaihto-omaisuus	815	645
Saamiset	9 454	9 079
Pitkäaikaiset saamiset	1 112	1 092
Lyhytaikaiset saamiset	8 342	7 987
Rahoitusarvopaperit	313	313
Rahat ja pankkisaamiset	11 854	10 657
VASTAAVAA YHTEENSÄ	167 285	160 172

VASTATTAVAA 1 000 €	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	42 097	34 788
Peruspääoma	31 654	31 654
Muut omat rahastot	20	20
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	3 200	5 422
Tilikauden yli-/alijäämä	7 222	-2 309
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	33	26
PAKOLLISET VARAUKSET	1 033	1 033
Eläkevaraukset	3	4
Muut pakolliset varaukset	1 030	1 029
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 037	1 059
VIERAS PÄÄOMA	123 085	123 267
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	54 464	54 814
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	9 719	9 009
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	38 460	37 976
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	20 441	21 468
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	167 285	160 172

Tilinpäätöksen liitetiedot

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Liedon kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti, poikkeuksena verotulot, jotka kirjataan niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Mikäli joulukuussa tilitettävä määrä on poikkeuksellisesti negatiivinen, kirjataan se ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 (KV 92/24.9.2012). Uutta poistosuunnitelmaa käytetään vuonna 2012 ja sen jälkeen valmistuneissa tai hankituissa käyttöomaisuusinvestoinneissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Kuntaan vuoden 2015 alussa yhdistyneen Tarvasjoen kunnan yhdistymisestä johtuvat yhdistymisavustukset ja valtionosuuksien vähenemisen korvaus on kirjattu maksuperusteen mukaan tuotoksi tuloslaskelman erään Tuet ja avustukset. Avustusta maksettiin viimeisen kerran vertailuvuonna 2019.

Muut erät

Lomapalkat ja -rahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat kirjataan ottaen huomioon voimassa olevat työehtosopimusten määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilötasolla.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuodet 2020 ja 2019 eivät ole vertailukelpoiset erityisesti alkuvuonna 2020 alkaneen koronaviruspandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten vuoksi. Merkittävin vertailukelpoisuutta heikentävä erä on valtionosuudet, joka sisältää vuonna 2020 koronatukea noin 5,3 miljoonaa euroa. Tarkemmin koronatilanteen vaikutuksia kunnan vuoden 2020 tulokseen on kuvattu toimintakertomuksen luvussa 1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä (erittely liite 22).

Osakkuusyhteisöt Parravahan Vesi Oy ja Tilikunta Oy on yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaan.

Littoistenjärven säännöstely-yhtiö (yhteisyhteisö) on merkitty konsernitaseeseen vain sen hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa sekä lisätietona liitetiedoissa. Nautelankoski-säätiö on jätetty yhdistelemättä, koska kuntakonsernin kannalta se on merkitykseltään vähäinen.

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen lukuarvoltaan peruspääoman jäsenosuuden mukaisessa suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen kunnalle maksamia kiinteistöveroja ei ole vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty pitkäaikaisena ja laskennallisen verovelan muutos lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuodet 2020 ja 2019 eivät ole vertailukelpoiset erityisesti alkuvuonna 2020 alkaneen koronaviruspandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten vuoksi. Merkittävin vertailukelpoisuutta heikentävä erä on kunnan valtionosuudet, joka sisältää vuonna 2020 koronatukea noin 5,3 miljoonaa euroa. Tarkemmin koronatilanteen vaikutuksia kunnan vuoden 2020 tulokseen on kuvattu toimintakertomuksen luvussa 1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6 TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Ulkoiset 1 000 € *)	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	659	1 279	659	1 279
Kehittäminen	555	725	555	725
Sosiaali- ja terveystoimet	33 904	33 183	8 560	8 345
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 977	3 547	2 840	3 350
Tekniset palvelut	2 660	2 826	907	1 090
Kaavoitus- ja rakennuspalvelut	2 694	2 976	2 694	2 976
Ympäristöterveydenhuolto	1 512	1 516	1 512	1 516
Muut palvelut	2 310	2 326	0	0
Liedon Vesi	4 117	4 084	4 247	4 136
Toimintatuotot yhteensä	51 388	52 462	21 974	23 417

*) Eliminoitu myös kunnan ja Liedon Veden väliset tuotot.

7 VEROTULOJEN ERITTELY

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Kunnan tulovero	74 945	71 842
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 879	3 850
Kiinteistövero	3 894	3 744
Verotulot yhteensä	82 718	79 437

8 VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 689	22 216	22 689	22 216
Siitä : Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-194	20	-194	20
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	157	-269	-1 320	-1 579
Verotulomenetysten korvaus	7 041		7 041	
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	29 886	21 947	28 410	20 637

Verotulomenetysten korvaukset on työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 13.10.2020 antaman yleisohjeen mukaisesti esitetty vuoden 2020 osalta erikseen.

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	32 723	30 476
Muiden palvelujen ostot	14 334	15 450
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	47 057	45 926

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

Koskee investointeja ennen vuotta 2012

1	Atk-ohjelmistot	3 vuotta/tasapoisto
2	Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
3	Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta/tasapoisto
4	Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta/tasapoisto
5	Muut rakennukset	30 vuotta/tasapoisto
6	Tiet	menojäännöspoisto/15 %
7	Puistot/kentät	menojäännöspoisto/15 %
8	Vesi- ja viemärijohtoverkostot	menojäännöspoisto/7 %
9	Tievalaistuslaitteet	menojäännöspoisto/15 %
10	Laituskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto/15 %
11	Kuljetusvälineet	5 vuotta/tasapoisto
12	Muut koneet ja kalustot	menojäännöspoisto/65 %
13	Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
14	Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Kohdissa 1, 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 aloitetaan poistolaskenta uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)		

Kohdissa 2, 3, 4, 5 ja 11 aloitetaan poistolaskenta seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline hankittu.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Investoinnit vuoden 2012 ja sen jälkeen

Atk-ohjelmistot	2 vuotta/tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan huoltorakennukset	25 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan mökit/saunarakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Tiet	20 % /menojäännöspoisto
Puistot/kentät	20 % /menojäännöspoisto
Vesi- ja viemärijohtoverkostot	10 % /menojäännöspoisto
Tievalaistuslaitteet	20 % /menojäännöspoisto
Laituskoneet ja laitteet	30 % /menojäännöspoisto
Kuljetusvälineet	4 vuotta/tasapoisto

Muut koneet ja kalustot	40 % /menojäätännöspoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Menojäätännöspoistolaskenta aloitetaan uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

Ohjelmistohankinnoissa puolivuotislaskenta

Kohteet, joissa tasapoisto, aloitetaan seuraavan kuukauden alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline/laite/kalusto on hankittu

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluiksi.

12 PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

1 000 €	Konserni	
	2020	2019
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri:		
Eläkevastuu 1.1	4	5
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	0	-1
Eläkevastuu 31.12	3	4
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 1.1	1 029	1 039
Lisäykset tilikaudella	1	1
Vähennykset tilikaudella	0	-10
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 31.12	1 030	1 029

13 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden luovutusvoitot	1 826	2 195	1 826	2 195
Rakennusten luovutusvoitot	7	1	0	0
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	0	0	30	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	15	6	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	1 849	2 202	1 856	2 195
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0	28	0	7
Maa-alueiden luovutustappiot	0	0	0	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	-2	0	0	0
Luovutustappiot yhteensä	-2	28	0	7

Liedon kunta kaavoittaa hankkimaansa maaomaisuutta ja rakentaa infrastruktuurin tonteille. Raakamaan hankinnan sekä esirakentamisen ja tonttien myyntihinnan välinen myyntivoitto kirjataan käyttötalousosaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan tuloihin.

15 OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	71	71
Osinkotuotot muista yhteisöistä	33	23
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0
Yhteensä	104	94

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	156	48	204
Lisäykset tilikauden aikana	12	109	122
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-9	-9
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-108	-35	-143
Poistamaton hankintameno 31.12.	61	114	175

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	21 557	59 807	22 001	764	3 348	107 477
Lisäykset tilikauden aikana	1 224	2 290	3 959	252	4 157	11 883
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	-345	0	-161	-505
Vähennykset tilikauden aikana	-374	-100	0	0	0	-473
Siirrot erien välillä	-55	39	2 464	0	-2 448	0
Tilikauden poisto		-3 052	-3 699	-332	0	-7 083
		0	0			0
Poistamaton hankintameno 31.12.	22 353	58 985	24 380	684	4 897	111 299

Maa- ja vesialueet 1000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	388	460	224	206
Muut maa- ja vesialueet	22 918	21 988	22 129	21 352
Maa- ja vesialueet yhteensä	23 305	22 448	22 353	21 557

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisöosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	409	5 465	119	3 462	9 454
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	409	5 465	119	3 462	9 454
Arvonlennukset *)	0	0	0	-67	-67
Kirjanpitoarvo 31.12.	409	5 465	119	3 395	9 387

*) Liedon kunnan erillisen taseyksikön Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen on kirjattu tilikaudella 2020 varovaisuuden periaatteen mukaisesti alaskirjaus noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Laina- ja muut saamiset		
	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	490	168	658
Lisäykset	0	0	0
Vähennykset	-18	0	-18
Hankintameno 31.12.	472	168	640
Arvonlennukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	472	168	640

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvonmuutokset

	Tase-arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspo:sta	Ero
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri	5 047			5 047	2,93 %	0
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	289			289	7,52 %	0
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiiri	118			118	3,79 %	0
Varsinais-Suomen Liitto	11			11	3,16 %	0
Yhteensä	5 465	0	0	5 465		0

20–22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilik.voitosta /tappiosta
Tytäryhteisöt						
Liedon Asunnot Oy	Lieto	100 %	100 %	2 046	11 159	139
Liedon Lämpö Oy	Lieto	99,40 %	99,40 %	1 963	7 315	26
Kuntayhtymät						
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	Loimaa	7,52 %	7,52 %	1 524	198	206
Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri	Paimio	3,79 %	3,79 %	244	903	-9
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,16 %	3,16 %	77	45	19
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	Turku	2,93 %	2,93 %	5 516	9 134	41
Osakkuusyhteisöt						
Parravahan Vesi Oy	Marttila	27,50 %	27,50 %	38	39	0
Tilikunta Oy	Kaarina	30,00 %	30,00 %	76	216	0
Yhdistelemättä						
Littoistenjärven säännöstely-yhtiö*	Kaarina	50 %	50 %			
Nautelankoski-säätiö*	Lieto					

* Kuntakonsernin kannalta merkitykseltään vähäinen

KONSERNISÄÄNNÖSTEN YHDISTELYRAJAN ALLE JÄÄVÄT MERKITTÄVÄT YHTIÖT, JOISSA KUNTA ON OSAKKAANA

Turun Seudun Vesi Oy	3,98 %
Turun Seudun Puhdistamo Oy	3,70 %
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	3,23 %

23 SAAMISTEN ERITTELY

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		0		75
Siirtosaamiset		9		0
Yhteensä		9		75
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		6		26
Siirtosaamiset		56		517
Yhteensä		62		543
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Yhteensä		0		0
Saamiset yhteensä		71	0	618

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Muut siirtosaamiset	732	660	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	732	660	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	307	370	189	262
Työterveyshuollon tasauslaskutus	8	89	8	89
Työllistämistuki	44	20	44	20
VSSHP tasauslaskutus	54	774	56	517
Terveyspalveluiden tasauslaskutus	323	133	323	133
Pakolaiskustannukset	48	43	48	43
TVR Koulutuskorvaus	26	46	19	35
A-klinikka jaksotus	66	0	66	0
Föli seutuyhteistyön tasaus	189	32	189	32
Ympäristöterveyspalvelujen tasauslaskutus	19	13	19	13
OKM valtionosuusjaksotus	128	0	128	0
Muita siirtosaamisia	321	287	173	165
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 534	1 805	1 262	1 308
Siirtosaamiset yhteensä	2 266	2 465	1 262	1 308

25 OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	31 654	31 654	31 654	31 654
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	31 654	31 654	31 654	31 654
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	20	26	0	0
Siirrot rahastoon tilikaudella	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	-6	0	0
Rahaston pääoma 31.12.	20	20	0	0
Edellisten vuosien yli/alijäämä	3 200	5 422	1 540	3 992
Tilikauden yli-/alijäämä	7 222	-2 309	7 018	-2 452
Oma pääoma yhteensä	42 097	34 788	40 213	33 195

26 ERITTELY POISTOEROISTA

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	36	41
Yhteensä	36	41

27 PITKÄAIKAISET VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 277	27 757
Lainat julkisyhteisöiltä	0	13
Yhteensä	25 277	27 770

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

1 000 €	Kunta	
	2020	2019
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	34 000	34 000
- korko negatiivinen; ylin -0,18 %, alin -0,38 %		
- erääntyvät 11.1. - 30.4.2021	34 000	34 000
Yhteensä	34 000	39 500

29 PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 €	Konserni	
	2020	2019
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevaraus	3	4
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus	1 030	1 029
Yhteensä	1 033	1 033

30 VIERAS PÄÄOMA

1 000 €	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		114		208
Yhteensä		114		208
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		566		479
Siirtovelat		0		0
Yhteensä		566		479
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat		72		0
Yhteensä		72		0
Vieras pääoma yhteensä	0	752	0	687

31 SHEKKILIMIITTI

1 000 €	2020	2019
Liedon Säästöpankki	841	841
- siitä käyttämättä oleva määrä	841	841

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	9 169	8 503	9 109	8 443
Muut velat	1 484	1 359	1 090	969
Yhteensä	10 653	9 862	10 199	9 413

33 SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	8 757	8 739	6 618	6 613
Henkilösivukulujen jaksotus	1 424	1 453	1 407	1 434
Muut palkkojen siirtovelat	445	357	211	132
Korkojaksotukset	39	53	31	44
Ympäristöterveydenhuollon palautukset	55	129	55	129
OKM valtionosuus	0	47	0	47
Tutkimusrahojen jaksotus	274	304	0	0
Liedon Veden kulujaksotus	146	0	146	0
Sairaanhoidopiiriin tasauslaskutus	0	187	0	0
Muut siirtovelat	964	508	232	140
Yhteensä	12 103	11 778	8 700	8 539

LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 €	Konserni	
	2020	2019
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	504	496
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	35	51
Yhteensä	540	546

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34 VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN

1 000 €	Konserni	
	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		1 385
Lainat julkisyhteisöiltä		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	631	786
Yhteensä	631	2 170

38 VUOKRAVASTUUT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 30.9.2026	8 086	7 892	3 026	3 416
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 003	902	617	530
- sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0	0	0	0
Vuokravastuut yhteensä, toistaiseksi voimassa olevat	287	284	287	284
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	287	284	287	284
- sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0	0	0	0
Leasingvastuut yhteensä	5 568	5 677	5 230	5 385
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	568	547	453	455
- leasingvastuista kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	4 460	4 401	4 460	4 401
- leasingvastuista sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	1 583	1 417	1 583	1 417
Yhteensä	13 941	13 853	8 543	9 085

39–40 VASTUUSITOUMUKSET

Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan kons. kuuluvien yht. puolesta				
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma			21 552	18 152
Jäljellä oleva pääoma			15 975	12 518
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 483	7 801	8 475	7 793
Jäljellä oleva pääoma	7 027	6 732	7 019	6 724

VASTUUN KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUUSTA

1 000 €	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	133 372	119 388
Kunnan osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	83	79

41 MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset 1)				
Nimellisarvo	19 830	12 869	17 000	10 000
Markkina-arvo	-3 664	-1 379	-3 112	-921
Korkokattosopimukset 2)				
Nimellisarvo	12 000	0	12 000	0
Markkina-arvo	11	0	11	0
Arvonlisäveron palautusvastuu 3)	4 178	4 359	4 098	4 273
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu 4)	1 375	1 375	1 375	1 375
Muut vastuut	25	28		

1) Koronvaihtosopimukset	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Kunta: Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimuksella 1 suojattiin koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkoi 6.3.2020 ja sen oli tarkoitus päättyä 6.3.2028. Sopimus päätettiin ennenaikaisesti 15.4.2020 siten, että arvo eli maksettava määrä tuona päivänä (975.000 euroa) sisältyi uuden sopimuksen (koronvaihtosopimus 2) hintaan.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			0	10 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			0	-921
Kunta: Koronvaihtosopimus 2				
Koronvaihtosopimuksella 2 suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkaa 6.3.2025 ja päättyy 6.3.2050.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä			17 000	0
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-3 112	0
Korkotason alhaisuudesta johtuen korkosuojaus on tilinpäätöshetkellä tappiollinen. Sopimus sisältää ns. break clause-lausekkeen, joka oikeuttaa molemmat osapuolet irtisanomaan sopimuksen ennalta sovittuna ajankohtana sopimuksen vallitsevaan markkina-arvoon.				

Konserni: Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin koronvaihtosopimukset VSSHPI:llä on viisi koronvaihtosopimusta, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset päättyvät vuosina 2021-2041. Kunnan osuus sopimusten nimellisarvoista 2 830 Kunnan osuus markkina-arvoista -552				
--	--	--	--	--

2) Korkokattosopimukset	Kunta	
	2020	2019
Kunta: Korkokattosopimus 1 Korkokattosopimuksella 1 suojataan koko lainasalkkua. Mikäli 3 kk euribor ylittää 1 %, pankki maksaa kunnalle viitekoron ja 1 %:n erotuksen. Sopimus alkoi 6.3.2020 ja päättyy 6.3.2025. Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä 12 000 Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 11 0		

**) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankinnoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöjä myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §) Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, Lopetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta).

MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET

Kunnalle ei ole odotettavissa vastuita maankäyttösopimuksiin liittyen.

KÄYNNISSÄ OLEVAT OIKEUDENKÄYNNIT

Vahingonkorvausvaatimus kunnan hankintaan liittyen

Vastapuoli on vaatinut Liedon kunnalta vahingonkorvausta hankintamenettelyn virheellisyyteen, kumppanuussopimuksen rikkomiseen ja imagohaittaan perustuen. Käräjäoikeus on ratkaissut asian kunnan eduksi, mutta vastapuoli on valittanut päätöksestä hovioikeuteen. Käräjäoikeus katsoi, ettei vastapuolella ole ollut lakiin perustuvaa oikeutta saada Liedon kunnalta vaatimaansa vahingonkorvausta. Oikeudenkäynnin lopputulos on vielä epävarma. Vastapuoli vaatii kunnalta vahingonkorvauksia 125.000 euroa korkoineen. Mikäli kunta häviäisi oikeudenkäynnin, sen vastattavaksi tulisivat lisäksi vastapuolen oikeudenkäyntikulut.

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

	Kunta 2020	Kunta 2019
Kunnanjohtaja, hallintopalvelut	24	23
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	460	433
Sivistystyöpalvelut	595	579
Kaavoitus ja tekniset palvelut	188	179
Työllistäminen ja asiointipalvelu	35	45
Ympäristöterveydenhuolto	26	24
Yhteensä	1 328	1 283

43 HENKILÖSTÖKULUT

	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	54 490	55 046
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	110	104
Henkilöstökulut yhteensä	54 601	55 150

44 LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 €	2020	2019
Kansallinen Kokoomus	5	6
Perussuomalaiset	1	1
Suomen Keskusta	3	3
Suomen Kristillisdemokraatit	1	2
Suomen Ruotsalainen kansanpuolue	0	0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	6	7
Vasemmistoliitto	3	3
Vihreä Liitto	3	4
Tilitetyt palkkiot yhteensä	23	26

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

1 000 €	2020	2019
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	10	10
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0	1
Tarkastuslautakunnan avustaminen	3	3
Palkkiot yhteensä	13	14

46 INTRESSITAHOLIIKETOIMET

Kunnan antamat takaukset tytäryhtiöille:

1 000 €	Jäljellä oleva pääoma
Liedon Asunnot Oy	9 302
Liedon Lämpö Oy	6 673
Annetut takaukset yhteensä	15 975

Kunta on taannut tytäryhteisöjen lainoja, joiden jäljellä oleva pääoma 31.12.2020 on noin 16 miljoonaa euroa. Ennen vuotta 2019 annetuista takauksista ei ole maksettu vuosittaista takausprovisiota. Tilikaudella 2019 Liedon Asunnot Oy:lle myönnetyn takauksen osalta (laina enintään 1,4 miljoonaa euroa) kunta perii takausprovisiota 0,4 % / vuosi. Lisäksi Liedon kunnanvaltuusto on (KV 91/12.11.2018) päättänyt myöntää tytäryhtiö Liedon Lämpö Oy:lle 8,5 miljoonan euron takauksen lämpökeskusinvestointiin. Lainasta on nostettu tilinpäätöshetkellä 3,4 miljoonaa euroa. Kunta perii takauksesta Liedon Lämpö Oy:ltä takausprovisioon 0,5 % / vuosi. Kunnan arvion mukaan takauksiin ei liity merkittävää taloudellista riskiä.

Liedon Vesi

5 LIEDON VESI

Erillisen taseyksikkö Liedon Veden toimintakertomus tilikaudelta 2020 on esitetty luvussa 2 Talousarvion toteutuminen osana teknisen lautakunnan talousarviovertailua.

5.1 Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto	4 402 715,00		4 319 764,95	
Liiketoiminnan muut tuotot	19 377,02		25 402,31	
Henkilöstökulut	-2 192,29		0	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-785 783,66		-694 218,78	
Palvelujen ostot	-2 355 774,98		-2 175 669,04	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-953 489,47		-846 638,94	
Arvonalentumiset	-66 711,44		-533 691,52	
Liiketoiminnan muut kulut	-92 327,18		-110 399,89	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	165 813,00		-15 450,91	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	280,34		0,00	
Muut rahoitustuotot	682,69		7 424,72	
Kunnalle maksetut korkokulut	-8 603,40		-18 603,40	
Korvaus peruspääomasta	-92 493,26		-92 493,26	
Muut rahoituskulut	-139,48		-4,67	
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	65 539,89		-119 127,52	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	65 539,89		-119 127,52	
TUNNUSLUVUT	2020		2019	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,2		-0,1	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,2		-0,1	
Voitto, %	1,5		-2,8	

Tilikauden 2020 sisältää noin 67.000 euron alaskirjauksen Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi. Tilikauden 2019 tulos sisälsi kertaluonteisen arvonalentumiskirjauksen noin 0,5 miljoonaa euroa Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen.

Sijoitetun pääoman tuotto, $(100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$. Tunnusluku kertoo eriytettyyn taseyksikköön sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa suhteellista kannattavuutta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, $(100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$. Tässä tunnusluvussa huomioidaan myös yli-/alijäämäerät.

Voittoprosentti, $(100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto}))$. Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden taseyksikön yli-/alijäämä ennen varauksia muodostaa liikevaihdosta.

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2020	2019
Liikeliikettä (-alijäämä)	165 813,00	-15 450,91
Poistot ja arvonalentumiset	1 020 200,91	1 380 330,46
Rahoitustuotot- ja kulut	-100 273,11	-103 676,61
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
	1 085 740,80	1 261 202,94
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-2 642 791,33	-2 077 668,92
Rahoitusosuudet investointimenoihin	160 616,50	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
	-2 482 174,83	-2 077 668,92
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 396 434,03	-816 465,98
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	0,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lain. vähennys kunnalle/ky:lle	-172 068,08	-200 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Saamisten muutos kunnalta	510 730,88	-382 189,38
Saamisten muutos muilta	-67 011,90	-1 169 145,53
Korot.velkojen muutos kunnalta	-153 219,32	67 672,34
Korot. velkojen muutos muilta	195 683,23	486 182,89
	1 210 060,74	-273 601,83
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 082 319,22	-1 290 067,81
RAHAVARAT 31.12.	16 886,53	1 099 205,75
RAHAVARAT 01.01.	1 099 205,75	2 389 273,56
	-1 082 319,22	-1 290 067,81

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-2 697 235	-310 991
Investointien tulorahoitus, %	43,7	60,7
Lainanhoitokate %	6,1	5,9
Kassan riittävyys, pv	1	75
Quick ratio	1,6	1,8
Current ratio	1,6	1,8

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä taiikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \times \text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset}) / \text{Investointien omahankintameno}$, tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $((\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset}))$, kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ PV} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Quick ratio, $((\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, on maksuvalmiussuhde, joka kertoo miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan kesken. Tunnusluku on hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5 -1 ja heikko alle 0,5.

Current ratio eli käyttö pääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnusluku on hyvä yli 2, tyydyttävä 1-2 ja heikko alle 1

TASE

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	15 185 102,73	13 671 453,61
Aineelliset hyödykkeet	12 308 556,11	10 728 195,55
Maa- ja vesialueet	95 375,18	89 407,44
Rakennukset	854 522,00	899 740,95
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 534 455,55	8 533 672,25
Koneet ja kalusto	17 253,03	28 756,68
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 806 950,35	1 176 618,23
Sijoitukset	2 876 546,62	2 943 258,06
Osakkeet ja osuudet	2 816 546,62	2 883 258,06
Muut saamiset	60 000,00	60 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 702 614,74	3 280 328,14
Lyhytaikaiset saamiset	1 685 728,21	2 181 122,39
Myyntisaamiset	1 573 773,76	1 584 772,18
Saamiset kunnalta	0,00	562 406,08
Muut saamiset	92 654,73	17 818,13
Siirtosaamiset	19 299,72	16 126,00
Rahat ja pankkisaamiset	16 886,53	1 099 205,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 887 717,47	16 951 781,75

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	7 549 629,80	7 484 089,91
Peruspääoma	1 541 554,37	1 541 554,37
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	5 942 535,54	6 061 663,06
Tilikauden yli-/alijäämä	65 539,89	-119 127,52
VIERAS PÄÄOMA	9 338 087,67	9 467 691,84
Pitkäaikainen	8 248 469,74	7 668 120,32
Muut velat	8 248 469,74	7 668 120,32
Lyhytaikainen	1 089 617,93	1 799 571,52
Lainat kunnalta	0,00	172 068,08
Ostovelat	539 932,28	1 119 774,27
Korottomat velat kunnalta	354 152,54	507 371,86
Muut velat	195 533,11	357,31
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 887 717,47	16 951 781,75

TUNNUSLUVUT	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	44,7	44,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	211,2	217,9
Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	6 008	5 943
Lainakanta 31.12. 1 000 €	0	172
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	0	172
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	60	60

Omavaraisuusaste

Mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

5.2 Talousarvion toteutumisvertailut

TULOSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkema %
Liikevaihto	4 269 880	0	4 269 880	4 402 715	132 835	3 %
Liiketoiminnan muut tuotot	28 660	0	28 660	19 377	-9 283	-32 %
Henkilöstökulut	0	0	0	-2 192	-2 192	**
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-755 240	0	-755 240	-785 784	-30 544	-4 %
Palvelujen ostot	-2 547 998	0	-2 547 998	-2 355 775	192 223	8 %
Materiaalit ja palvelut	-3 303 238	0	-3 303 238	-3 141 559	161 679	5 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 040 000	0	-1 040 000	-953 489	86 511	8 %
Arvonalentumiset	0			-66 711	-66 711	***
Poistot ja arvonalentumiset	-1 040 000	0	-1 040 000	-1 020 201	19 799	2 %
Liiketoiminnan muut kulut	-131 240	0	-131 240	-92 327	38 913	30 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-175 938	0	-175 938	165 813	341 751	194 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	6 287	0	6 287	280	-6 007	-96 %
Muut rahoitustuotot	2 000	0	2 000	683	-1 317	-66 %
Kunnalle maksetut korkokulut	-8 600	0	-8 600	-8 603	-3	0 %
Korvaus peruspääomasta	-92 493	0	-92 493	-92 493	0	0 %
Muut rahoituskulut	0	0	0	-139	-139	***
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-92 806	0	-92 806	-100 273	-7 467	-8 %
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-268 744	0	-268 744	65 540	334 284	124 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-268 744	0	-268 744	65 540	334 284	124 %

INVESTOINNIT

Liedon Vesi	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.
Keskusta								
Talviniitty KT, Vaihe 2 (Itä-Nuolemon alue)	225	0	225	0	225	261	36	116 % 1)
Asema								
Laakkari - Liedon asema, Vaihe 1	535	442	135	250	385	385	0	155 % 2)
Laakkarin kalliosäiliö, sisäpuoliset muutostyöt	270	0	270	0	270	558	288	207 % 3)
Laakkari - Liedon asema, Vaihe 2 (VT9 pohjoispuoli)	380	0	180	0	180	41	-139	11 % 4)
Laakkari-Liedon keskusta 3.vaihe								
Littoinen								
Pohjois-Tuulissuo 3	580	0	180	200	380	381	1	66 % 5)
Avanti - Tammi liik.järjestelyistä johtuvat putkista ym. Muutokset	290	163	90	0	90	47	-43	72 % 6)
Loukinainen								
Matintalo 2	440	0	90		90	4	-86	4 % 7)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointimenot	0	0	0		0	237	237	*** 8)
Puutarhan alue (Vanhalinna) investointitulot	0	0	0		0	-161	-161	***
Ilmarinen								
Halmelan laajennus 2	0	0	0	0	0	34	34	*** 9)
Tarvasjoki								
Vesijohtoverkon saneeraus	390	0	90	0	90	0	-90	0 % 10)
Koko kunnan alue								
Vesihuollon pienhankkeet, jakamaton			441		441	632	191	143 % 11)
Viemärlinjojen saneeraus			126		126	58	-68	46 % 12)
Vesijohtolinjojen saneeraus			126		126		-126	0 % 13)
Irtain omaisuus								
Hankinnat			0		0		0	***
Maa- ja vesialueet								
Liittymismaksut			0		0	6	6	***
Liedon Vesi yhteensä			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	
Menot			1 953	450	2 403	2 643	240	10 %
Tulot			0	0	0	-161	-161	**
Netto			1 953	450	2 403	2 482	79	3 %

- 1) Ylitys johtuu kunnallistekniikan urakan lisätöistä.
- 2) Haettu lisämääräraha valtuustosta. 1.vaiheen toteutus alun perin v.2019 - 2020 talvityönä, toteutettiin kesä-syyskuussa 2020. Maanomistajakorvaukset kesken.
- 3) Tiemestarintien uusi jv-pumppaamo + tasaus/ylivuotoaltaat 2 kpl Naapurin Maalasikana Oy:n kasvaneiden jv-määrien johdosta. Johtuu louhintamääristä ja materiaaleista. Yritystontti, jolle myös rakennettu kunnallistekniikka
- 4) Laakkari - Liedon asema 3.vaiheen (Keskustan haara) suunnittelu kesken, toteutetaan vaiheittain v. 2022 - 2023. Laakkarin kalliosäiliön sisäiset putkistomuutokset ym. toteutetaan v.2021.
- 5) Toteutettiin yhdessä Liedon Lämpö Oy:n kanssa uusi vesijohdon runkolinja Pääskyntien varteen sekä Luolakalliontien kunnallistekniikka yritystonttien rakentamisaikataulusta ja -paineesta johtuen.
- 6) E18 / Kehätien nelikaistaistamisesta johtuen viemäri- ja vesijohtolinjojen suojauksia ja siirtoja, Länsi-Avantientien johdosta uusia putkilinjoja sekä siirtoja.
- 7) Matintalo 2 on v.2021 - 2022 toteutuskohde.

- 8) Kasvihuoneen alueen toteutus perustuu kunnan ja Yliopistosäätiön väliseen maankäyttösopimukseen. Säätiöltä laskutetaan toteutuneet kustannukset, tehty myös vanhojen putkilinjojen korjaus ja muutostöitä.
- 9) Halmela 2 kunnallistekniikan toteutus v.2021.
- 10) Suunniteltuja saneerauskohteita ei ehditty kilpailuttamaan / toteuttamaan. Tehty osittain kunnossapitotöitä.
- 11) Toteutettiin mm. Keskustan jv-pumppaamon pumppujen ja tuloaltaan saneeraus rikkivetykorroosiosta ja jv-määrien kasvusta johtuen, Tarvasjoella kunnantalon jv-pumppaamon urakka + huoltotie.
- 12) Toteutettiin osittain, suunniteltuja saneeraustarpeita ei ole ehditty kartoittaa -> saneeraussuunnitelma, jatkossa kunnossapitovelan pienentämiseen tähtäävä ohjelma korjauksista.
- 13) Suunniteltuja saneeraustarpeita ei ole ehditty kartoittaa -> saneeraussuunnitelma, jatkossa kunnossapitovelan pienentämiseen tähtäävä ohjelma korjauksista.

RAHOITUSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-175 938	0	-175 938	165 813	341 751	194 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 040 000	0	1 040 000	1 020 201	-19 799	-2 %
Rahoitustuotot- ja kulut	-92 806	0	-92 806	-100 273	-7 467	-8 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 953 000	-450 000	-2 403 000	-2 642 791	-239 791	-10 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	160 617	160 617	**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	**
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 181 744	-450 000	-1 631 744	-1 396 434	235 310	14 %
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-172 068	0	-172 068	-172 068	0	0 %
Rahoituksen rahavirta	-172 068	0	-172 068	-172 068	0	0 %
Liittymismaksut	500 000	0	500 000	580 349	80 349	16 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-853 812	-450 000	-1 303 812	-988 153	315 659	24 %

5.3 Liedon Veden vaikutus kunnan talouteen

LIEDON VEDEN VAIKUTUS KUNNAN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunta Ulkoiset + Vesi	Vesi Ulkoiset + kunta	Kunta Sisäiset	Vesi Sisäiset	Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä Ulkoiset
Toimintatuotot	18 221 498,87	4 422 092,02	-494 035,72	-175 287,90	21 974 267,27
Myyntituotot	7 998 842,29	4 402 715,00	-483 945,64	-163 095,90	11 754 515,75
Maksutuotot	4 881 428,93	0,00	0,00	0,00	4 881 428,93
Tuet ja avustukset	1 401 248,57	0,00	0,00	0,00	1 401 248,57
Muut toimintatuotot	3 939 979,08	19 377,02	-10 090,08	-12 192,00	3 937 074,02
Toimintakulut	-115 967 102,68	-3 236 078,11	176 349,35	492 974,27	-118 533 857,17
Henkilöstökulut	-54 487 873,05	-2 192,29			-54 490 065,34
Palkat ja palkkiot	-44 145 824,77	-1 816,52			-44 147 641,29
Henkilösivukulut	-10 342 048,28	-375,77			-10 342 424,05
Palvelujen ostot	-45 269 395,26	-2 355 774,98	84 317,97	483 945,64	-47 056 906,63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 680 841,05	-785 783,66	79 839,38	-1 061,45	-7 387 846,78
Avustukset	-7 707 503,98	0,00	0,00	0,00	-7 707 503,98
Muut toimintakulut	-1 821 489,34	-92 327,18	12 192,00	10 090,08	-1 891 534,44
Toimintakate	-97 745 603,81	1 186 013,91	-317 686,37	317 686,37	-96 559 589,90
Verotulot	82 717 910,77	0,00			82 717 910,77
Valtionosuudet	28 409 500,00	0,00			28 409 500,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-87 353,65	-100 273,11	-101 096,66	101 096,66	-187 626,76
Korkotuotot	41 794,54	280,34	-8 603,40	0,00	33 471,48
Muut rahoitustuotot	218 477,81	682,69	-92 493,26	0,00	126 667,24
Korkokulut	-338 257,10	-8 603,40		8 603,40	-338 257,10
Muut rahoituskulut	-9 368,90	-92 632,74		92 493,26	-9 508,38
Vuosikate	13 294 453,31	1 085 740,80	-418 783,03	418 783,03	14 380 194,11
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 271 995,92	-953 489,47			-7 225 485,39
Arvonalentumiset	-74 958,80	-66 711,44			-141 670,24
Tilikauden tulos	6 947 498,59	65 539,89	-418 783,03	418 783,03	7 013 038,48
Poistoeron muutos	5 045,64				5 045,64
Tilikauden ylijäämä (alij.)	6 952 544,23	65 539,89	-418 783,03	418 783,03	7 018 084,12

LIEDON VEDEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Erillislaskelmat		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
	Kunta	Vesi	Kunta	Vesi	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	13 294 453,31	1 085 740,80	0,00	0,00	14 380 194,11
Tulorahoituksen korjauserät	-1 855 599,44	0,00			-1 855 599,44
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-9 362 106,12	-2 642 791,33		0,00	-12 004 897,45
Rahoitusosuudet investointimenoihin	353 412,01	160 616,50			514 028,51
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 254 130,58	0,00			2 254 130,58
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 684 290,34	-1 396 434,03	0,00	0,00	3 287 856,31
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennykset	190 171,08	0,00	-172 068,00		18 103,08
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00			0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 440 845,19	-172 068,00		172 068,00	-2 440 845,19
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00			0,00
Saamisten muutos	-262 311,88	443 718,98	-153 229,22	-562 406,08	-534 228,20
Korottomien velkojen muutos	-1 133 643,84	42 463,91	562 406,08	153 229,22	-375 544,63
Rahoituksen rahavirta	-3 646 629,83	314 114,89	237 108,86	-237 108,86	-3 332 514,94
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 037 660,51	-1 082 319,14	237 108,86	-237 108,86	-44 658,63

5.4 Liedon Vesi liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 (KV 92/24.9.2012). Uutta poistosuunnitelmaa käytetään vuonna 2012 ja sen jälkeen valmistuneissa tai hankituissa käyttöomaisuusinvestoinneissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Ei ilmoitettavaa.

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

6 TOIMINTATUOTOT TOIMIALUEITTAIN

1 000 €	2020	2019
Vesilaitos	2 246	2 225
Viemärlaitos	2 176	2 120
Yhteensä	4 422	4 345

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

Koskee investointeja ennen vuotta 2012

1	Atk-ohjelmistot	3 vuotta/tasapoisto
2	Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
3	Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta/tasapoisto
4	Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta/tasapoisto
5	Muut rakennukset	30 vuotta/tasapoisto
6	Tiet	menojäännöspoisto/15 %
7	Puistot/kentät	menojäännöspoisto/15 %
8	Vesi- ja viemärijohtoverkostot	menojäännöspoisto/7 %
9	Tievalaistuslaitteet	menojäännöspoisto/15 %
10	Laituskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto/15 %
11	Kuljetusvälineet	5 vuotta/tasapoisto
12	Muut koneet ja kalustot	menojäännöspoisto/65 %
13	Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
14	Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Kohdissa 1, 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 aloitetaan poistolaskenta uusien hankintojen osalta 1.7. (puolivuotislaskenta)

Kohdissa 2, 3, 4, 5 ja 11 aloitetaan poistolaskenta seuraavan kuukauden

alusta milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline hankittu.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Investoinnit vuoden 2012 ja sen jälkeen

Atk-ohjelmistot	2 vuotta/tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, kiviset	25 vuotta/tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset, puiset	20 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan huoltorakennukset	25 vuotta/tasapoisto
Vapaa-ajan mökit/saunarakennukset	30 vuotta/tasapoisto
Tiet	20 % /menojäännöspoisto
Puistot/kentät	20 % /menojäännöspoisto
Vesi- ja viemärijohtoverkostot	10 % /menojäännöspoisto
Tievalaistuslaitteet	20 % /menojäännöspoisto
Laituskoneet ja laitteet	30 % /menojäännöspoisto
Kuljetusvälineet	4 vuotta/tasapoisto
Muut koneet ja kalustot	40 % /menojäännöspoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Maa- ja vesialueet	ei poistoja

Menojäännöspoistolaskenta aloitetaan uusien hankintojen osalta 1.7.
(puolivuotislaskenta)
Ohjelmistohankinnoissa puolivuotislaskenta
Kohteet, joissa tasapoisto, aloitetaan seuraavan kuukauden alusta
milloin rakennus on valmistunut tai kuljetusväline/laite/kalusto on hankittu

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluiksi.

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					
	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	89	900	8 534	29	1 177	10 728
Lisäykset tilikauden aikana	6	0	1 384	0	1 305	2 695
Rahoitusosuudet tilikaudella			0		-161	-161
Vähennykset tilikauden aikana			0		0	0
Siirrot erien välillä			514		-514	0
Tilikauden poisto		-45	-897	-12	0	-953
Poistamaton hankintameno 31.12.	95	855	9 534	17	1 807	12 309

Maa- ja vesialueet erittely	2020	2019
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	86	80
Muut maa- ja vesialueet	10	10
Yhteensä	95	89

1 000 €	Osakkeet ja osuudet			Laina- ja muut saamiset
	Osakkuus- yhteisö- osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut saamiset muilta
Hankintameno 1.1.	28	2 856	2 883	60
Tilikauden muutokset *)	0	-67	-67	0
Hankintameno 31.12.	28	2 789	2 817	60
Kirjanpitoarvo 31.12.	28	2 789	2 817	60

*) Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen kirjattiin tilikaudella 2020 arvonalentuminen noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioitiin olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

25 OMA PÄÄOMA

1 000 €	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	1 542	1 542
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Peruspääoma 31.12.	1 542	1 542
Edellisten vuosien yli/alijäämä	5 943	6 062
Tilikauden yli-/alijäämä	66	-119
Oma pääoma yhteensä	7 550	7 484

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	2020	2019
Liittymismaksut	8 248	7 668
Muut velat	196	0
Yhteensä	8 444	7 668

40 VASTUUSITOUMUKSET

Takausvastuu Turun seudun puhdistamo Oy:n lainoista omistuosuuden mukaisessa suhteessa (Liedon osuus yhtiön osakepääomasta 3,7 %).

1 000 €		Liedon osuus
Yhtiön korollinen vieras pääoma 31.12.	86 610	3 205
Yhtiön leasingvastuut 31.12.	24 273	898

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Liedon Vedellä ei ole henkilöstöä. Vesihuoltopäällikön, vesihuoltoinsinöörin, vastaavan vesihuoltosihteerin ja vesihuoltosihteerin palvelut on ostettu kunnan teknisiltä palveluilta. Laskentaperusteena on käytetty 12 kk:n palkka + henkilösivukuluja. Työpajamaksut on laskutettu tuntiveloituksena. Kirjanpito-, palkanlaskenta-, ostoreskontra- sekä myyntireskontrapalvelut on ostettu kunnan hallintopalveluilta. Laskentaperusteena on käytetty kirjanpitoventien määrää.

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

6 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Liedossa maaliskuun 29. päivänä 2021

LIEDON KUNNANHALLITUS

Mari Mikkola

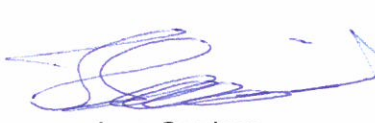

Annina Ruottu

Riina Kolkkala

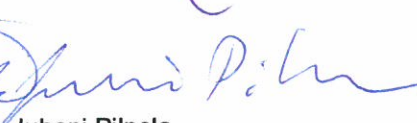

Simo Ala-Nissilä

Timo Inkinen

Tomi Pohjankukka

Ismo Saarinen

Henna Vuoristo

Juhani Piipola

Matti Föhr

Vappu Nieminen-Pihala

Esko Poikela
Kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Liedossa 11.5.2021

Sinikka Niitynen
CHT, HT

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytystavasta

7 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytystavasta

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	Sidottu kirja
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköinen arkisto

KÄYTETYT TOSITELAJIT

TT Kuvaus

101	101 Hallintopalveluiden yleislaskut
201	201 Sosiaalipalveluiden yleislaskut yksityinen
202	202 Sosiaalipalveluiden yleislaskut julkinen
203	203 Perheneuvonta
204	204 Mäntykoti
205	205 Toimintakeskus
220	220 Sosiaali- ja terveystieteiden laskutus
223	223 Suun terveydenhuolto
224	224 Vastaanottotoiminta/Avosairaanhoito
225	225 Fysioterapia
226	226 Laitoshoidon (vuodeosasto, avosairaala)
229	229 Kuvantaminen
230	230 Liedon vanhustenhoito
301	301 Sivistyspalveluiden yleislaskut
303	303 Sivistyspalveluiden kerhot
304	304 Kansalaisopisto/ muut
321	321 Päivähoitolaskutus
322	322 Kerholaskutus
323	323 Lukiolaskutus
324	324 Kansalaisopisto
401	401 Teknisten palveluiden yleislaskut
402	402 Vuokrat
407	407 Ympäristöpalvelut
421	421 Maavuokralaskut
422	422 Rakennusvalvonta
423	423 Ympäristövalvonta
424	424 ei käytössä
501	501 Vesilaskutus muut
521	521 Vesilaskutus
601	601 Ympäristöterveyspalvelut yksityinen
602	602 Ympäristöterveyspalvelut julkinen
900	900 Liedon avoimet myyntilaskut

AA	Sopimuslaskun rekisteröinti
AT	Käyttöomaisuuden kirjaus
EK	Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myre
HA	Pääkirjatapahtumien rekisteröinti (hyväksyttäväksi)
HB	Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)
HD	Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus
HK	Konvertointi
HL	Kassa
HV	Vähennyskelpoinen osuus
HX	Kirjaus Excelistä (työnkulkua)
HY	ALV-siirrot/tyhjennykset
IA	Ostolaskun rekisteröinti
ID	Ostolaskun kirjaus
IK	Viitesuoritukset perinnästä
IP	Maksut - konekielinen tiliote
KA	Luottotappion automaattinen kirjaus
KB	Muistutusvahvistus
KI	Perinnän suoritukset
KO	Viitesuoritukset
KP	Suoritukset
KR	Korkolaskunumero
L1	Saapuvien laskujen rekisteröinti
L2	Saapuvien laskujen kirjaus
L3	Ank.reg. Interna leverantörsfakturor
L4	Def.bokf. Interna leverantörsfakturor
LM	(Ei käytössä) (ei työnkulkua) toimittajalaskujen rekisteröinti
LP	Laskujen jaksotukset
LT	Luottotappiot
OI	Intern Order/Fakturering
P01	Lager
P02	Externa löner
P03	Populus
P04	WebTimmi sisäiset
P05	Lahikainen
P06	Basware maksuliikenne
P07	Ceepos
P08	Opiferus
P12	Vesik
P15	Proconsona
P17	M2
P24	Pusatec
P25	Lifecare
P26	MK-kassamasiina
P27	Opus Capita
PB	Matkalaskun kirjaus
PD	Direktutbetalning resereskontra
PF	Frånvaro
PM	Matkalaskun rekisteröinti
PP	Bokföring lönetransaktioner
PR	Jaksotuksen ohjaus
PT	Mallar för reseräkning
PV	Variabla lönetransaktioner
RJ	Jaksotustapahtumat
RV	Peruutus / vastakirjaus
XL	Kirjaus Excelistä (ei työnkulkua)
YE	Alkutase